

P I € N I ★ D Z E

TO NIE WSZYSTKO

PRZYJĘCIE EURO W POLSCE
Z PERSPEKTYWY MŁODSZEGO
I STARSZEGO POKOLENIA

Spis treści

1.	Wstęp	3
2.	Metodologia	4
2.1.	Cel główny oraz problemy badawcze	5
2.2.	Metody i techniki badawcze	6
2.3.	Struktura próby.....	7
2.4.	Przebieg badania wraz z harmonogramem.....	11
3.	Analiza wyników badań ilościowych	12
4.	Analiza wyników badań jakościowych	70
5.	Podsumowanie	86
6.	Spis rysunków.....	90
7.	Spis wykresów	90
8.	Zespół.....	91

1. Wstęp

Polska zobowiązała się do przyjęcia EURO wraz z przystąpieniem do Unii Europejskiej w 2004 r. Przyjęcie waluty EURO będzie miało znaczący wpływ na przyszłość kraju i na wiele lat określi naszą pozycję w Europie. Należy zauważyć, że wejście do strefy EURO to nie tylko kwestia ekonomiczna, ale także duża zmiana polityczna i społeczna. Może oddziaływać korzystnie na stabilność cen, poprawę sytuacji gospodarczej Polski przez zwiększenie konkurencyjności między przedsiębiorstwami czy lepszą wymianę handlową. Przyjęcie EURO ma także znaczenie społeczne i symboliczne – zmiana waluty mogłaby wpłynąć na zbliżenie i integrację Polski z pozostałymi krajami UE czy poczucie tożsamości europejskiej Polek i Polaków. Zmiana waluty jest tematem, który krańcowo różni opinie. Jednakże aktualnie wprowadzenie Polski do strefy EURO nie budzi tak wielkiego zainteresowania opinii publicznej jak w przeszłości, prawdopodobnie z uwagi na brak spełniania kryteriów konwergencji. Uważamy jednak, że jest to nadal kluczowa dla społeczeństwa debata, którą należy podjąć.

Ponowne podjęcie dialogu na temat EURO jest istotne także ze względu na widoczną lukę informacyjną – ostatnie badania CBOS dotyczące postaw Polek i Polaków wobec EURO zakończone zostały w 2014 r. Posiadanie aktualnych i pogłębionych danych dotyczących poglądów wobec wspólnej waluty może być pomocne dla celów prowadzenia merytorycznej debaty publicznej, także w kontekście ostatnich eurosceptycznych postaw prezentowanych przez media rządowe i niektórych polityków.

Głównym celem projektu jest zdiagnozowanie postrzeganych przez Polki i Polaków szans i zagrożeń związanych z przyjęciem waluty EURO.

Przebadaliśmy dwie grupy wiekowe – młodych dorosłych mieszczących się w przedziale wiekowym 18 – 25 oraz seniorów i seniorki w wieku powyżej 60 lat.

Grupy te różnią się nie tylko wiekiem, ale niekiedy również charakteryzują je różne postawy wobec Unii Europejskiej. Młode osoby dorosłe z reguły przejawiają bardziej proeuropejskie nastawienie, bywają bardziej otwarci na zmiany. Natomiast starsze pokolenie wydaje się być bardziej eurosceptyczne, nieprzychylnie nastawione wobec integracji europejskiej. Przyjrzenie się postawom zarówno młodszych, jak i starszych ma niebagatelne znaczenie dla przyszłości i kierunku, w którym będziemy podążać jako państwo. Od mobilizacji każdego z pokoleń mogą zależeć wyniki czekających nas wyborów i pozycja Polski w Unii Europejskiej.

Badanie zostało przeprowadzone w dwóch etapach. Pierwszy etap projektu polegał na pozyskaniu danych ilościowych, które dotyczyły następujących zagadnień: korzyści, szanse i zagrożenia związane z przyjęciem wspólnej waluty. Dodatkowo analizie poddano poziom wiedzy na temat Unii Europejskiej oraz spraw, które aktualnie są dla Europy istotne.

Następnie, w trakcie drugiego etapu, przeprowadziliśmy dwa zogniskowane wywiady grupowe (FGI), które pozwoliły nam pogłębić i porównać pojawiające się w badaniu ilościowym argumenty stojące za zaletami i obawami dotyczącymi wejścia do strefy EURO w obu grupach wiekowych. Osoby badane podzieliły się także zasłyszonymi opiniami na temat przyjęcia EURO przez inne państwa oraz określiły, kiedy ich zdaniem Polska byłaby gotowa na wspólną walutę.

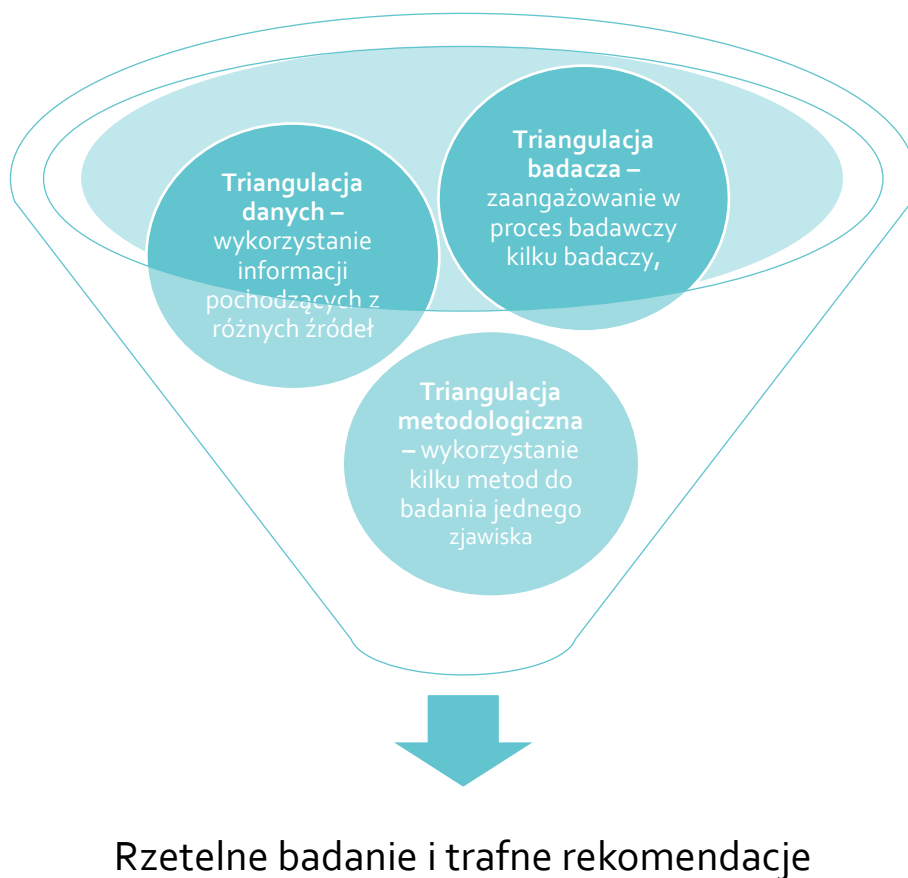
Wyniki badania zostaną przedstawione w formie skróconego raportu, który będą rozsyłane do interesariuszy, mediów oraz będą upowszechniane na kanałach internetowych Fundacji Wolności Gospodarczej. Serdecznie zachęcamy do zapoznania się z zebranymi przez nas danymi.

2. Metodologia

W celu zapewnienia jak największej rzetelności realizacji procesu badawczego oraz trafności formułowanych wniosków i rekomendacji, w ramach badania wykorzystaliśmy podejście metodologiczne oparte na tzw. triangulacji, która stanowi jedną z podstaw prowadzenia badań społecznych. Triangulacja, czyli zwielokrotnienie, będzie dotyczyła trzech obszarów:

- Metod i technik badawczych (triangulacja metodologiczna) – polega na kontrolowaniu spójności wniosków formułowanych przy wykorzystaniu różnych metod gromadzenia danych;
- Źródeł informacji (triangulacja danych) – polega na zwielokrotnieniu źródeł informacji w ramach tej samej metody ich gromadzenia;
- Perspektyw badawczych osób realizujących badanie (triangulacja analityczna), związana

Rysunek 1 Schemat triangulacji zastosowanej w badaniu

z tym, że wyniki badania analizowane są przez kilkusobowy zespół.

Źródło: opracowanie własne

2.1. Cel główny oraz problemy badawcze

Głównym celem badania była analiza postaw młodych i najstarszych Polek i Polaków wobec waluty EURO.

Dla potrzeb analitycznych sformułowano następujące problemy badawcze:

1. Jakie są oczekiwane preferencje rozwoju Unii Europejskiej?
2. Jaki jest stopień poinformowania badanych na temat waluty EURO? Czy poszukują informacji na ten temat, a jeśli tak, to gdzie?
3. Jakie są opinie oraz oczekiwania związane z możliwym przyjęciem waluty EURO?
4. Jakie są dostrzegane szanse i zagrożenia w związku z możliwym przyjęciem waluty EURO?
5. W jaki sposób przyjęcie waluty EURO może wpłynąć na sytuację gospodarczą Polski oraz tożsamość narodową Polaków?
6. Jaki powinien być termin i warunki przyjęcia waluty EURO w Polsce?

2.2. Metody i techniki badawcze

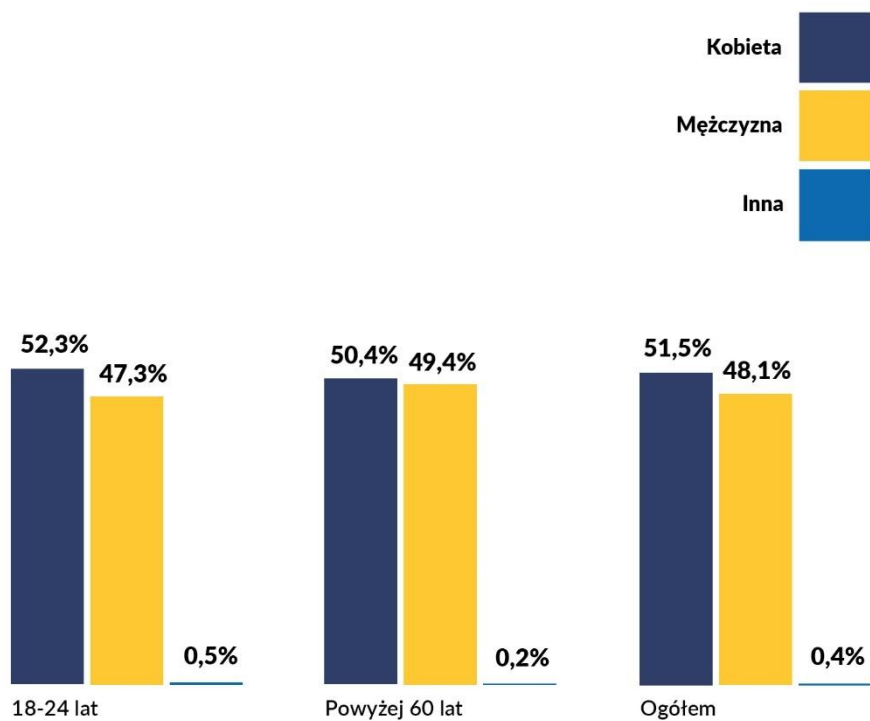
Uzasadnienie wyboru technik badawczych wraz z opisem próby badawczej

Technika	Uzasadnienie	Dobór próby i jej liczebność
Analiza danych zastanych (desk research)	Analiza danych zastanych była pierwszym etapem badania – wstępem do prowadzenia badań właściwych. Pozwalała nie tylko zapoznać się z kontekstem badania, ale także z wszystkimi dokumentami istotnymi dla jej przebiegu.	Analizie zostały poddane badania dotyczące stosunku Polek i Polaków wobec waluty EURO oraz ogólnodostępne raporty socjologiczne.
FGI (zogniskowane wywiady grupowe)	<p>Dyskusja była prowadzona według opracowanego wcześniej scenariusza, opisującego cele każdego etapu badania (czyli jakie informacje chce się uzyskać podczas tego etapu) oraz zawierającego zagadnienia do poruszenia podczas swobodnej dyskusji.</p> <p>Celem dyskusji było pozyskanie materiału jakościowego, pogłębiającego wyniki badań ilościowych i rozwijającego wybrane zagadnienia.</p> <p>Dyskusje były nagrywane w formie audio i / lub video.</p>	<p>W ramach badania przeprowadzono:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 wywiady zogniskowane z osobami w wieku 18-24 lata oraz w wieku 60+ z terenu całej Polski. • Badanie przeprowadzono w formie zdalnej.
CAWI (ankieta internetowa)	<p>W badaniach realizowanych metodą CAWI wywiad z respondentem lub respondentką był prowadzony przez internet, a pytania zapisywane zostały według specjalnego skryptu komputerowego. Skrypt pozwalał na zautomatyzowanie kwestionariusza.</p> <p>Celem badania CAWI była próba dokonania analizy postaw wobec przyjęcia waluty EURO opisanego według zoperacjonalizowanych pytań badawczych.</p>	W badaniu internetowym CAWI wzięło udział 1039 osób z całej Polski w dwóch grupach każda (w wieku 18-24 lata = 637 oraz 60+ = 402)

Źródło: opracowanie własne

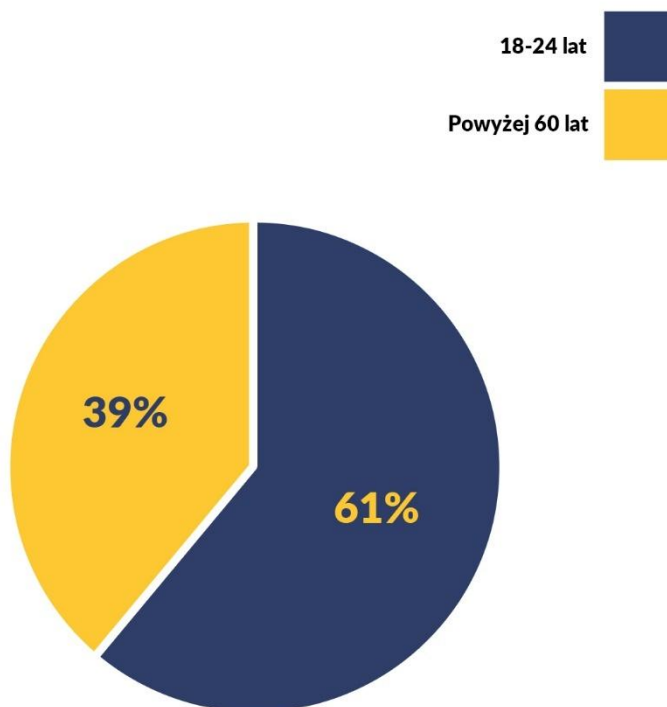
2.3. Struktura próby

Wykres 1 Płeć, N=1039

Źródło: opracowanie własne

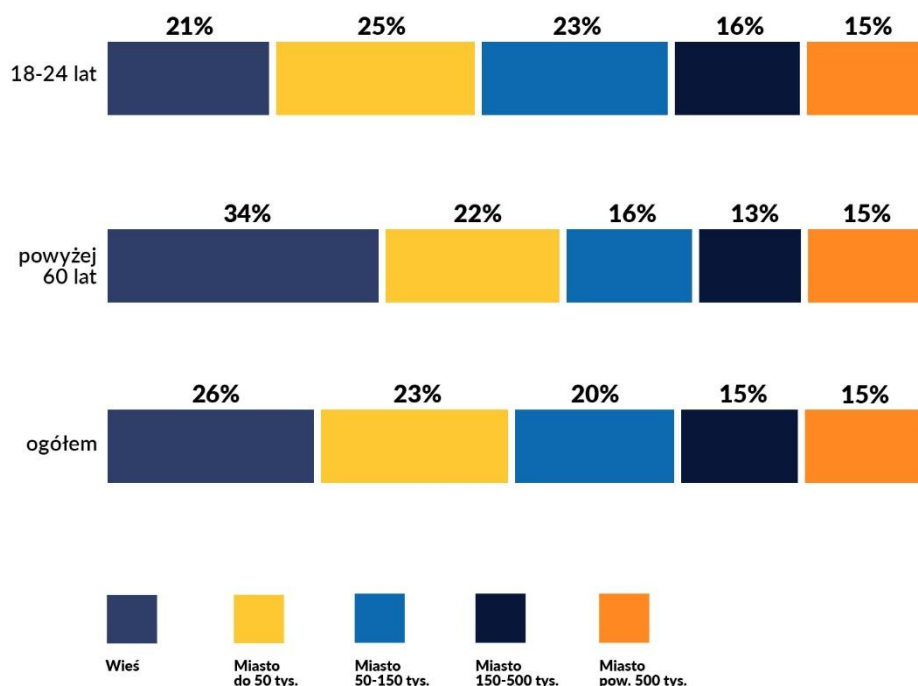
Wykres 2 Wiek, N=1039

Źródło: opracowanie własne

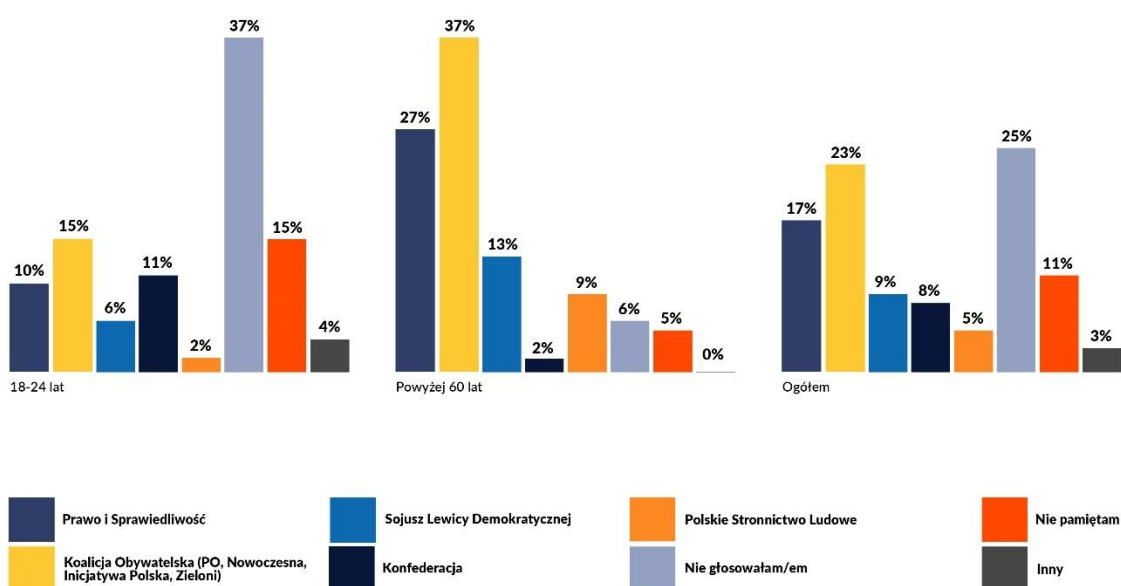

Wykres 3 Miejsce zamieszkania, N=1039

Źródło: opracowanie własne

Wykres 4 Poglądy polityczne (głos oddany w ostatnich wyborach do Sejmu), N=1039

Źródło: opracowanie własne

Wśród ankietowanych zdecydowaną większość (61%) stanowi grupa ankietowanych w wieku 18-23 lat, a 39% to osoby w wieku powyżej 60 roku życia.

Największy odsetek badanych stanowiły osoby posiadające status studenta (45%) w stosunku do 36% respondentów, którzy zakończyli już edukację oraz 19% uczęszczających do szkół.

Osoby ankietowane biorące udział w badaniu najliczniej reprezentowali grupę posiadającą wykształcenie średnie (45%) oraz wyższe (44%); najmniej (9%) zadeklarowało posiadanie wykształcenia podstawowego lub zawodowego.

Osoby ankietowane ogółem najliczniej reprezentowały wieś (26%) oraz najmniejsze miasta do 50 tys. ludności (23%). Osoby ze średnich miast stanowiły 20% badanych, a tych z największych ośrodków miejskich było 30%. Jeszcze więcej przedstawicieli i przedstawicielek wsi i najmniejszych miast było wśród grupy respondentów i respondentek powyżej 60 roku życia (56%) w stosunku do połowy tej liczby (28%), do której należą badane osoby 60-letnie z największych polskich miast. W grupie „18-24” również najwięcej badanych (46%) reprezentowało wieś i najmniejsze miasta. Niespełna 1/3 młodych ankietowanych reprezentowała obszary wielkomiejskie.

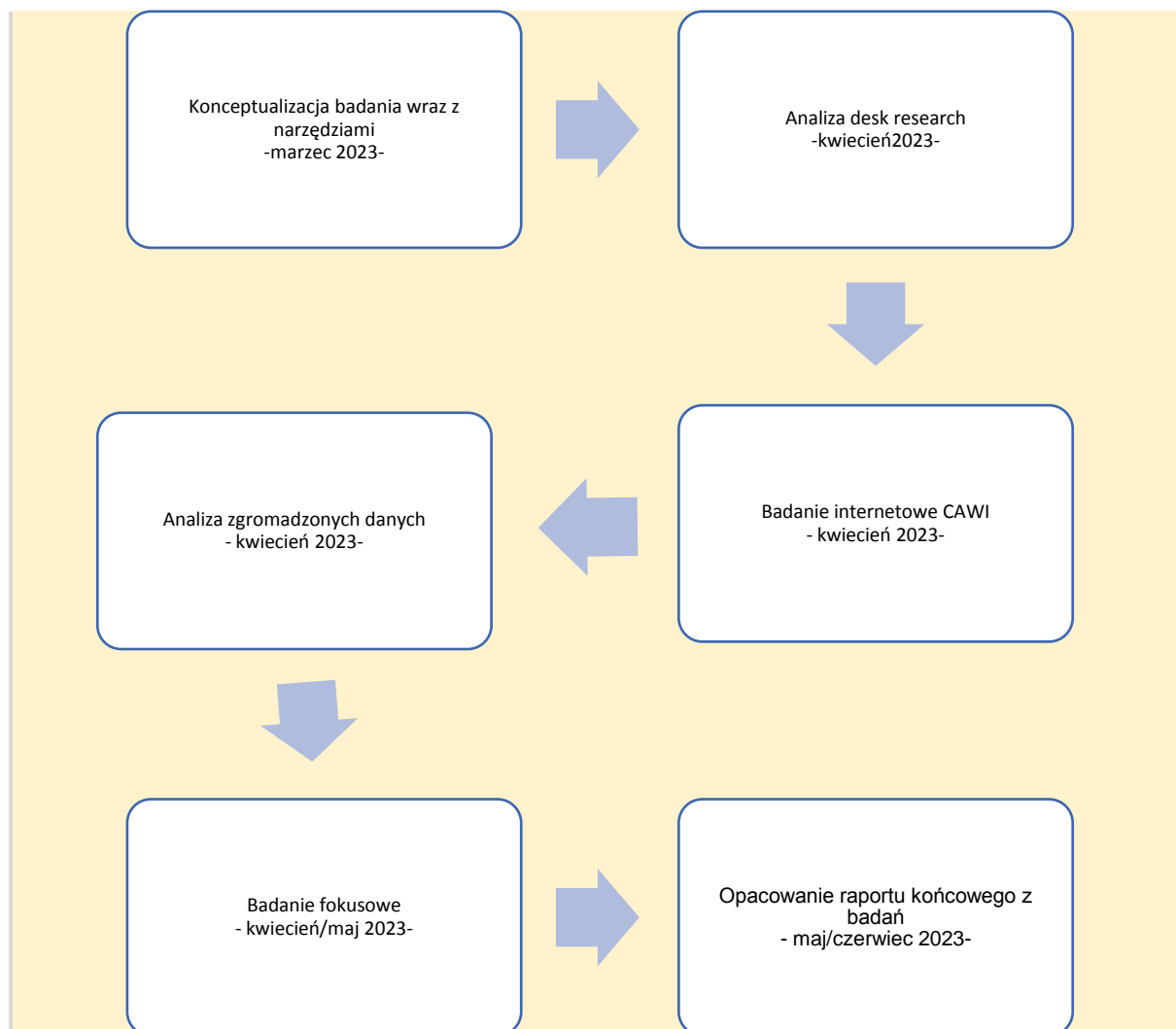
Wśród ogółu respondentów i respondentek największym poparciem (23%) cieszy się Koalicja Obywatelska, zaraz za nią plasuje się Prawo i Sprawiedliwość (17%). Trzecie miejsce podium wśród zdobywa Sojusz Lewicy Demokratycznej z 9% poparcia. W dalszej kolejności są: Konfederacja 8% oraz Polskie Stronnictwo Ludowe z 5% głosów. Warte podkreślenia jest, że aż 1/4 (25%) ogólnej grupy badanych nie brało udziału w głosowaniu, 11% ma w tej kwestii problemy z pamięcią.

Podobnie jak ogółem, także wśród badanej grupy osób powyżej 60 roku życia największym poparciem cieszy się Koalicja Obywatelska (37%) oraz Prawo i Sprawiedliwość (27%). Tu także najpopularniejszą partyjną trójkę zamyka Sojusz Lewicy Demokratycznej z 9%. Co ciekawe, Konfederacja może liczyć tu na poparcie zaledwie w 2%, a osób, które w ogóle nie głosowały, jest 6%.

Analizując grupę „18-24” należy odnotować bardzo duży, bo aż 37% odsetek osób, które nie skorzystało z czynnego prawa wyborczego. Wśród młodych ankietowanych największym poparciem cieszy się Koalicja Obywatelska (15%), a najmniej głosowało na Polskie Stronnictwo Ludowe (2%). Co ciekawe, aż 15% przedstawicieli tej grupy badanych nie przywiązuje wagi do tego, na kogo oddaje swój głos, zastaniając się niepamięcią w tej kwestii.

2.4. Przebieg badania wraz z harmonogramem

Rysunek 2 Schemat procedury badawczej

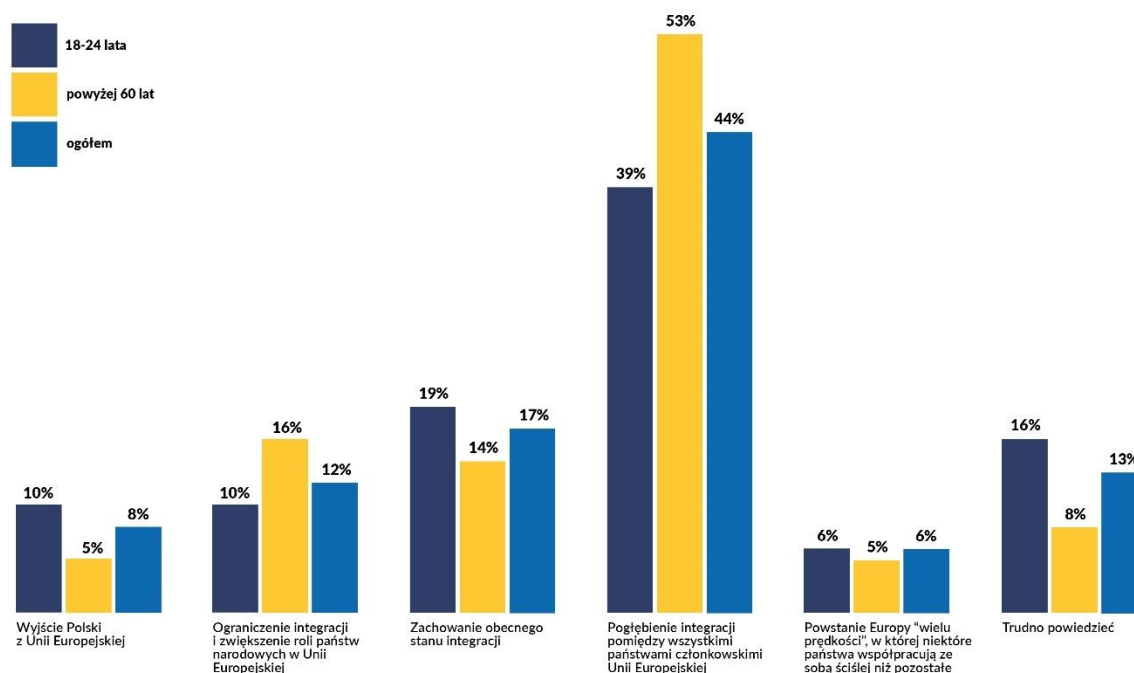

Źródło: opracowanie własne

3. Analiza wyników badań ilościowych

1. Przyszłość Polski i Unii Europejskiej

Wykres 5 Która z tych możliwych wizji przyszłości Polski i Unii Europejskiej najbardziej Ci odpowiada?, N=1039

Źródło: opracowanie własne

Wizja pogłębienia integracji wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej uzyskała zdecydowanie największe poparcie wśród wszystkich zaproponowanych możliwości. W grupie powyżej 60 roku życia stanowiła ona aż 53% odpowiedzi przy niespełna 39% wśród najmłodszych. Zachowanie obecnego stanu wskazało 17%, a ograniczenie integracji i zwiększenie państw narodowych Unii Europejskiej wybrało 12% badanych. Tylko 8% wyraziło chęć wyjścia Polski z Unii Europejskiej, a 13% nie ma w tej sprawie zdania. Najmniej, bo 6% widziałyby Europę „wielu prędkości”, w której niektóre państwa współpracują ze sobą ściślej niż pozostałe.

60+

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Wyjście Polski z Unii Europejskiej	Ograniczenie integracji i zwiększenie roli państw narodowych w Unii Europejskiej	Zachowanie obecnego stanu integracji	Pogłębienie integracji między wszystkimi państwami członkowskimi Unii Europejskiej	Powstanie Europy „wielu prędkości”, w której niektóre państwa współpracują ze sobą ściślej niż pozostałe	Trudno powiedzieć
Kobiety	3%	18%	17%	43%	5%	13%
Mężczyźni	6%	14%	11%	62%	5%	3%
Inne	0%	0%	0%	0%	0%	100%
Prawo i Sprawiedliwość	9%	39%	16%	23%	5%	7%
Koalicja Obywatelska	1%	1%	14%	78%	5%	1%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	0%	2%	2%	87%	4%	6%
Konfederacja	30%	30%	30%	0%	10%	0%
Polskie Stronnictwo Ludowe	0%	26%	11%	55%	5%	3%
Wieś	2%	18%	13%	49%	6%	12%
Miasto do 50 tys.	9%	14%	15%	51%	6%	6%
Miasto do 150 tys.	2%	27%	19%	41%	5%	6%
Miasto do 500 tys.	11%	6%	9%	69%	4%	2%
Miasto powyżej 500 tys.	2%	13%	13%	60%	2%	11%

Wśród grupy osób powyżej 60 roku życia pogłębienia integracji między wszystkimi państwami członkowskimi Unii Europejskiej chce więcej mężczyzn, głosujących na Sojusz Lewicy Demokratycznej z dużych miast do pół miliona ludności. Na Unię Europejską w obecnym kształcie wskazują częściej kobiety, osoby popierające Konfederację oraz zamieszkujące miasta do 150 tys. Powstanie Europy „wielu prędkości”, w której niektóre państwa współpracują ze sobą ściślej niż pozostałe popiera tyle samo kobiet i mężczyzn, stanowiących elektorat Konfederacji oraz zamieszkujących wieś i najmniejsze miasta. Ograniczenia integracji i zwiększenia roli państw narodowych w Unii Europejskiej chciałoby więcej kobiet, osób popierających Prawo i Sprawiedliwość z miast do 150 tys. Na wyjście Polski z Unii Europejskiej wskazują częściej mężczyźni oraz osoby popierające Konfederację i zamieszkujące duże miasta do pół miliona ludności. Osoby niezdecydowane w tej grupie to częściej mężczyźni oraz popierające Prawo i Sprawiedliwość i zamieszkujące na wsi.

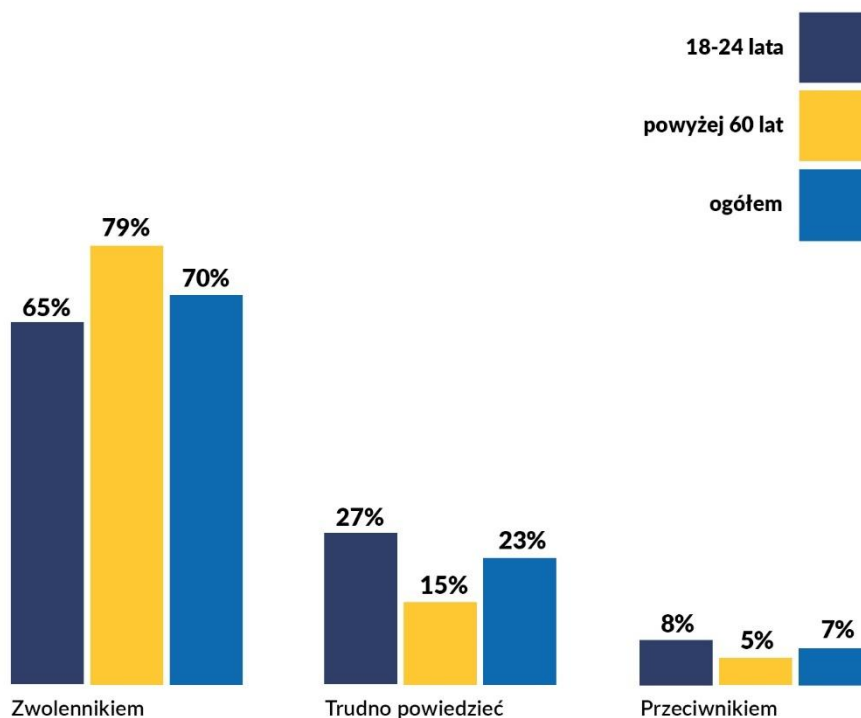
18-24

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Wyjście Polski z Unii Europejskiej	Ograniczenie integracji i zwiększenie roli państw narodowych w Unii Europejskiej	Zachowanie obecnego stanu integracji	Pogłębienie integracji między wszystkimi państwami członkowskimi Unii Europejskiej	Powstanie Europy „wielu prędkości”, w której niektóre państwa współpracują ze sobą ściślej niż pozostałe	Trudno powiedzieć
Kobiety	7%	7%	18%	46%	4%	18%
Mężczyźni	13%	13%	20%	32%	9%	13%
Inne	0%	0%	0%	33%	0%	67%
Prawo i Sprawiedliwość	15%	22%	20%	25%	3%	15%
Koalicja Obywatelska	4%	8%	19%	61%	3%	4%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	8%	5%	20%	48%	3%	18%
Konfederacja	26%	19%	14%	22%	12%	7%
Polskie Stronnictwo Ludowe	13%	40%	13%	13%	7%	13%
Wieś	15%	10%	17%	29%	7%	23%
Miasto do 50 tys.	8%	12%	17%	42%	5%	16%
Miasto do 150 tys.	10%	13%	17%	43%	3%	14%
Miasto do 500 tys.	3%	7%	19%	48%	10%	14%
Miasto powyżej 500 tys.	13%	6%	26%	34%	7%	14%

Wśród grupy osób „18-24” pogłębienia integracji między wszystkimi państwami członkowskimi Unii Europejskiej chce więcej kobiet, głoszących na Koalicję Obywatelską z dużych miast do pół miliona ludności. Na Unię Europejską w obecnym kształcie wskazują częściej mężczyźni, osoby popierające Prawo i Sprawiedliwość oraz Sojusz Lewicy Demokratycznej a także zamieszkujące miasta powyżej pół miliona ludności. Powstanie Europy „wielu prędkości”, w której niektóre państwa współpracują ze sobą ściślej niż pozostałe popiera więcej mężczyzn, stanowiących elektorat Konfederacji z dużych miast do 500 tys. Ograniczenia integracji i zwiększenia roli państw narodowych w Unii Europejskiej chciałoby więcej mężczyzn, popierających Polskie Stronnictwo Ludowe z mniejszych miast do 150 tys. Na wyjście Polski z Unii Europejskiej wskazują częściej mężczyźni oraz osoby popierające Konfederację, zamieszkujące obszar wiejski. Osoby niezdecydowane to częściej kobiety oraz elektorat Sojusz Lewicy Demokratycznej i ludność wiejska.

2. Poparcie dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej

Wykres 6 Czy generalnie rzecz biorąc, jesteś zwolennikiem/zwolenniczką czy przeciwnikiem/przeciwniczką członkostwa Polski w Unii Europejskiej? N=1039

Źródło: opracowanie własne

Zdecydowana większość, bo aż 70% respondentów i respondentek opowiedziało się za obecnością Polski w Unii Europejskiej. Wśród osób powyżej 60 roku życia stanowi to 79%, zaś najmłodszych zwolenników i zwolenniczek obecności Polski w UE jest 65%. Nasz kraj poza Unią widziałoby ogółem tylko 7% badanych, co stanowi 5% osób powyżej 60 roku życia i 8% młodzieży w wieku 18-24 lat. Odpowiedź „trudno powiedzieć” wskazała dość duża grupa, która stanowi 23% wszystkich odpowiedzi. Niepotrafiących zająć jednoznacznego stanowiska w sprawie obecności Polski w Unii Europejskiej jest odpowiednio 27% najmłodszych respondentów i respondentek (18-24 lata) oraz 15% osób powyżej 60 roku życia.

60+

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zwolennikiem	Przeciwnikiem	Trudno powiedzieć
Kobiety	73%	4%	23%
Mężczyźni	86%	6%	8%
Inne	0%	0%	100%
Prawo i Sprawiedliwość	55%	15%	31%
Koalicja Obywatelska	100%	0%	0%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	94%	0%	6%
Konfederacja	50%	20%	30%
Polskie Stronnictwo Ludowe	86%	3%	11%
Wieś	81%	4%	16%
Miasto do 50 tys.	78%	11%	10%
Miasto do 150 tys.	76%	0%	24%
Miasto do 500 tys.	85%	9%	6%
Miasto powyżej 500 tys.	76%	2%	23%

Wśród grupy osób powyżej 60 roku życia zdecydowana większość z lekką przewagą mężczyzn popiera członkostwo Polski w Unii Europejskiej. Całkowitym EURO entuzjazmem cechuje się elektorat Koalicji Obywatelskiej i osoby z miast do 500 tys.. Przeciwnego zdania jest tylko 4% kobiet oraz 6% mężczyzn, oraz osoby głoszące na Konfederację z najmniejszych miast. Zdania na ten temat nie ma najwięcej zwolenników i zwolenniczek Prawa i Sprawiedliwości ze średnich miast.

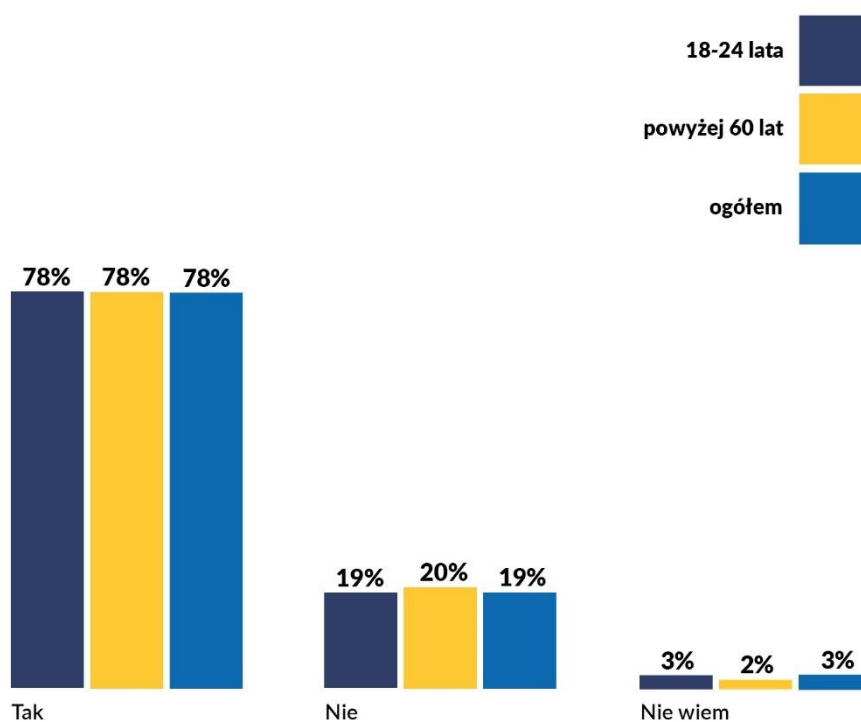
18-24

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zwolennikiem	Przeciwnikiem	Trudno powiedzieć
Kobiety	70%	5%	25%
Mężczyźni	59%	10%	31%
Inne	67%	33%	0%
Prawo i Sprawiedliwość	54%	8%	38%
Koalicja Obywatelska	82%	2%	16%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	85%	3%	13%
Konfederacja	42%	25%	33%
Polskie Stronnictwo Ludowe	53%	20%	27%
Wieś	57%	8%	35%
Miasto do 50 tys.	58%	6%	35%
Miasto do 150 tys.	66%	10%	24%
Miasto do 500 tys.	76%	3%	21%
Miasto powyżej 500 tys.	73%	10%	17%

Największy odsetek zwolenników i zwolenniczek obecności Polski w strukturach Unii Europejskiej w grupie „18-24” lat jest wśród kobiet, osób głoszących na Sojusz Lewicy Demokratycznej oraz Koalicję Obywatelską z dużych i największych miast. Przeciwnego zdania w tej grupie są najczęściej wyborcy i wyborczynie Konfederacji mieszkający w średnich oraz największych miastach. Zdania na ten temat wśród młodzieży nie ma więcej mężczyzn, stanowiących elektorat Prawa i Sprawiedliwości ze wsi i małych miast.

3. EURO jako środek płatniczy Polaków

Wykres 7 Czy kiedykolwiek używałeś/używałaś banknotów lub monet EURO? N=1040

Źródło: opracowanie własne

Ponad $\frac{3}{4}$ respondentów i respondentek posługiwało się główną walutą Unii Europejskiej. Takie doświadczenie wskazało dokładnie 78% osób ogółem i po tyle samo w obu badanych grupach wiekowych (18-24 lata i powyżej 60 roku życia). Styczności z banknotami lub monetami EURO nie miało 20% respondentów i rezydentek, odpowiednio po 19% w wśród osób w wieku 18-24 lat oraz tych powyżej 60 lat. Zaledwie 3% pytanych nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć czy dokonywali w swoim życiu transakcji używając waluty EURO (3% w wieku 18-24 lata i 2% osób po 60-stce).

60+

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Tak	Nie	Nie wiem
Kobiety	76%	23%	1%
Mężczyźni	80%	18%	2%
Inne	0%	0%	100%
Prawo i Sprawiedliwość	79%	18%	3%
Koalicja Obywatelska	82%	18%	1%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	88%	12%	0%
Konfederacja	90%	10%	0%
Polskie Stronnictwo Ludowe	71%	24%	5%
Wieś	74%	22%	4%
Miasto do 50 tys.	74%	24%	2%
Miasto do 150 tys.	92%	8%	0%
Miasto do 500 tys.	83%	17%	0%
Miasto powyżej 500 tys.	71%	27%	2%

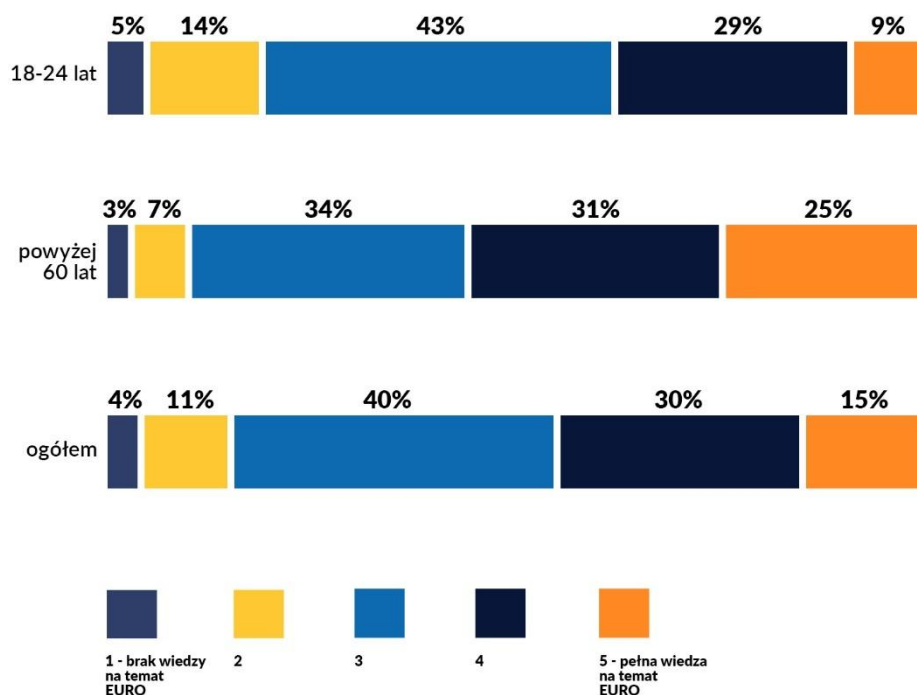
Zdecydowana większość kobiet i mężczyzn z grupy „60+” posługiwała się w swoim życiu walutą EURO. Co ciekawe, najwięcej użytkowników tej waluty jest wśród elektoratu Konfederacji i z miast do 150 tys. Brak doświadczenia w tym względzie deklaruje więcej kobiet, głosujących na Polskie Stronnictwo Ludowe i z największych miast naszego kraju. Niezdecydowany elektorat najliczniej stanowią zwolennicy Polskiego Stronnictwa Ludowego mieszkający na wsi.

18-24

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Tak	Nie	Nie wiem
Kobiety	80%	18%	2%
Mężczyźni	76%	19%	4%
Inne	67%	33%	0%
Prawo i Sprawiedliwość	72%	23%	5%
Koalicja Obywatelska	84%	14%	2%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	90%	10%	0%
Konfederacja	81%	19%	0%
Polskie Stronnictwo Ludowe	80%	13%	7%
Wieś	65%	32%	4%
Miasto do 50 tys.	80%	16%	4%
Miasto do 150 tys.	82%	15%	3%
Miasto do 500 tys.	85%	12%	3%
Miasto powyżej 500 tys.	81%	19%	0%

Wśród grupy „18-24” lat z banknotami lub monetami EURO styczność miało więcej kobiet, popierających Sojusz Lewicy Demokratycznej zamieszkujących obszar miejski. Porównywalnie tyle samo kobiet i mężczyzn nie posługiwało się walutą „eurolandu”, a największy odsetek takich osób stanowi w tej grupie ankietowanych elektorat Prawa i Sprawiedliwości mieszkający na wsi. Częściej mężczyźni, głoszący na Polskie Stronnictwo Ludowe nie zajęli zdecydowanego stanowiska w tej kwestii.

Wykres 8 W jakim stopniu, w skali 1-5 czujesz się poinformowany/poinformowana na temat waluty EURO? N=1040

Źródło: opracowanie własne

Blisko połowa respondentów i respondentek ogółem (45%) deklaruje pełną lub prawie pełną znajomość waluty EURO, co wśród najmłodszych badanych (18-24 lata) stanowi 38%, a wśród osób po 60-stce 56%. Natomiast małą lub umiarkowaną wiedzę na ten temat posiada 51% osób biorących udział w badaniu, z czego 40% to ci z grupy powyżej 60 roku życia, a 57% należy do najmłodszych respondentów i respondentek (18-24). Osoby nieposiadające wiedzy na temat waluty Unii Europejskiej stanowią ogółem jedynie 4% badanych, co wśród najmłodszych stanowi 5%, zaś wśród tych powyżej 60 lat zaledwie 3%.

60+

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	1 - Brak wiedzy na temat EURO	2	3	4	5 - Pełna wiedza na temat EURO
Kobiety	2%	8%	42%	29%	18%
Mężczyźni	3%	5%	27%	34%	32%
Inne	100%	0%	0%	0%	0%
Prawo i Sprawiedliwość	2%	12%	43%	21%	23%
Koalicja Obywatelska	3%	4%	26%	41%	26%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	0%	4%	25%	44%	27%
Konfederacja	20%	20%	20%	40%	0%
Polskie Stronnictwo Ludowe	0%	3%	42%	21%	34%
Wieś	4%	10%	37%	32%	18%
Miasto do 50 tys.	5%	7%	28%	30%	31%
Miasto do 150 tys.	3%	5%	22%	46%	24%
Miasto do 500 tys.	0%	6%	15%	43%	37%
Miasto powyżej 500 tys.	0%	3%	68%	8%	21%

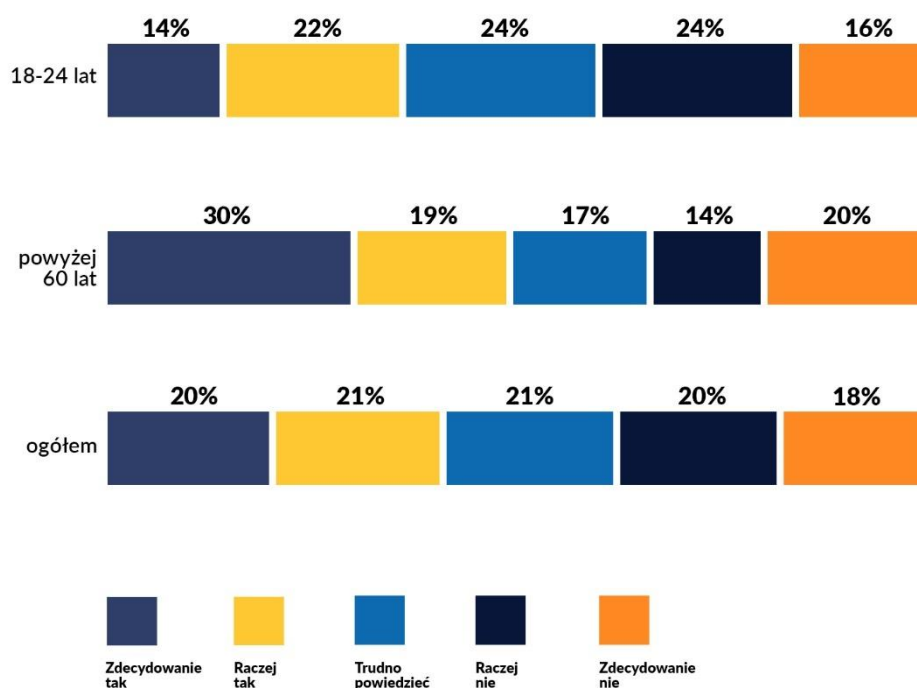
W grupie osób powyżej 60 roku życia pełne lub prawie pełne poczucie wiedzy na temat waluty EURO deklaruje więcej mężczyzn, popierających Sojusz Lewicy Demokratycznej oraz Koalicję Obywatelską, zamieszkujących duże i średnie miasta do 500 tys. Umiarkowaną wiedzę może pochwalić się najwięcej kobiet i głosujących na Prawo i Sprawiedliwość oraz Polskie Stronnictwo Ludowe z największych miast Polski. Z kolei na brak lub bardzo małą wiedzę w tej kwestii wskazało w tej grupie wiekowej nieco więcej kobiet niż mężczyzn, głosujących na Konfederację ze wsi i najmniejszych miast.

18-24

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	1 - Brak wiedzy na temat EURO	2	3	4	5 - Pełna wiedza na temat EURO
Kobiety	3%	19%	44%	24%	10%
Mężczyźni	7%	8%	43%	35%	9%
Inne	0%	67%	33%	0%	0%
Prawo i Sprawiedliwość	6%	12%	48%	15%	18%
Koalicja Obywatelska	4%	8%	33%	45%	10%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	3%	15%	30%	35%	18%
Konfederacja	7%	10%	43%	28%	12%
Polskie Stronnictwo Ludowe	0%	20%	27%	33%	20%
Wieś	8%	14%	47%	22%	9%
Miasto do 50 tys.	1%	11%	51%	28%	9%
Miasto do 150 tys.	3%	19%	30%	35%	13%
Miasto do 500 tys.	3%	13%	42%	35%	8%
Miasto powyżej 500 tys.	7%	11%	48%	26%	7%

Również wśród grupy „18-24” na posiadanie największej wiedzy na temat waluty EURO wskazuje więcej mężczyzn niż kobiet oraz głosujących na Koalicję Obywatelską, Sojusz Lewicy Demokratycznej oraz Polskie Stronnictwo Ludowe z małych i średnich miast do 500 tys. Żadną lub bardzo małą wiedzą w tym zakresie wykazuje się z kolei w tej grupie więcej kobiet niż kobiet, a także wyborcy i wyborczynie Polskiego Stronnictwa Ludowego, zamieszkujący wieś i mniejsze miasta do 150 tys. Z kolei nieznacznie więcej kobiet (44%) niż mężczyzn (43%) uważa się za osoby średnio poinformowane w tym temacie. Wśród nich najwięcej jest osób popierających Prawa i Sprawiedliwości z najmniejszych miast.

Wykres 9 Czy Twoim zdaniem, Polska powinna przyjąć walutę euro? N=1040

Źródło: opracowanie własne

Zdania na temat przyjęcia przez Polskę waluty EURO są dość równo podzielone. Osoby najtwardziej opowiadające się za przyjęciem w naszym kraju tej formy płatności stanowią 20% badanych. Warto przy tym zaznaczyć, że wśród badanej grupy osób powyżej 60 roku życia zdecydowanych euro-entuzjastów i entuzjastek walutowych jest aż 30% w stosunku do 20% respondentów z grupy „18-24”. Dokładając do powyższego zestawienia te osoby badane, które w kwestii przyjęcia w Polsce EURO są raczej „na tak”, uzyskamy ogółem 41% osób deklarujących chęć posługiwania się w naszym kraju walutą EURO (odpowiednio: 49% wśród osób powyżej 60 roku życia i 36% w wieku 18-24).

Na drugim biegunie znajdziemy natomiast 18% respondentów i respondentek, którzy walucie EURO w Polsce mówią „zdecydowanie nie” lub „raczej nie” (20%). Wśród grupy powyżej 60-tki stanowi to łącznie 34%, a ci w wieku 18-24 lata nie chcą tej waluty w naszym kraju w 40%. Respondenci i respondentki niepotrafiący jednoznacznie określić swojego stanowiska w tej sprawie stanowią ogółem 21%, co przekłada się na 17% badanych w grupie „60+” i 24% wśród młodzieży (18-24 lat).

60+

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	24%	16%	16%	23%	21%
Mężczyźni	37%	23%	13%	16%	12%
Inne	0%	0%	0%	0%	100%
Prawo i Sprawiedliwość	5%	8%	21%	53%	13%
Koalicja Obywatelska	52%	28%	3%	5%	12%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	50%	25%	2%	2%	21%
Konfederacja	10%	10%	50%	20%	10%
Polskie Stronnictwo Ludowe	29%	21%	18%	16%	16%
Wieś	31%	15%	15%	17%	21%
Miasto do 50 tys.	24%	27%	15%	19%	15%
Miasto do 150 tys.	21%	21%	17%	21%	21%
Miasto do 500 tys.	41%	22%	6%	28%	4%
Miasto powyżej 500 tys.	39%	11%	16%	18%	16%

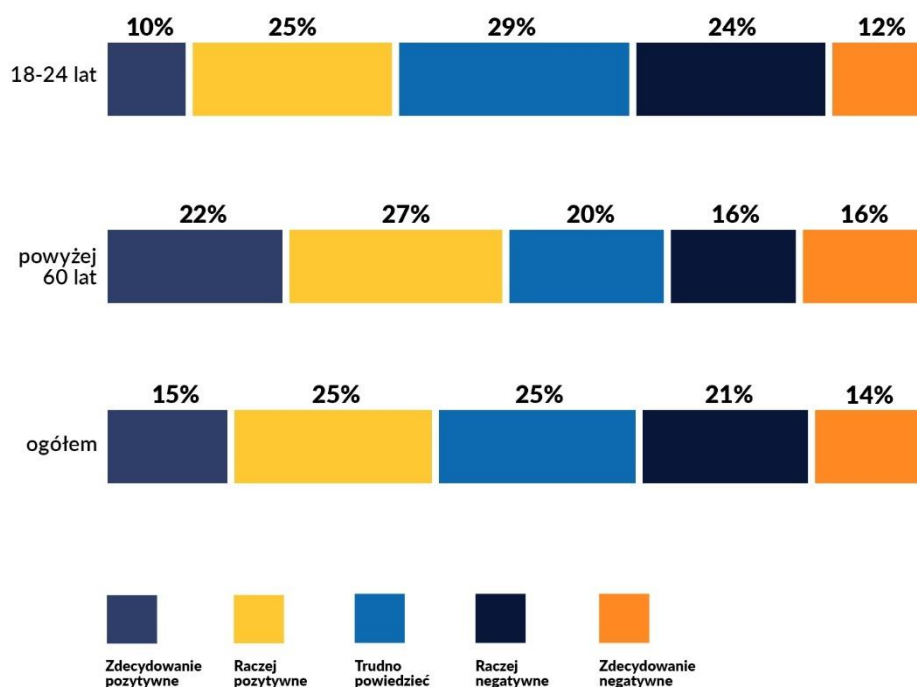
Przyjęcie waluty EURO w Polsce chce zdecydowanie więcej mężczyzn (37%) niż kobiet (24%) w grupie badanych powyżej 60 roku życia. Starsi zwolennicy i zwolenniczki tej waluty stanowią znaczny elektorat Koalicji Obywatelskiej (52%) oraz Sojuszu Lewicy Demokratycznej (50%) z największych miast. Wśród głoszących przeciwników i przeciwników tego rozwiązania więcej jest kobiet oraz głoszących na Prawo i Sprawiedliwość. Jasnego stanowiska nie przyjęło więcej kobiet niż mężczyzn, wyborców Sojuszu Lewicy Demokratycznej i mieszkających na wsi oraz w mniejszych miastach do 150 tys.

18-24

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	13%	23%	24%	14%	26%
Mężczyźni	15%	21%	25%	19%	21%
Inne	0%	33%	0%	0%	67%
Prawo i Sprawiedliwość	9%	17%	22%	34%	18%
Koalicja Obywatelska	30%	23%	22%	3%	23%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	23%	20%	30%	5%	23%
Konfederacja	10%	16%	28%	33%	13%
Polskie Stronnictwo Ludowe	27%	20%	27%	13%	13%
Wieś	9%	17%	28%	20%	26%
Miasto do 50 tys.	13%	19%	25%	19%	23%
Miasto do 150 tys.	15%	27%	22%	13%	24%
Miasto do 500 tys.	15%	30%	24%	12%	19%
Miasto powyżej 500 tys.	19%	17%	23%	17%	25%

Z kolei wśród najmłodszej grupy badanych tyle samo mężczyzn i kobiet (po 36%) deklaruje przyjęcie waluty EURO w naszym kraju. Zdecydowany entuzjazm takiego rozwiązania okazują wyborcy i wyborczynie Koalicji Obywatelskiej z największych polskich miast. Natomiast wśród osób 18-24-letnich przyjęcia EURO w Polsce zdecydowanie nie chce więcej mężczyzn niż kobiet, a także tych, którzy głoszą na Konfederację (33%) i Prawo i Sprawiedliwość (34%). Najczęściej w tej grupie wiekowej, osoby które w ankiecie wybrały wariant płci jako „Inny” oraz popierający Koalicję Obywatelską i Sojusz Lewicy Demokratycznej, zamieszkujący wieś, nie zajęły jasnego stanowiska w tej kwestii wskazując opcję „trudno powiedzieć”.

Wykres 10 Czy wprowadzenie EURO będzie miało pozytywne czy negatywne skutki dla Polski?
N=1040

Źródło: opracowanie własne

Zdecydowanie pozytywne lub raczej pozytywne skutki przyjęcia EURO w naszym kraju przewiduje 35% respondentów i respondentek (odpowiednio: 49% wśród grupy osób powyżej 60 lat i 35% w grupie „18-24”). Dokładnie tyle samo procent respondentów i respondentek ogółem znajduje się po „drugiej stronie barykady” uważając, że przyjęcie tej waluty będzie miało dla Polski zdecydowanie negatywne (14%) lub raczej negatywne (21%) skutki. W grupie osób powyżej 60 lat to 32%, natomiast wśród najmłodszych (18-24 lata) 36%. Trudności z przewidzeniem konsekwencji takiego działania miała ¼ ankietowanych (25%) ogółem, nieco mniej w grupie badanych „60+” (20%) i nieznacznie więcej w grupie 18-24 lat (29%).

60+

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie pozytywne	Raczej pozytywne	Raczej negatywne	Zdecydowanie negatywne	Trudno powiedzieć
Kobiety	17%	22%	21%	18%	22%
Mężczyźni	27%	32%	10%	15%	17%
Inne	0%	0%	0%	0%	100%
Prawo i Sprawiedliwość	2%	13%	26%	45%	15%
Koalicja Obywatelska	40%	39%	3%	3%	15%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	31%	38%	0%	0%	31%
Konfederacja	10%	10%	50%	20%	10%
Polskie Stronnictwo Ludowe	21%	24%	21%	18%	16%
Wieś	21%	24%	15%	13%	27%
Miasto do 50 tys.	19%	31%	16%	16%	18%
Miasto do 150 tys.	16%	25%	19%	17%	22%
Miasto do 500 tys.	33%	24%	7%	24%	11%
Miasto powyżej 500 tys.	23%	29%	21%	16%	11%

W grupie „60+” zdecydowanie pozytywne lub raczej pozytywne skutki wynikające z wprowadzenia EURO w Polsce dostrzega więcej mężczyzn oraz głosujących na Koalicję Obywatelską z dużych miast do pół miliona ludności. Zdecydowanie lub raczej przeciwnego zdania są najczęściej kobiety, a także głoszący na Prawo i Sprawiedliwość oraz Konfederację ze średnich (do 150 tys.) oraz największych miast. W grupie „60+” bardziej niezdecydowane w kwestii obecności waluty EURO w naszym kraju są kobiety i stanowiący elektorat Sojuszu Lewicy Demokratycznej z obszarów wiejskich.

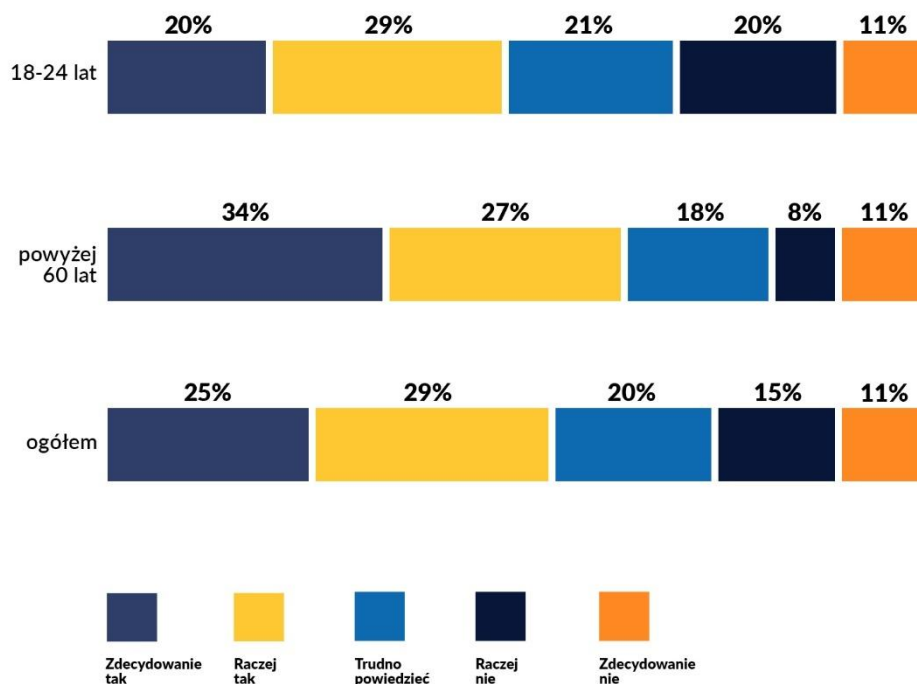
18-24

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie pozytywne	Raczej pozytywne	Raczej negatywne	Zdecydowanie negatywne	Trudno powiedzieć
Kobiety	10%	25%	20%	12%	33%
Mężczyźni	10%	25%	29%	12%	24%
Inne	33%	33%	0%	0%	33%
Prawo i Sprawiedliwość	9%	15%	32%	28%	15%
Koalicja Obywatelska	17%	27%	18%	6%	31%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	18%	30%	35%	0%	18%
Konfederacja	10%	16%	41%	13%	20%
Polskie Stronnictwo Ludowe	20%	27%	27%	13%	13%
Wieś	9%	21%	22%	16%	32%
Miasto do 50 tys.	10%	26%	26%	13%	25%
Miasto do 150 tys.	10%	26%	21%	11%	32%
Miasto do 500 tys.	10%	32%	23%	12%	23%
Miasto powyżej 500 tys.	13%	17%	32%	6%	32%

Z kolei tyle samo młodych kobiet i mężczyzn (po 35%) widzi pozytywne skutki wynikające z wprowadzenia EURO w Polsce. Wśród eurowalutowych optymistów i optymerek w grupie „18-24” największy odsetek stanowi elektorat Sojuszu Lewicy Demokratycznej oraz Polskiego Stronnictwa Ludowego i dużych miast do 500 tys. Negatywne skutki spowodowane przyjęciem EURO w naszym kraju przewiduje więcej badanych mężczyzn i głosujących na Prawo i Sprawiedliwość. Jasnego stanowiska nie wyraziły częściej kobiety niż mężczyźni, popierający Koalicję Obywatelską.

4. Straty i korzyści dla Polski z wejścia do strefy EURO

Wykres 11 Osobiście uważam, że zamiana złotego na EURO nie będzie dla mnie problemem.
N=1040

Źródło: opracowanie własne

Respondenci i respondentki, którzy zdecydowanie pozytywnie lub raczej pozytywnie odnoszą się do wizji zamiany złotego na EURO, stanowią ogółem 54% badanych. Wśród grupy osób powyżej 60 roku życia zwolennicy i zwolenniczki takiego rozwiązania stanowią aż 63%, natomiast wśród najmłodszych (18-24 lata) jest to odpowiednio 49%. Rezygnacja z narodowej waluty na rzecz EURO nie podoba się z kolei ponad ¼ (26%), a w grupach „60+” i „18-24”, odpowiednio 19% i 31%. Ogółem zdania na ten temat nie ma 20% badanych (18% w grupie powyżej 60 lat i 21% wśród najmłodszych).

60+

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	27%	31%	9%	11%	22%
Mężczyźni	41%	28%	8%	11%	14%
Inne	0%	0%	0%	0%	100%
Prawo i Sprawiedliwość	11%	31%	13%	25%	20%
Koalicja Obywatelska	45%	34%	5%	6%	9%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	62%	27%	2%	0%	10%
Konfederacja	10%	40%	20%	20%	10%
Polskie Stronnictwo Ludowe	39%	18%	8%	3%	32%
Wieś	32%	31%	10%	8%	19%
Miasto do 50 tys.	31%	35%	9%	9%	16%
Miasto do 150 tys.	37%	25%	8%	10%	21%
Miasto do 500 tys.	44%	20%	4%	17%	15%
Miasto powyżej 500 tys.	29%	27%	10%	15%	19%

Dla przeważającej większości mężczyzn w grupie „60+” zamiana złotego na EURO nie będzie stanowiła problemu. Taka postawa dla tej grupy badanych dominuje w elektoracie Sojuszu Lewicy Demokratycznej. Zdecydowanie przeciwnego zdania jest tyle samo kobiet i mężczyzn oraz deklarujących poparcie dla Prawa i Sprawiedliwości i zamieszkujących duże miasta do pół miliona ludności. Wśród badanych osób powyżej 60 roku życia jednoznacznej opinii na ten temat nie potrafiło wyrazić więcej kobiet niż mężczyzn i głosujących na Polskie Stronnictwo Ludowe z miast do 150 tys.

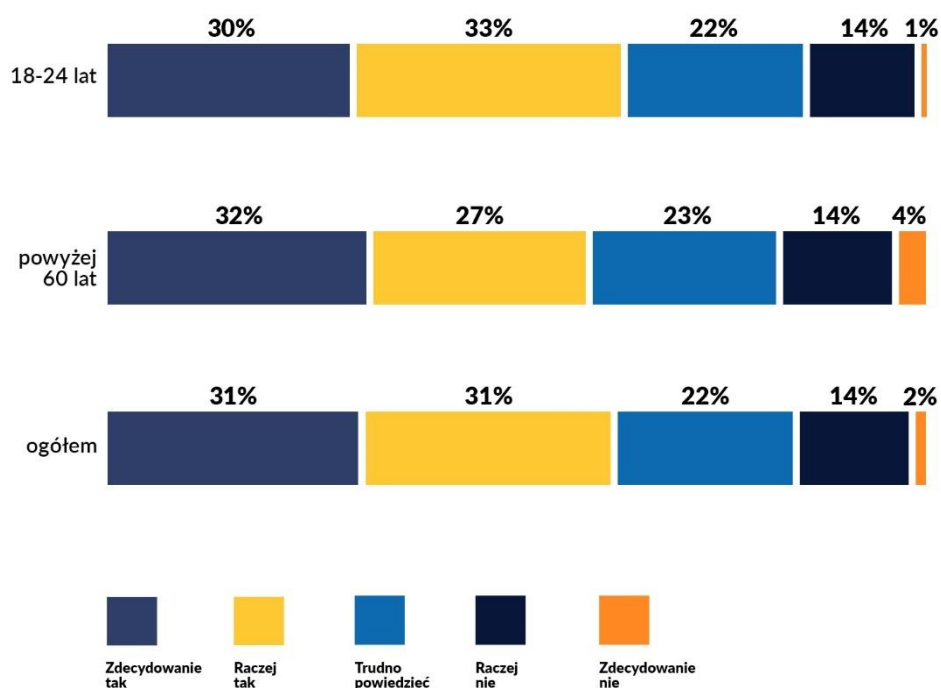
18-24

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	16%	33%	19%	11%	22%
Mężczyźni	24%	23%	21%	11%	20%
Inne	0%	67%	0%	0%	33%
Prawo i Sprawiedliwość	20%	25%	11%	28%	17%
Koalicja Obywatelska	25%	30%	25%	3%	17%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	13%	43%	20%	13%	13%
Konfederacja	17%	23%	28%	13%	19%
Polskie Stronnictwo Ludowe	60%	0%	27%	7%	7%
Wieś	20%	20%	23%	11%	27%
Miasto do 50 tys.	17%	28%	17%	17%	22%
Miasto do 150 tys.	20%	35%	16%	8%	20%
Miasto do 500 tys.	25%	32%	21%	9%	13%
Miasto powyżej 500 tys.	16%	29%	25%	8%	22%

W grupie „18-24” najmniej problem ze zamiany złotego na EURO widzi grupa badanych definiujących swoją płeć jako „inna”, a także tych, którzy popierają Polskie Stronnictwo Ludowe oraz żyjących w średnich i większych miastach do 500 tys. Z kolei wycofanie złotego na rzecz EURO mogłoby stanowić problem dla takiej samej liczby młodych kobiet i mężczyzn oraz stanowiących elektorat Konfederacji i Prawa i Sprawiedliwości i zamieszkujących wieś, najmniejsze, ale także te największe miasta. Wśród niezdecydowanej grupy „18-24” jest porównywalnie tyle samo kobiet i mężczyzn oraz badanych głoszących na Konfederację oraz będących mieszkańcami wsi.

Wykres 12 Obawiam się, że po wymianie złotego na EURO wzrosną ceny. N=1040

Źródło: opracowanie własne

Nieco inaczej kształtują się nastroje wynikające z ewentualnej rezygnacji ze złotego na rzecz EURO, jeśli spytamy o poszczególne aspekty takiego posunięcia. Aż 62% badanych ogółem obawia się, że zmiana waluty spowoduje realny wzrost cen. Wśród grupy osób powyżej 60 lat uważa tak 59%, a wśród najmłodszych respondentów i respondentek z taką opinią utożsamia się 63%. Osoby, które zdecydowanie nie obawiają się takiego skutku przyjęcia EURO w Polsce stanowią zaledwie 2% badanych, natomiast osób, które raczej nie obawiają się drożyzny po zastąpieniu złotówki EURO jest 14%. Jeszcze mniej, bo tylko 1% zdecydowanych optymistów/optymistek jest wśród najmłodszej grupy (18-24 lata), a u osób powyżej 60 roku życia żadnego wzrostu cen nie obawia się 4% badanych. Wśród obu grup 14% uważa, że ceny raczej nie powinny wzrosnąć. Z kolei 22% ankietowanych nie potrafiło określić czy zastąpienie złotówki EURO spowoduje wzrost cen w naszym kraju.

60+

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	32%	30%	13%	3%	22%
Mężczyźni	31%	25%	16%	5%	24%
Inne	0%	0%	0%	0%	100%
Prawo i Sprawiedliwość	66%	21%	3%	0%	10%
Koalicja Obywatelska	7%	25%	30%	4%	34%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	17%	21%	17%	13%	31%
Konfederacja	50%	50%	0%	0%	0%
Polskie Stronnictwo Ludowe	21%	45%	3%	5%	26%
Wieś	29%	29%	15%	1%	25%
Miasto do 50 tys.	32%	24%	10%	1%	33%
Miasto do 150 tys.	40%	32%	16%	0%	13%
Miasto do 500 tys.	30%	13%	20%	13%	24%
Miasto powyżej 500 tys.	29%	35%	13%	8%	15%

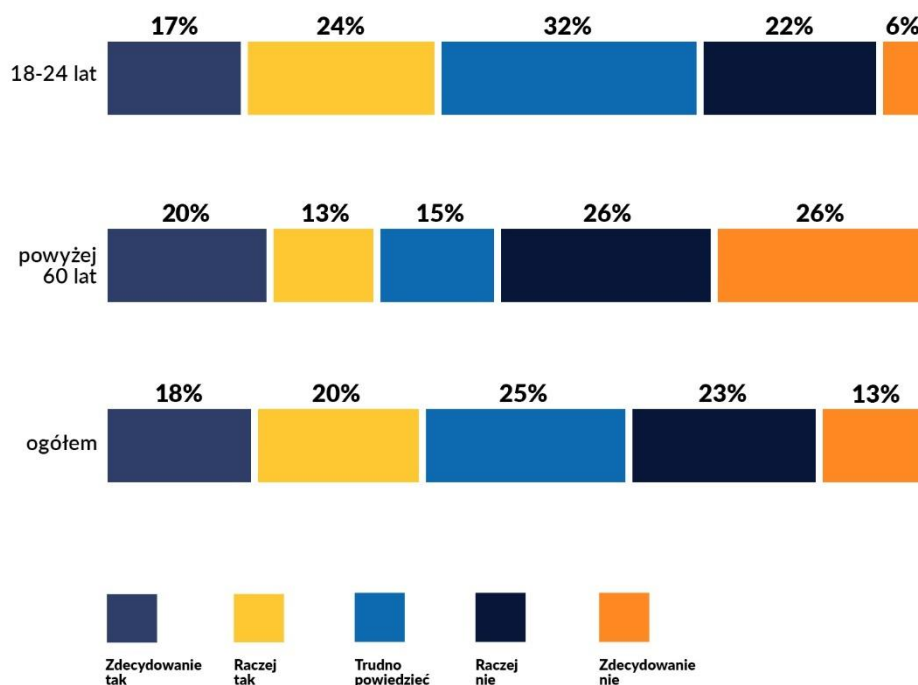
W grupie „60+”, tyle samo mężczyzn i kobiet, wyborców Prawa i Sprawiedliwości i osób żyjących w miastach do 150 tys. obawia się, że po wymianie złotego na EURO wzrosną ceny w naszym kraju. Najwięcej osób głoszących na Konfederację i mieszkających w największych miastach, także raczej podziela strach przed wzrostem cen. Natomiast na zdecydowany brak takich obaw wskazuje więcej mężczyzn, wyborców Sojuszu Lewicy Demokratycznej i mieszkańców dużych miast do 500 tys. Z kolei ceny raczej nie powinny wzrosnąć bardziej według badanych mężczyzn, popierających Koalicję Obywatelską. Wśród osób niezdecydowanych jest porównywalnie tyle samo kobiet i mężczyzn, jednak więcej osób reprezentujących elektorat Koalicji Obywatelskiej oraz mieszkających w najmniejszych miastach.

18-24

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	30%	34%	12%	2%	23%
Mężczyźni	30%	31%	17%	1%	21%
Inne	0%	33%	33%	0%	33%
Prawo i Sprawiedliwość	43%	31%	12%	2%	12%
Koalicja Obywatelska	28%	45%	14%	1%	12%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	35%	28%	8%	5%	25%
Konfederacja	35%	35%	12%	3%	16%
Polskie Stronnictwo Ludowe	33%	27%	13%	7%	20%
Wieś	33%	35%	14%	2%	17%
Miasto do 50 tys.	30%	30%	19%	1%	19%
Miasto do 150 tys.	28%	28%	11%	1%	31%
Miasto do 500 tys.	30%	38%	9%	2%	21%
Miasto powyżej 500 tys.	28%	34%	17%	1%	20%

W grupie „18-24” wzrostu cen po wymianie złotego na EURO zdecydowanie obawia się tyle samo kobiet i mężczyzn z przewagą elektoratu Prawa i Sprawiedliwości. Na to, że ceny raczej wzrosną, wskazuje więcej kobiet oraz głoszących na Koalicję Obywatelską z dużych miast do 500 tys. Zdecydowanie przeciwnego zdania w tej grupie badanych były częściej kobiety oraz popierający Polskie Stronnictwo Ludowe, a wzrostu cen raczej nie obawiają się najczęściej osoby, które w ankiecie wskazały wariant płci jako „Inny”, będący wyborcami Koalicji Obywatelskiej z najmniejszych miast. Wśród niezdecydowanej grupy „18-24”, obawę przed wzrostem cen po wyparciu złotego na rzecz EURO w naszym kraju wyraża częściej nieznacznie więcej kobiet niż mężczyzn, a także głoszących na Sojusz Lewicy Demokratycznej z miast do 150 tys.

Wykres 13 Przyjęcie EURO oznaczać będzie, że Polska straci niezależność w zakresie prowadzenia polityki gospodarczej. N=1040

Źródło: opracowanie własne

W kwestii utraty niezależności Polski w zakresie prowadzenia polityki gospodarczej w przypadku przyjęcia EURO zdania respondentów i respondentek są ogółem dość równomiernie podzielone. Dla 38% z nich przyjęcie w naszym kraju głównej waluty Unii Europejskiej osłabi polską politykę gospodarczą. Przeciwnego zdania jest 36% badanych. W grupie osób powyżej 60 lat obawę takiego osłabienia wyraża 33% badanych, z kolei utraty niezależności w prowadzeniu polskiej polityki gospodarczej raczej lub zdecydowanie nie obawia się 52% z nich. Z kolei dla 41% osób w grupie „18-24” lat przyjęcie EURO taką utratę niezależności będzie oznaczać. Przeciwnego zdania jest 28%. Swojego stanowiska nie przedstawiło 25% ogółem ankietowanych.

60+

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	22%	15%	21%	23%	19%
Mężczyźni	17%	12%	32%	29%	11%
Inne	0%	0%	0%	0%	100%
Prawo i Sprawiedliwość	47%	24%	6%	6%	16%
Koalicja Obywatelska	4%	6%	47%	36%	7%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	0%	8%	35%	46%	12%
Konfederacja	40%	40%	0%	20%	0%
Polskie Stronnictwo Ludowe	16%	5%	26%	34%	18%
Wieś	19%	14%	26%	20%	21%
Miasto do 50 tys.	22%	13%	33%	26%	7%
Miasto do 150 tys.	17%	22%	24%	27%	10%
Miasto do 500 tys.	24%	2%	22%	37%	15%
Miasto powyżej 500 tys.	16%	13%	24%	26%	21%

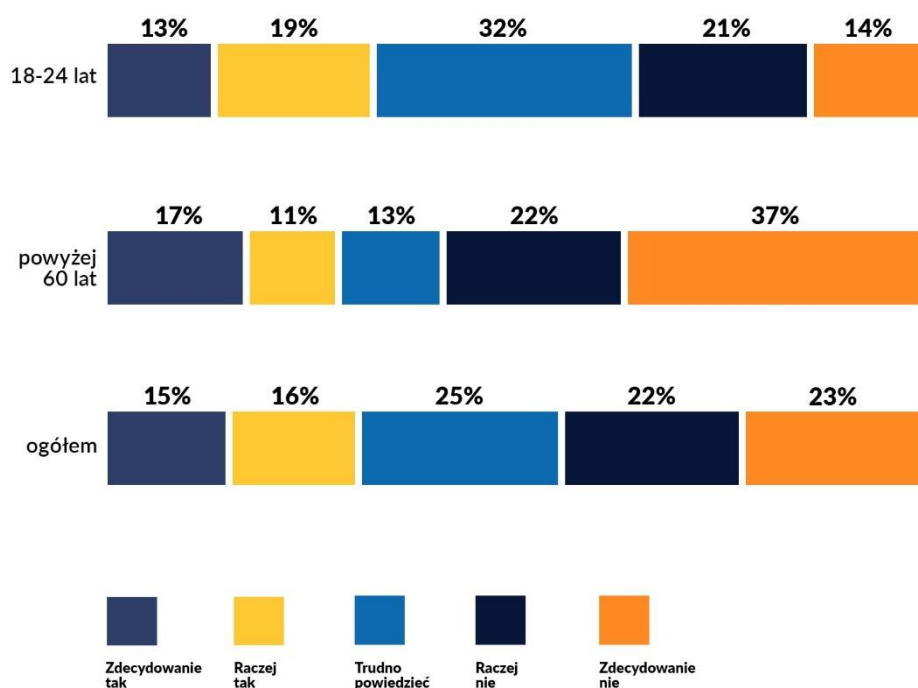
W grupie „60+” przyjęcie EURO przez Polskę jest zdecydowanie tożsame z utratą niezależności w zakresie prowadzenia polityki gospodarczej częściej dla kobiet, elektoratu Prawa i Sprawiedliwości z dużych miast do 500 tys. Natomiast, że raczej tak się stanie, uważa również więcej kobiet, a także badanych głosujących na Konfederację, częściej z miast do 150 tys. Zdecydowanie przeciwnego zdania są częściej mężczyźni, z elektoratu Sojuszu Lewicy Demokratycznej oraz zamieszkujący duże miasta do pół miliona ludności. Takiej konsekwencji przyjęcia przez nasz kraj waluty EURO raczej nie przewiduje w tej grupie badanych więcej mężczyzn niż kobiet, popierających Koalicję Obywatelską i zamieszkujących najmniejsze polskie miasta. Niezdecydowane w tej kwestii są częściej kobiety niż mężczyźni, osoby reprezentujące elektorat Polskiego Stronnictwa Ludowego ze wsi i największych miast.

18-24

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	15%	22%	25%	6%	32%
Mężczyźni	20%	27%	18%	5%	31%
Inne	33%	0%	0%	33%	33%
Prawo i Sprawiedliwość	38%	28%	12%	3%	18%
Koalicja Obywatelska	14%	23%	32%	9%	23%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	10%	18%	30%	13%	30%
Konfederacja	28%	30%	16%	1%	25%
Polskie Stronnictwo Ludowe	20%	27%	20%	0%	33%
Wieś	18%	28%	18%	5%	31%
Miasto do 50 tys.	18%	28%	15%	4%	36%
Miasto do 150 tys.	17%	21%	26%	6%	30%
Miasto do 500 tys.	15%	22%	26%	9%	28%
Miasto powyżej 500 tys.	18%	19%	26%	6%	31%

W grupie „18-24” utraty niezależności w zakresie prowadzenia polityki gospodarczej w przypadku przyjęcia EURO przez nasz kraj zdecydowanie najczęściej obawiają się te osoby, które w ankiecie wskazali wariant płci jako „Inny” i głosujący na Prawo i Sprawiedliwość. Taki scenariusz przewidują jako raczej prawdopodobny częściej mężczyźni, popierający Konfederację ze wsi i najmniejszych miast. Zdecydowanie z taką wizją przyjęcia przez nasz kraj EURO nie zgadzają się z kolei w tej grupie wiekowej najczęściej także najczęściej osoby badane, które w ankiecie wskazały określenie płci jako „Inny” oraz stanowiące elektorat Sojuszu Lewicy Demokratycznej, z dużych miast do pół miliona ludności. To, że raczej tak się nie stanie, przewidują częściej kobiety i głosujący na Koalicję Obywatelską z obszarów miejskich. Przedstawiciele wszystkich płci w podobnym odsetku ankietowanych oraz popierający Polskie Stronnictwo Ludowe i mieszkańcy najmniejszych miast, najczęściej nie potrafili wyrazić jednoznacznej opinii w tym temacie.

Wykres 14 Przyjęcie EURO oznaczać będzie, że Polska straci swoją suwerenność. N=1040

Źródło: opracowanie własne

Utrata suwerenności w przypadku przyjęcia przez Polskę EURO jest zdecydowanie lub raczej jednoznaczna dla 31% badanych ogółem. Wśród grupy powyżej 60 roku życia takie obawy wyraża 28% badanych, a wśród najmłodszych (grupa „18-24”) negatywnego wpływu EURO na suwerenność Polski dopatruje się 32%.

Przeciwnego zdania jest 45% respondentów i respondentek ogółem. Wśród seniorów i senierek znacznie przeważają euroentuzjaści/euroentuzjastki, którzy w 59% nie widzą zagrożenia utraty przez nasz kraj suwerenności w przypadku przyjęcia EURO. Wśród grupy „18-24” lat takie osoby stanowią 35%. Zdania na ten temat nie wyraziła ¼ badanych ogółem (25%), natomiast w grupie najmłodszej było to aż 32% ankietowanych.

60+

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	19%	12%	21%	31%	18%
Mężczyźni	15%	11%	23%	44%	7%
Inne	0%	0%	0%	0%	100%
Prawo i Sprawiedliwość	36%	26%	14%	9%	15%
Koalicja Obywatelska	3%	4%	31%	58%	4%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	2%	2%	19%	65%	12%
Konfederacja	70%	0%	10%	20%	0%
Polskie Stronnictwo Ludowe	13%	5%	32%	37%	13%
Wieś	15%	13%	22%	34%	16%
Miasto do 50 tys.	18%	10%	28%	36%	7%
Miasto do 150 tys.	17%	13%	19%	35%	16%
Miasto do 500 tys.	19%	7%	20%	43%	11%
Miasto powyżej 500 tys.	16%	11%	16%	45%	11%

Zdecydowaną obawę utraty suwerenności w przypadku przyjęcia przez Polskę EURO wśród badanej grupy osób powyżej 60 roku życia odczuwają częściej kobiety, elektorat Konfederacji oraz zamieszkujący duże miast do 500 tys. To, że raczej tak się stanie, uważa w tej grupie również więcej kobiet niż mężczyzn oraz tych, którzy głosowali na Prawo i Sprawiedliwość z obszarów wiejskich oraz mniejszych miast do 150 tys. Zdecydowanie przeciwnego zdania są z kolei częściej mężczyźni, wyborcy Sojuszu Lewicy Demokratycznej z największych polskich miast. To, że raczej zachowamy suwerenność z walutą EURO wskazuje również więcej mężczyzn, popierających Polskie Stronnictwo Ludowe, zamieszkałych w najmniejszych miastach. Więcej kobiet niż mężczyzn, a także głosujących na Prawo i Sprawiedliwość z obszarów wiejskich i małych miast do 150 tys. w tej grupie wiekowej nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym temacie.

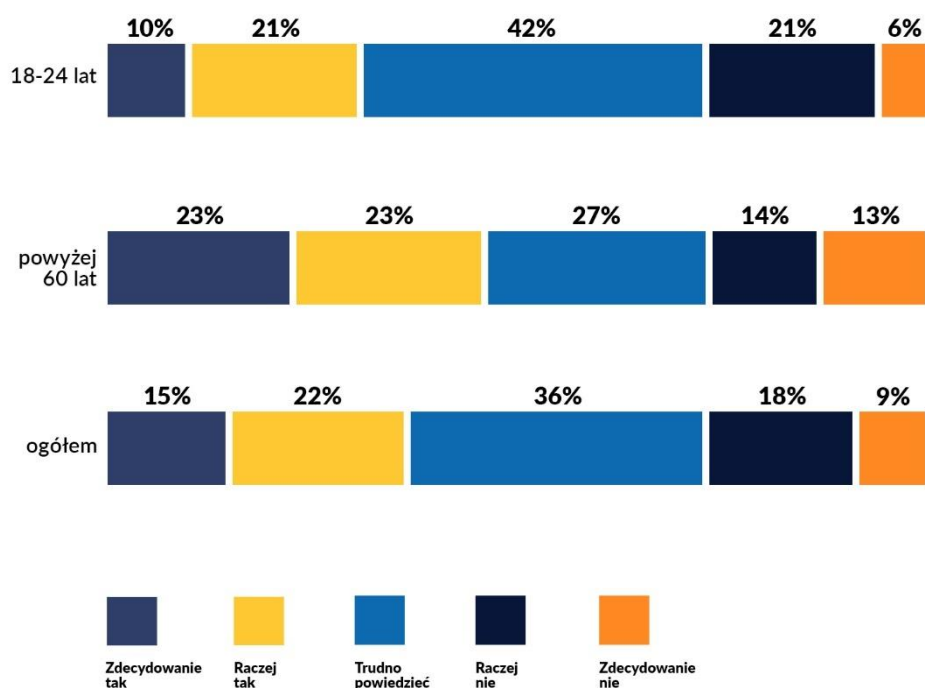

18-24

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	11%	18%	24%	16%	31%
Mężczyźni	16%	21%	18%	12%	34%
Inne	0%	0%	67%	33%	0%
Prawo i Sprawiedliwość	31%	29%	12%	2%	26%
Koalicja Obywatelska	9%	15%	29%	25%	23%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	3%	13%	40%	33%	13%
Konfederacja	19%	29%	14%	4%	33%
Polskie Stronnictwo Ludowe	13%	33%	0%	7%	47%
Wieś	18%	21%	17%	10%	34%
Miasto do 50 tys.	14%	18%	21%	10%	38%
Miasto do 150 tys.	9%	14%	25%	14%	37%
Miasto do 500 tys.	13%	22%	20%	25%	19%
Miasto powyżej 500 tys.	11%	23%	24%	16%	26%

Z kolei w grupie „18-24” częściej mężczyźni, głoszący na Prawo i Sprawiedliwość i mieszkańcy wsi wykazują zdecydowaną obawę o utratę suwerenności Polski w przypadku przyjęcia przez nasz kraj EURO. To, że raczej tak się stanie, wskazują częściej kobiety, popierający Polskie Stronnictwo Ludowe z dużych miast do 500 tys.. Zdecydowanie lub raczej przeciwnego zdania w tej grupie badanych są najczęściej osoby, które wskazały w ankiecie jako płeć „Inne”, stanowiący elektorat Sojuszu Lewicy Demokratycznej, zamieszkujących mniejsze i duże miasta. Z kolei mężczyźni, wyborcy Polskiego Stronnictwa Ludowego z najmniejszych miast stanowili w tej grupie wiekowej największy odsetek osób mających trudności w jednoznacznym zajęciu stanowiska w tej kwestii.

Wykres 15 Polska byłaby bezpieczniejsza (militarnie), gdyby należała do strefy EURO. N=1040

Źródło: opracowanie własne

Z przeprowadzonego badania wynika, że bezpieczeństwo zewnętrzne kraju jest dla ankietowanych powiązane z obecnością w strefie EURO, jednakże na uwagę zasługuje fakt, że aż 42% badanych reprezentujących grupę „18-24” nie ma zdania na ten temat. Za ledwie 31% z nich widzi pozytywną korelację bezpieczeństwa i obecności Polski w strefie EURO. Przeciwnego zdania jest 27%. Nieco inaczej kształtuje się to w grupie ankietowanych powyżej 60 roku życia. Aż 44% z nich widzi zdecydowanie lub raczej bezpieczniejszą Polskę w strefie EURO, a dla 27% wpływ obecności naszego kraju wśród państw posługujących się tą walutą na poziom bezpieczeństwa nie ma znaczenia. 27% seniorów i senierek było w tej kwestii niezdecydowanych.

Podsumowując, dla 37% ogółu ankietowanych obecność Polski w strefie EURO ma wpływ na poziom bezpieczeństwa z punktu widzenia militarnego. 27% nie uważa natomiast, aby obecność naszego kraju w „eurolandzie” miała sprawić, że będziemy bezpieczniejsi. Opinii w tej kwestii nie potrafiło wyrazić 36% badanych.

60+

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	21%	17%	16%	14%	33%
Mężczyźni	26%	30%	12%	13%	20%
Inne	0%	0%	0%	0%	100%
Prawo i Sprawiedliwość	4%	14%	27%	33%	23%
Koalicja Obywatelska	36%	36%	5%	5%	19%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	40%	27%	10%	0%	23%
Konfederacja	10%	20%	0%	40%	30%
Polskie Stronnictwo Ludowe	26%	16%	13%	11%	34%
Wieś	21%	24%	20%	5%	29%
Miasto do 50 tys.	19%	33%	11%	13%	24%
Miasto do 150 tys.	24%	24%	19%	19%	14%
Miasto do 500 tys.	35%	15%	9%	20%	20%
Miasto powyżej 500 tys.	21%	13%	3%	21%	42%

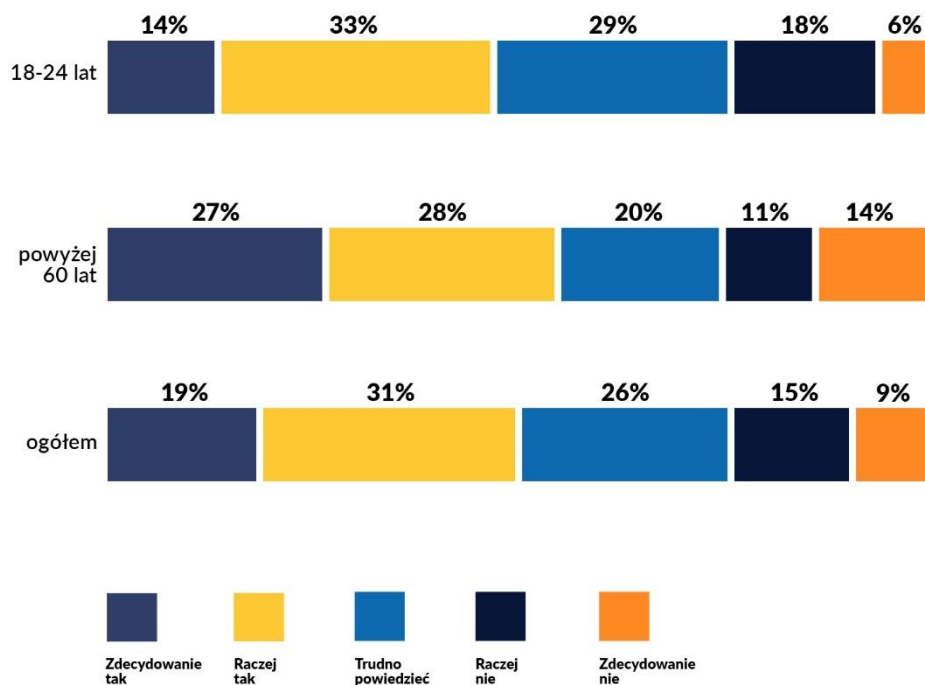
W grupie „60+” zdecydowane przekonanie o większym bezpieczeństwie militarnym Polski wskutek przynależności do strefy EURO deklaruje więcej mężczyzn, a także głosujących na Sojusz Lewicy Demokratycznej z dużych miast do 500 tys. Raczej bezpieczniej z tego powodu w naszym kraju byłoby częściej według mężczyzn oraz badanych popierających Koalicję Obywatelską z najmniejszych miast. Zdecydowanie przeciwnego zdania są w porównywalnym stopniu kobiety (14%) i mężczyźni (13%) oraz częściej popierający Konfederację z największych miast. Raczej nie byłoby z tego powodu w Polsce bezpieczniej częściej dla kobiet, osób z elektoratu Prawa i Sprawiedliwości zamieszkałych na wsi. Wśród niezdecydowanych w tej grupie badanych więcej jest kobiet niż mężczyzn oraz popierających Polskie Stronnictwo Ludowe z największych ośrodków miejskich.

18-24

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	9%	21%	15%	4%	51%
Mężczyźni	11%	22%	27%	8%	32%
Inne	33%	0%	33%	0%	33%
Prawo i Sprawiedliwość	12%	18%	15%	20%	34%
Koalicja Obywatelska	13%	31%	10%	2%	44%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	10%	20%	28%	5%	38%
Konfederacja	12%	16%	38%	12%	23%
Polskie Stronnictwo Ludowe	7%	27%	33%	7%	27%
Wieś	8%	25%	17%	9%	41%
Miasto do 50 tys.	10%	22%	21%	4%	42%
Miasto do 150 tys.	10%	18%	23%	3%	45%
Miasto do 500 tys.	12%	23%	21%	6%	38%
Miasto powyżej 500 tys.	9%	18%	22%	8%	43%

W grupie „18-24” zdecydowane przekonanie o większym bezpieczeństwie militarnym Polski wskutek przynależności do strefy EURO deklaruje najwięcej ankietowanych, którzy wskazali w ankiecie jako płeć „Inne”, głosujących na Koalicję Obywatelską z dużych miast do pół miliona ludności. Raczej bezpieczniej z tego powodu w naszym kraju byłoby częściej dla mężczyzn oraz badanych popierających Koalicję Obywatelską z obszarów wiejskich. Zdecydowanie przeciwnego zdania są w tej grupie częściej mężczyźni, z elektoratu Prawa i Sprawiedliwości zamieszkujący wieś. Raczej nie byłoby z tego powodu w Polsce bezpieczniej dla popierających Konfederację oraz mieszkańców mniejszych miast do 150 tys. Wśród niezdecydowanych przeważają kobiety, popierający Koalicję obywatelską z mniejszych miast do 150 tys.

Wykres 16 Polska byłaby ważniejsza na arenie międzynarodowej, gdyby należała do strefy EURO.
N=1040

Źródło: opracowanie własne

Pozycja Polski na arenie międzynarodowej jest ważnym aspektem dla osób biorących udział w badaniu, tym bardziej, że połowa (50%) z ankietowanych ogółem widzi szansę na podwyższenie znaczenia naszego kraju w przypadku obecności w strefie EURO. Przeciwnego zdania jest zaledwie 24%, a 26% nie ma opinii na ten temat. Jeszcze więcej osób widzących Polskę jako ważniejszego gracza na arenie międzynarodowej w przypadku wejścia do strefy EURO jest w grupie powyżej 60 roku życia – tu taką szansę widzi aż 55% respondentów i respondentek. Tylko ¼ seniorów i senierek jest przeciwnego zdania, a 20% z nich nie miało zdania na ten temat. Wśród grupy młodych (18-24lat) wejście Polski do „eurolandu” oznacza jej wzrost znaczenia w świecie dla 47% ankietowanych. Zdecydowanie lub raczej przeciwnie ocenia to 24% przedstawicieli i przedstawicielek tej grupy, a 29% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tej kwestii.

60+

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	23%	24%	13%	15%	25%
Mężczyźni	30%	33%	10%	12%	15%
Inne	0%	0%	0%	0%	100%
Prawo i Sprawiedliwość	4%	20%	24%	34%	19%
Koalicja Obywatelska	43%	39%	3%	6%	9%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	46%	29%	8%	0%	17%
Konfederacja	10%	20%	20%	30%	20%
Polskie Stronnictwo Ludowe	32%	29%	8%	11%	21%
Wieś	26%	23%	18%	7%	27%
Miasto do 50 tys.	25%	38%	9%	11%	17%
Miasto do 150 tys.	24%	27%	13%	17%	19%
Miasto do 500 tys.	41%	19%	6%	22%	13%
Miasto powyżej 500 tys.	21%	37%	5%	21%	16%

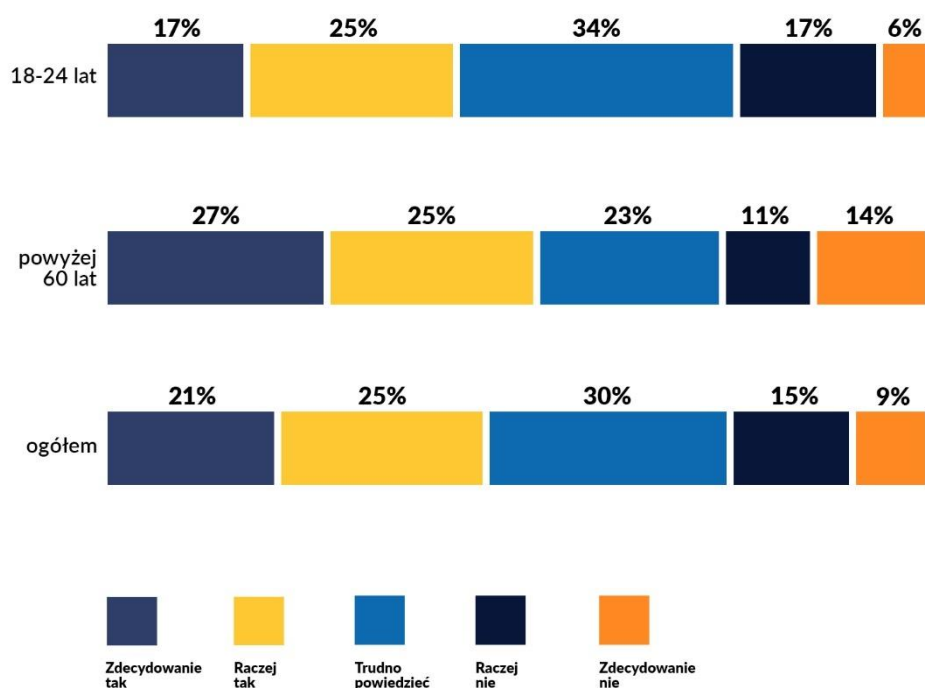
Wśród grupy „60+” ze stwierdzeniem, że Polska byłaby ważniejsza na arenie międzynarodowej, gdyby należała do strefy EURO zdecydowanie zgadzają się najczęściej mężczyźni, głosujący na Sojusz Lewicy Demokratycznej z dużych miast do pół miliona ludności. Również częściej mężczyźni z elektoratu Koalicji Obywatelskiej z najmniejszych miast są zdania, że raczej by tak było. Zdecydowanie lub raczej przeciwnego zdania są częściej kobiety oraz respondenci i respondenci popierający Prawo i Sprawiedliwość zamieszkujący duże miasta do 500 tys. oraz wieś. Zdania w tej kwestii nie wyraziło jednoznacznie więcej kobiet niż mężczyzn oraz wyborcy i wyborczynie Polskiego Stronnictwa Ludowego zamieszkujący wieś.

18-24

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	13%	38%	15%	5%	30%
Mężczyźni	15%	27%	22%	8%	28%
Inne	67%	33%	0%	0%	0%
Prawo i Sprawiedliwość	11%	23%	17%	15%	34%
Koalicja Obywatelska	14%	48%	11%	3%	24%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	25%	33%	15%	5%	23%
Konfederacja	13%	26%	30%	9%	22%
Polskie Stronnictwo Ludowe	27%	13%	13%	13%	33%
Wieś	13%	32%	15%	9%	32%
Miasto do 50 tys.	8%	30%	21%	6%	35%
Miasto do 150 tys.	19%	34%	15%	5%	27%
Miasto do 500 tys.	16%	31%	24%	7%	22%
Miasto powyżej 500 tys.	16%	38%	16%	4%	27%

W grupie „18-24” stwierdzenie, że Polska byłaby ważniejsza na arenie międzynarodowej, gdyby należała do strefy EURO zdecydowanie najczęściej popierają osoby badane, które wskazały w ankiecie jako płeć „Inne”, wyborcy Polskiego Stronnictwa Ludowego oraz zamieszkujący mniejsze miasta do 150 tys. Z kolei częściej kobiety z elektoratu Koalicji Obywatelskiej z największych miast wyrażają opinię, że raczej by tak było. Zdecydowanie przeciwne zdanie ma więcej mężczyzn oraz głosujący na Prawo i Sprawiedliwość z obszarów wiejskich. Raczej przeciwni temu stwierdzeniu są również częściej mężczyźni, zwolennicy Konfederacji z dużych miast do pół miliona ludności. Wśród niezdecydowanych więcej jest kobiet, przedstawicieli elektoratu Prawa i Sprawiedliwości z najmniejszych miast.

Wykres 17 Gospodarka Polski rozwijałaby się lepiej, gdyby nasz kraj należał do strefy EURO. N=1040

Źródło: opracowanie własne

Zdecydowanie lub umiarkowanie pozytywny wpływ obecności Polski w strefie EURO na naszą gospodarkę widzi 46% ogółu ankietowanych. Przeciwnego zdania jest niespełna ¼ z nich (24%), a zdania na ten temat nie ma 30% wszystkich respondentów i respondentek. Dla 52% ankietowanych w grupie powyżej 60 roku życia obecność Polski w strefie EURO oznacza jej lepszy rozwój gospodarczy, a 25% z nich nie widzi takiej zależności. Odpowiedź „trudno powiedzieć” wybrało niespełna ¼ seniorów i senierek (23%). Podobnie opinie kształtują się wśród grupy „18-24”, w której 42% dostrzega zdecydowanie lub umiarkowanie szansę na lepszy rozwój naszego kraju w przypadku wejścia do „eurolandu”. Takiego powiązania nie widzi 23% grupy młodzieży, a 34% z nich nie zajęło jasnego stanowiska.

60+

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	25%	19%	15%	15%	27%
Mężczyźni	30%	31%	8%	13%	18%
Inne	0%	0%	0%	0%	100%
Prawo i Sprawiedliwość	5%	14%	21%	35%	25%
Koalicja Obywatelska	45%	39%	2%	6%	9%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	40%	31%	8%	0%	21%
Konfederacja	10%	20%	20%	20%	30%
Polskie Stronnictwo Ludowe	37%	13%	8%	11%	32%
Wieś	27%	21%	15%	8%	28%
Miasto do 50 tys.	27%	34%	8%	14%	17%
Miasto do 150 tys.	24%	22%	16%	11%	27%
Miasto do 500 tys.	39%	15%	9%	24%	13%
Miasto powyżej 500 tys.	21%	31%	5%	21%	23%

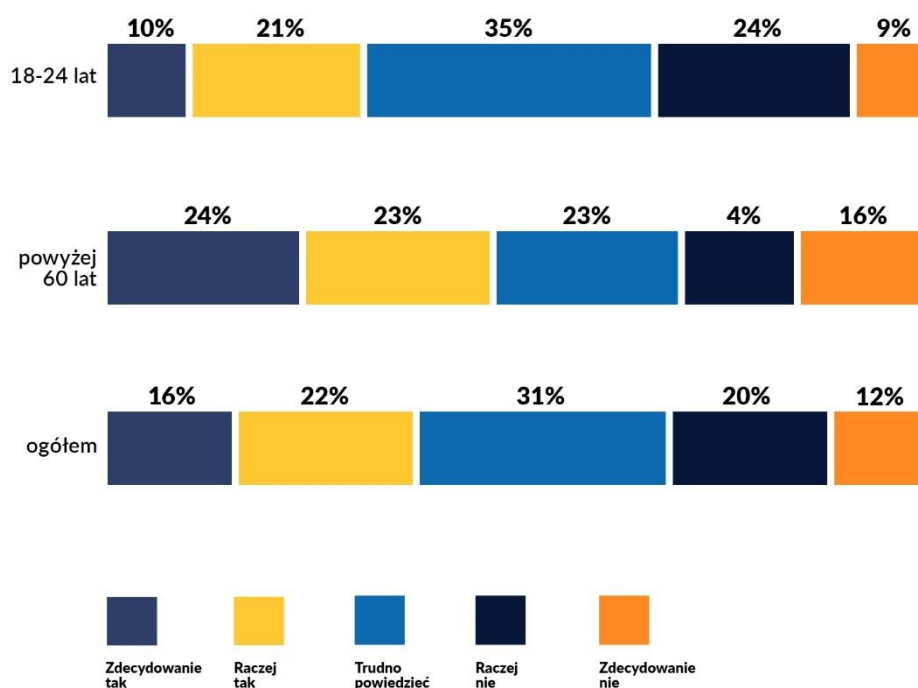
W grupie „60+” zdecydowanie lepszy rozwój gospodarki Polski w strefie EURO widzą częściej mężczyźni oraz głoszący na Koalicję Obywatelską z dużych miast do pół miliona ludności. Raczej lepszy rozwój naszej gospodarki w tej strefie również dostrzega więcej mężczyzn, deklarujących poparcie dla Koalicji Obywatelskiej z najmniejszych miast. Zdecydowanie lub raczej nie zgadzają się z tym częściej kobiety, stanowiący elektorat Prawa i Sprawiedliwości ze średnich i dużych miast do 500 tys. Najwięcej wyborców Polskiego stronnictwa Ludowego z obszarów wiejskich nie potrafiło wyrazić jednoznacznego stanowiska w tej kwestii.

18-24

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	14%	32%	12%	6%	35%
Mężczyźni	20%	19%	22%	6%	33%
Inne	33%	0%	0%	33%	33%
Prawo i Sprawiedliwość	8%	23%	22%	17%	31%
Koalicja Obywatelska	23%	37%	5%	2%	33%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	23%	33%	10%	5%	30%
Konfederacja	13%	13%	45%	6%	23%
Polskie Stronnictwo Ludowe	33%	20%	0%	13%	33%
Wieś	14%	28%	19%	7%	33%
Miasto do 50 tys.	13%	26%	17%	7%	37%
Miasto do 150 tys.	22%	25%	11%	6%	35%
Miasto do 500 tys.	18%	28%	17%	10%	26%
Miasto powyżej 500 tys.	17%	20%	22%	2%	40%

W grupie „18-24” zdecydowanie lepszy rozwój gospodarki Polski w strefie EURO widzą częściej osoby, które wskazały w ankiecie jako płeć „Inne” oraz głosujący na Polskie Stronnictwo Ludowe ze średnich miast do 150 tys. Raczej lepszy rozwój naszej gospodarki w tej strefie dostrzega więcej młodych kobiet, deklarujących poparcie dla Koalicji Obywatelskiej z dużych miast i obszarów wiejskich. Zdecydowanie częściej nie zgadzają się z tym tyle samo kobiet i mężczyzn (po 6%), a także osoby z elektoratu Prawa i Sprawiedliwości z dużych miast do 500 tys. Z kolei więcej młodych mężczyzn niż kobiet, głosujących na Konfederację z największych polskich miast raczej tego stwierdzenia nie popiera. W tej grupie badanych osoby niezdecydowane to częściej kobiety, popierający Koalicję Obywatelską i Polskie Stronnictwo Ludowe z największych miast naszego kraju.

Wykres 18 Gdybyśmy byli w strefie EURO, mielibyśmy niższą inflację. N=1040

Źródło: opracowanie własne

Zmniejszenie inflacji w Polsce dzięki wprowadzeniu naszego kraju do strefy EURO widzi zdecydowanie lub umiarkowanie 38% ogółu ankietowanych. Przeciwnego zdania jest prawie 1/3 badanych (32%). Tyle samo respondentów i respondentek ogółem nie ma zdania na ten temat. Z kolei w grupie wiekowej „60+” zdecydowanej lub umiarkowanej szansy na mniejszą inflację w przypadku obecności Polski w strefie EURO upatruje prawie połowa badanych (47%). Zdecydowanie lub raczej nie zgadza się z nimi 30% w tej grupie wiekowej. Zdania natomiast nie ma niespełna 1/4 (23%). W najmłodszej grupie ankietowanych zwolenników i zwolenniczek strefy EURO w kontekście niższej inflacji jest 31%, natomiast w opozycji do nich wypowiedziało się dokładnie 1/3 młodzieży (33%). Z kolei 35% osób w grupie „18-24” nie potrafiło wyrazić jasnego stanowiska w tej kwestii.

60+

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	20%	19%	17%	19%	26%
Mężczyźni	29%	28%	10%	13%	20%
Inne	0%	0%	0%	0%	100%
Prawo i Sprawiedliwość	4%	15%	19%	40%	23%
Koalicja Obywatelska	45%	33%	4%	5%	12%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	35%	27%	12%	4%	23%
Konfederacja	10%	10%	10%	20%	50%
Polskie Stronnictwo Ludowe	16%	26%	32%	13%	13%
Wieś	25%	17%	18%	13%	27%
Miasto do 50 tys.	23%	34%	15%	10%	18%
Miasto do 150 tys.	17%	27%	16%	19%	21%
Miasto do 500 tys.	33%	19%	7%	24%	17%
Miasto powyżej 500 tys.	24%	23%	5%	21%	27%

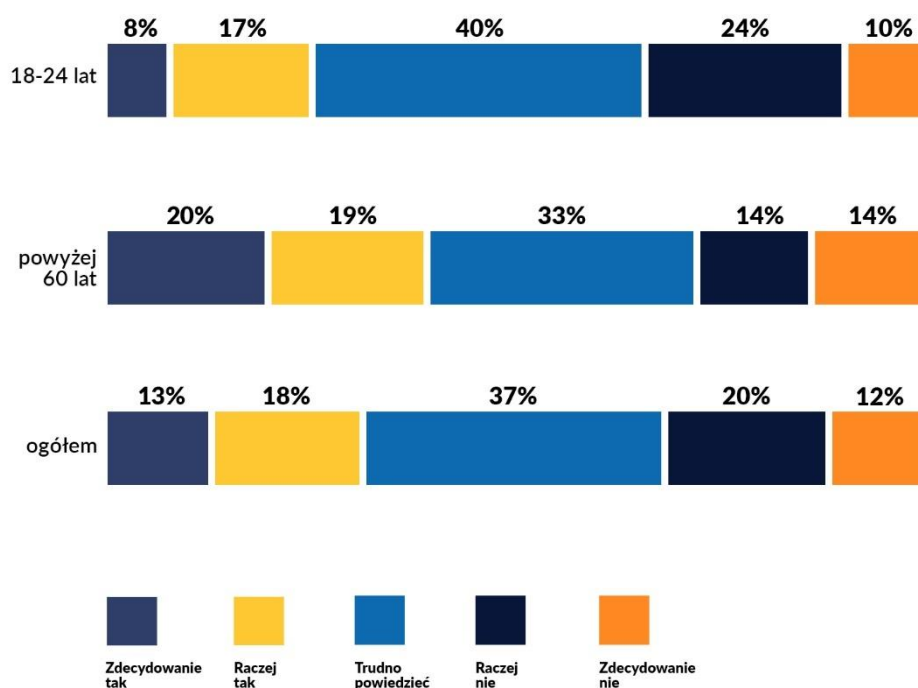
W grupie „60+” obecność Polski w strefie EURO jako szansę na niższą inflację w stopniu zdecydowanym lub umiarkowanym upatruje więcej mężczyzn oraz popierających Koalicję Obywatelską z najmniejszych oraz dużych miast do pół miliona ludności. Zdecydowanie nie zgadzają się z tym częściej kobiety, głoszący na Prawo i Sprawiedliwość z dużych miast do 500 tys. Również częściej według kobiet z elektoratu Polskiego Stronnictwa Ludowego, zamieszkujących wieś raczej tak by się nie stało. Wpływu EURO na naszą inflację w tej grupie wiekowej nie potrafiły określić najczęściej osoby, które wskazały w ankiecie jako płeć „Inne”, deklarujący swoje poparcie dla Konfederacji ze wsi oraz największych ośrodków miejskich.

18-24

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	9%	18%	23%	9%	41%
Mężczyźni	11%	24%	27%	9%	29%
Inne	33%	33%	0%	0%	33%
Prawo i Sprawiedliwość	17%	17%	26%	20%	20%
Koalicja Obywatelska	13%	28%	15%	5%	39%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	20%	20%	33%	3%	25%
Konfederacja	7%	16%	43%	12%	22%
Polskie Stronnictwo Ludowe	7%	33%	40%	13%	7%
Wieś	9%	23%	25%	10%	33%
Miasto do 50 tys.	10%	19%	30%	10%	31%
Miasto do 150 tys.	12%	20%	18%	10%	40%
Miasto do 500 tys.	10%	23%	21%	9%	37%
Miasto powyżej 500 tys.	9%	20%	27%	6%	38%

W grupie „18-24” obecność Polski w strefie EURO jako szansę na niższą inflację w stopniu zdecydowanym określa najwięcej osób, które wskazały w ankiecie jako płeć „Inne”, popierających Sojusz Lewicy Demokratycznej z miast do 150 tys. To, że inflacja mogłaby być raczej niższa, wskazują częściej mężczyźni niż kobiety oraz głosujący na Polskie Stronnictwo Ludowe ze wsi i dużych miast do pół miliona ludności. Zdecydowanie przeciwnego zdania są w takim samym stopniu kobiety i mężczyźni (po 9%) głosujący na Prawo i Sprawiedliwość z obszarów wiejskich oraz małych średnich miast do 150 tys. Z kolei częściej mężczyźni, popierający Konfederację z najmniejszych miast raczej się tym nie zgadzają. Wśród tej grupy badanych najwięcej mężczyzn, zwolenników Koalicji Obywatelskiej z mniejszych miast do 150 tys. nie potrafiło jednoznacznie wyrazić swojego zdania w tej kwestii.

Wykres 19 Gdybyśmy byli w strefie EURO, raty kredytów byłyby niższe. N=1040

Źródło: opracowanie własne

Zdania ogółu respondentów i respondentek w temacie wpływu obecności Polski w strefie EURO na raty kredytów są dość równomiernie podzielone. Według 31% ankietowanych raty te, w przypadku obecności naszego kraju w „eurolandzie” byłyby zdecydowanie lub raczej niższe. Przeciwnego zdania jest z kolei niemalże tyle samo ankietowanych (32%), a opinii na ten temat nie wyraziło jednoznacznie 37%. Wśród grupy osób powyżej 60 roku życia dominuje przekonanie, że raty byłyby zdecydowanie lub raczej niższe, gdyby w Polsce obowiązywało EURO – opinię taką wyraziło 39% respondentów i respondentek. Na drugim biegunie znajduje się 28% zdecydowanych lub umiarkowanych sceptyków/sceptyczek, którzy nie widzą szansy na niższe raty dzięki obecności w strefie eurowaluty. Jednoznacznie nie wypowiedziało się w tej kwestii 33% osób „60+”. Wśród grupy młodych (18-24) przekonanie o mniejszych ratach kredytów wyraża zdecydowanie lub umiarkowanie ¼ badanych (25%), w opozycji do 34%, którzy zdecydowanie lub raczej takich korzyści nie przewidują. Niemniej, aż 40% najmłodszych respondentów i respondentek nie ma zdania na ten temat.

60+

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	11%	17%	17%	17%	38%
Mężczyźni	29%	21%	12%	11%	27%
Inne	0%	0%	0%	0%	100%
Prawo i Sprawiedliwość	1%	13%	25%	35%	26%
Koalicja Obywatelska	36%	25%	2%	5%	32%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	29%	23%	10%	2%	37%
Konfederacja	0%	20%	10%	30%	40%
Polskie Stronnictwo Ludowe	18%	16%	34%	8%	24%
Wieś	17%	18%	18%	11%	35%
Miasto do 50 tys.	18%	24%	18%	7%	33%
Miasto do 150 tys.	17%	21%	17%	13%	32%
Miasto do 500 tys.	33%	15%	2%	26%	24%
Miasto powyżej 500 tys.	19%	16%	8%	21%	35%

W grupie „60+” ze stwierdzeniem, że gdybyśmy byli w strefie EURO, raty kredytów byłyby niższe zdecydowanie lub raczej zgadza się więcej mężczyzn niż kobiet oraz popierający Koalicję Obywatelską z najmniejszych oraz dużych miast do pół miliona ludności. Zdecydowanie przeciwnego zdania są częściej kobiety, głoszący na Prawo i Sprawiedliwość z dużych miast do 500 tys. Również częściej według kobiet z elektoratu Polskiego Stronnictwa Ludowego, zamieszkujących wieś i najmniejsze miasta raczej raty by nie zabrały. Jasnego stanowiska w tej grupie badanych nie przyjęło więcej kobiet niż mężczyzn, wyborców i wyborczyń Konfederacji a także mieszkańców i mieszkanki wsi oraz największych miast.

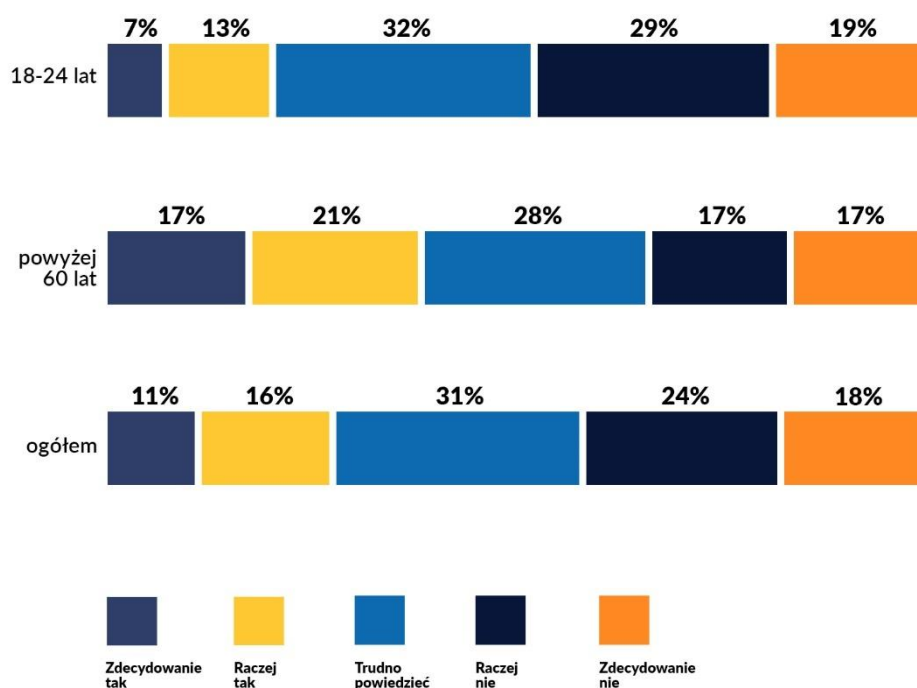
18-24

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	8%	16%	20%	10%	47%
Mężczyźni	9%	19%	29%	10%	33%
Inne	0%	33%	33%	0%	33%
Prawo i Sprawiedliwość	11%	18%	23%	26%	22%
Koalicja Obywatelska	12%	27%	12%	6%	43%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	15%	18%	18%	5%	45%
Konfederacja	10%	14%	43%	9%	23%
Polskie Stronnictwo Ludowe	7%	27%	20%	13%	33%
Wieś	9%	14%	23%	16%	38%
Miasto do 50 tys.	8%	18%	29%	10%	35%
Miasto do 150 tys.	11%	14%	22%	7%	45%
Miasto do 500 tys.	4%	20%	23%	9%	44%
Miasto powyżej 500 tys.	8%	21%	22%	8%	41%

W grupie „18-24” ze stwierdzeniem, że gdybyśmy byli w strefie EURO, raty kredytów byłyby niższe zdecydowanie zgadzają się częściej mężczyźni, popierający Sojusz Lewicy Demokratycznej z miast do 150 tys. Raczej takiego zdania jest więcej osób, które wskazały w ankiecie jako płeć „Inne”, popierających Koalicję Obywatelską oraz Polskie Stronnictwo Ludowe z największych polskich miast. Tyle samo kobiet i mężczyzn, głosujących na Prawo i Sprawiedliwość, zamieszkujących wieś zdecydowanie nie zgadza się z tym stwierdzeniem. Raczej „na nie” jest więcej mężczyzn niż kobiet oraz popierających Konfederację z najmniejszych miast. Jasnego stanowiska w tej grupie respondentów nie wyraziło więcej kobiet, popierających Sojusz Lewicy Demokratycznej z miast do 150 tys.

Wykres 20 Wojna w Ukrainie jest argumentem za wejściem Polski do strefy EURO. N=1040

Źródło: opracowanie własne

W opinii ankietowanych wojna w Ukrainie nie jest szczególnie istotnym argumentem przemawiającym za wejściem Polski do strefy EURO. Za ledwie nieco ponad ¼ (27%) ogółu respondentów i respondentek w sposób zdecydowany lub umiarkowany uważa, że sytuacja za naszą wschodnią granicą powinna skłonić Polskę do przyjęcia EURO. Zdecydowanie przeciwnego zdania jest 18% badanych, a dla 24% nie jest to raczej przekonujący argument. Opinii w tym temacie nie wyraziła blisko 1/3 ogółu badanych (31%). Wśród grupy „60+” wojna w Ukrainie zdecydowanie lub raczej powinna nas skłonić do zastąpienia złotówki walutą EURO według 38% z nich. Zdecydowanie lub raczej przeciwnie uważa 34% osób „60+”. Blisko 1/3 (28%) nie potrafiła wskazać jednoznacznej odpowiedzi. Jeszcze mniej przekonana jest najmłodsza grupa respondentów i respondentek (18-24), wśród której za ledwie do 1/5 (20%) trafia argument o konieczności wejścia Polski do strefy EURO w związku z konfliktem w Ukrainie. Zdecydowanie lub raczej nie uznaje go blisko połowa (48%) najmłodszej grupy, a 32% nie potrafiło ocenić tego argumentu jednoznacznie.

60+

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	16%	17%	17%	17%	33%
Mężczyźni	18%	26%	16%	17%	23%
Inne	0%	0%	0%	0%	100%
Prawo i Sprawiedliwość	4%	13%	26%	42%	15%
Koalicja Obywatelska	30%	32%	5%	7%	26%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	23%	23%	10%	10%	35%
Konfederacja	0%	0%	50%	40%	10%
Polskie Stronnictwo Ludowe	11%	24%	16%	11%	39%
Wieś	13%	21%	21%	12%	34%
Miasto do 50 tys.	15%	31%	16%	13%	26%
Miasto do 150 tys.	14%	19%	16%	21%	30%
Miasto do 500 tys.	33%	15%	7%	26%	19%
Miasto powyżej 500 tys.	18%	15%	18%	24%	26%

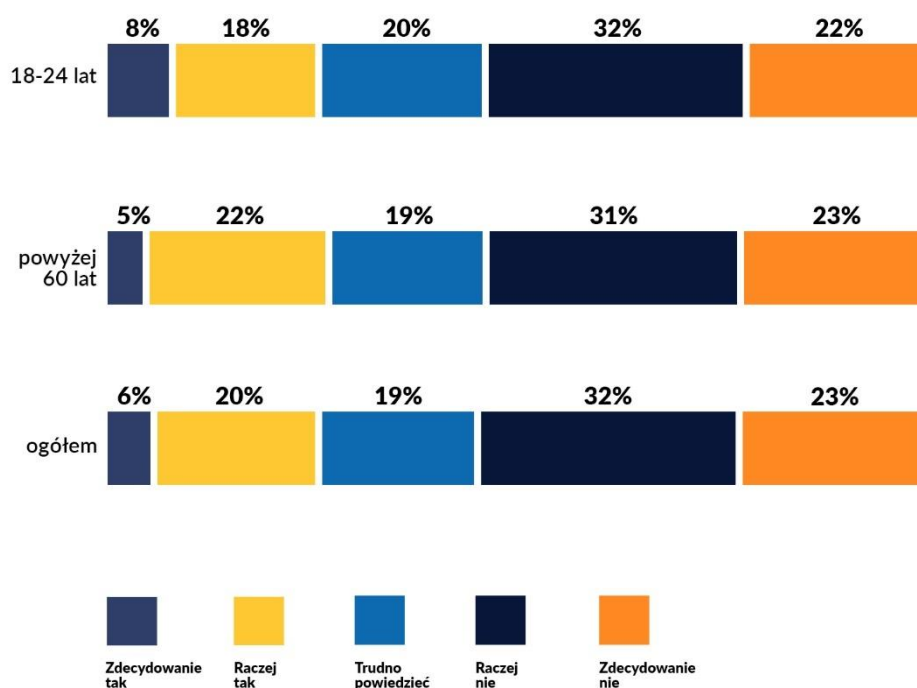
W grupie „60+” wojna w Ukrainie jest zdecydowanym lub umiarkowanym argumentem za wejściem Polski do strefy EURO częściej dla mężczyzn, popierających Platformę Obywatelską oraz zamieszkujących najmniejsze oraz duże miasta do pół miliona ludności. W takim samym stopniu mężczyźni oraz kobiety, z elektoratu Prawa i Sprawiedliwości z dużych miasto do 500 tys. zdecydowanie się z tym argumentem nie zgadza. Raczej nie popierają go częściej kobiety, głoszący na Konfederację i mieszkający na wsi. Wśród niezdecydowanych w tej grupie wiekowej więcej jest kobiet niż mężczyzn, elektoratu Polskiego Stronnictwa Ludowego zamieszkującego obszar wiejski.

18-24

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	6%	14%	28%	15%	37%
Mężczyźni	8%	12%	31%	23%	27%
Inne	33%	0%	0%	0%	67%
Prawo i Sprawiedliwość	6%	11%	31%	31%	22%
Koalicja Obywatelska	10%	20%	27%	9%	34%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	10%	10%	28%	10%	43%
Konfederacja	6%	10%	26%	33%	25%
Polskie Stronnictwo Ludowe	20%	13%	27%	13%	27%
Wieś	12%	11%	26%	17%	35%
Miasto do 50 tys.	3%	12%	34%	22%	30%
Miasto do 150 tys.	9%	14%	26%	28%	24%
Miasto do 500 tys.	7%	19%	22%	14%	38%
Miasto powyżej 500 tys.	4%	8%	38%	8%	42%

W grupie „18-24” wojna w Ukrainie jest zdecydowanym argumentem za wejściem Polski do strefy EURO częściej dla osób, które w ankiecie wskazały jako płeć „Inne” oraz z elektoratu Polskiego Stronnictwa Ludowego zamieszkujących wieś. Argument ten jest raczej istotny częściej dla kobiet, popierających Koalicję Obywatelską z dużych miast do pół miliona ludności. Zdecydowanie przeciwnego zdania są natomiast w większości mężczyźni, głosujący na Konfederację z miast do 150 tys. Argument ten jako raczej mało przekonujący jest wyrażany częściej przez mężczyzn, z kręgu poparcia Prawa i Sprawiedliwości oraz ankietowanych z największych polskich miast. Z kolei w tej grupie wiekowej więcej kobiet niż mężczyzn oraz głosujących na Sojusz Lewicy Demokratycznej i zamieszkujących największe miasta nie potrafiło jednoznacznie wyrazić opinii w tej kwestii.

Wykres 21 Czy Twoim zdaniem Polska jest gotowa do przyjęcia EURO? N=1040

Źródło: opracowanie własne

Przeprowadzone badanie dość wyraźnie pokazuje, że w opinii ankietowanych Polska nie jest jeszcze gotowa do przyjęcia EURO. Wśród ogólnej grupy badanych zdecydowanie lub raczej Polskę w „eurolandzie” widzi 26% osób. Wyraźnie więcej, bo aż 55%, zdecydowanie lub umiarkowanie sprzeciwia się takiemu rozwiązaniu. Zdania na ten temat nie ma 19% ogółu. Niemalże identyczne nastroje kształtują się wśród osób powyżej 60 roku życia a także w najmłodszej grupie badanych (18-24 lata).

60+

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	2%	18%	33%	27%	20%
Mężczyźni	8%	27%	29%	20%	17%
Inne	0%	0%	0%	0%	100%
Prawo i Sprawiedliwość	0%	15%	25%	47%	13%
Koalicja Obywatelska	6%	32%	32%	11%	19%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	8%	23%	23%	15%	31%
Konfederacja	10%	10%	20%	30%	30%
Polskie Stronnictwo Ludowe	8%	29%	32%	18%	13%
Wieś	4%	22%	29%	20%	26%
Miasto do 50 tys.	8%	27%	38%	15%	13%
Miasto do 150 tys.	3%	22%	27%	29%	19%
Miasto do 500 tys.	2%	19%	26%	44%	9%
Miasto powyżej 500 tys.	6%	19%	35%	18%	21%

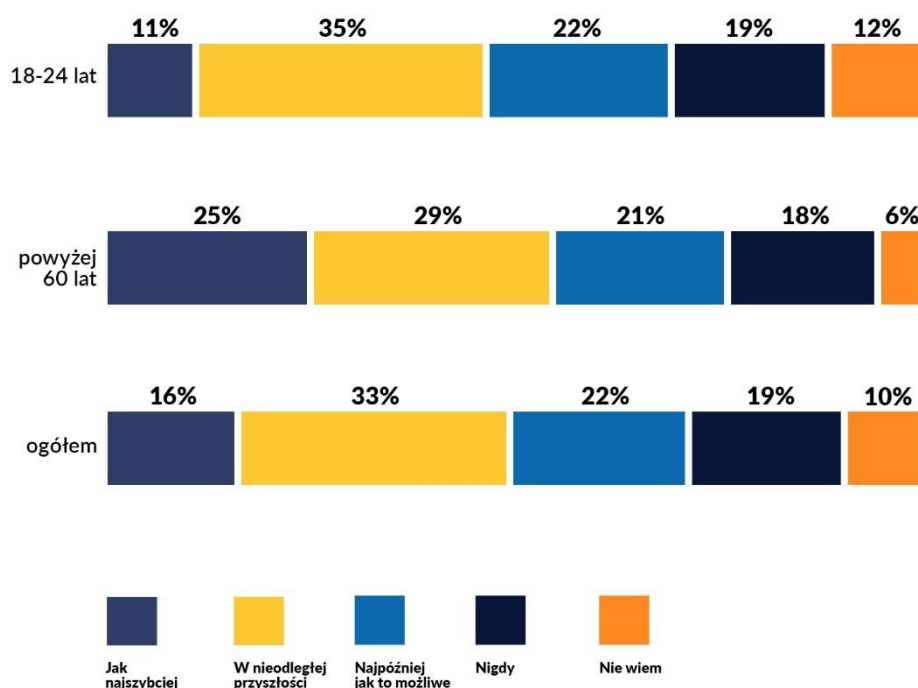
W grupie „60+” zdecydowaną gotowość Polski do przyjęcia EURO wskazuje więcej mężczyzn oraz głosujących na Konfederację z najmniejszych miast. Także częściej mężczyźni oraz popierający Koalicję Obywatelską z małych ośrodków miejskich uważają, że Polska jest raczej na to gotowa. Zdecydowanie przeciwne zdanie wyraziło więcej kobiet, popierających Prawo i Sprawiedliwość z dużych miast do pół miliona ludności. Nasz kraj nie jest raczej gotowy na przyjęcie EURO częściej według kobiet, zwolenników i zwolenniczek Koalicji Obywatelskiej oraz Polskiego Stronnictwa Ludowego zamieszkujących najmniejsze miasta. Jasnego stanowiska w tej grupie respondentów nie wyraziło najwięcej popierających Sojusz Lewicy Demokratycznej oraz mieszkańców i mieszkanki wsi.

18-24

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Kobiety	6%	16%	35%	23%	21%
Mężczyźni	9%	21%	29%	22%	18%
Inne	33%	0%	67%	0%	0%
Prawo i Sprawiedliwość	9%	17%	29%	40%	5%
Koalicja Obywatelska	11%	23%	40%	12%	15%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	8%	8%	35%	28%	23%
Konfederacja	7%	13%	36%	30%	13%
Polskie Stronnictwo Ludowe	13%	20%	27%	7%	33%
Wieś	6%	14%	41%	25%	15%
Miasto do 50 tys.	6%	19%	29%	24%	23%
Miasto do 150 tys.	7%	28%	27%	18%	20%
Miasto do 500 tys.	10%	16%	30%	22%	22%
Miasto powyżej 500 tys.	10%	11%	36%	24%	18%

W grupie „18-24” zdecydowaną gotowość Polski do przyjęcia EURO wskazuje więcej osób, które w ankiecie wskazały jako płeć „Inne” oraz głosujących na Polskie Stronnictwo Ludowe z dużych i z wielkich miast. Stwierdzenie, że „Polska jest raczej na to gotowa” pada częściej z ust mężczyzn oraz popierających Koalicję Obywatelską z miast do 150 tys. Zdecydowanie nie zgadza się z tym stwierdzeniem więcej kobiet z elektoratu Prawa i Sprawiedliwości oraz mieszkańców i mieszkanki wsi. Raczej nie jesteśmy gotowi na EURO wg osób, które w ankiecie wskazały jako płeć „Inne”, głosujących na Koalicję Obywatelską oraz zamieszkujących wieś. Jasnego stanowiska w tej grupie respondentów nie wyraziło więcej kobiet, popierających Polskie Stronnictwo Ludowe z najmniejszych miast.

Wykres 22 Kiedy chciałbyś/chciałybyś, żeby EURO stało się polską walutą? N=1040

Źródło: opracowanie własne

Wśród ogółu ankietowanych prawie połowa (49%) widziałaby w naszym kraju EURO jak najszybciej lub w niedalekiej przyszłości. Waluty tej w Polsce radykalnie nie chce 19% respondentów i respondentek, a 22% chciałoby przeciągać moment jej wprowadzenia jak najdłużej. Z kolei jeszcze więcej zwolenników i zwolenniczek szybkiego lub nieodległego w czasie przyjęcia przez Polskę eurowaluty jest wśród grupy badanych powyżej 60 roku życia, a wartość ta wynosi 54%. Zdecydowanych lub umiarkowanych eurosceptyków i eurosceptyczek walutowych wśród osób „60+” jest 29%, a 22% z nich nie ma zdania w tej kwestii. W grupie młodych ankietowanych (18-24 lata) ponad 1/3 (35%) chce płacić EURO w Polsce w nieodległej przyszłości, a 11% jak najszybciej. 31% młodych zawsze lub jak najdłużej chce pozostać przy złotówce, natomiast 22% nie potrafiło zająć w tym temacie jednoznacznego stanowiska.

60+

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Jak najszybciej	W nieodległej przyszłości	Najpóźniej jak to możliwe	Nigdy	Nie wiem
Kobiety	17%	28%	26%	21%	8%
Mężczyźni	33%	31%	17%	16%	4%
Inne	0%	0%	0%	0%	100%
Prawo i Sprawiedliwość	5%	10%	35%	46%	5%
Koalicja Obywatelska	43%	43%	9%	3%	3%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	44%	40%	8%	2%	6%
Konfederacja	10%	0%	50%	30%	10%
Polskie Stronnictwo Ludowe	13%	50%	16%	18%	3%
Wieś	24%	29%	22%	16%	9%
Miasto do 50 tys.	27%	30%	19%	17%	7%
Miasto do 150 tys.	17%	32%	30%	16%	5%
Miasto do 500 tys.	28%	28%	22%	20%	2%
Miasto powyżej 500 tys.	31%	27%	13%	26%	3%

W grupie „60+” zdecydowanie jak najszybszego przyjęcia przez nasz kraj waluty EURO chce więcej mężczyzn oraz głoszących na Sojusz Lewicy Demokratycznej z największych ośrodków miejskich. W nieodległej przyszłości eurowalutą chcieliby w Polsce posługiwać się więcej mężczyzn, popierających Polskie Stronnictwo Ludowe z miast do 150 tys. Więcej kobiet, z elektoratu Prawa i Sprawiedliwości z największych polskich miast nigdy nie chciałoby, aby złotówkę zastąpiło EURO. Z kolei odwlec ten proces jak najdłużej w czasie chcieliby w tej grupie ankietowanych więcej kobiet, głoszących na Konfederację z miast do 150 tys. Częściej wyborcy i wyborczynie Konfederacji i mieszkańcy wsi nie przyjęli zdecydowanego stanowiska w tym temacie.

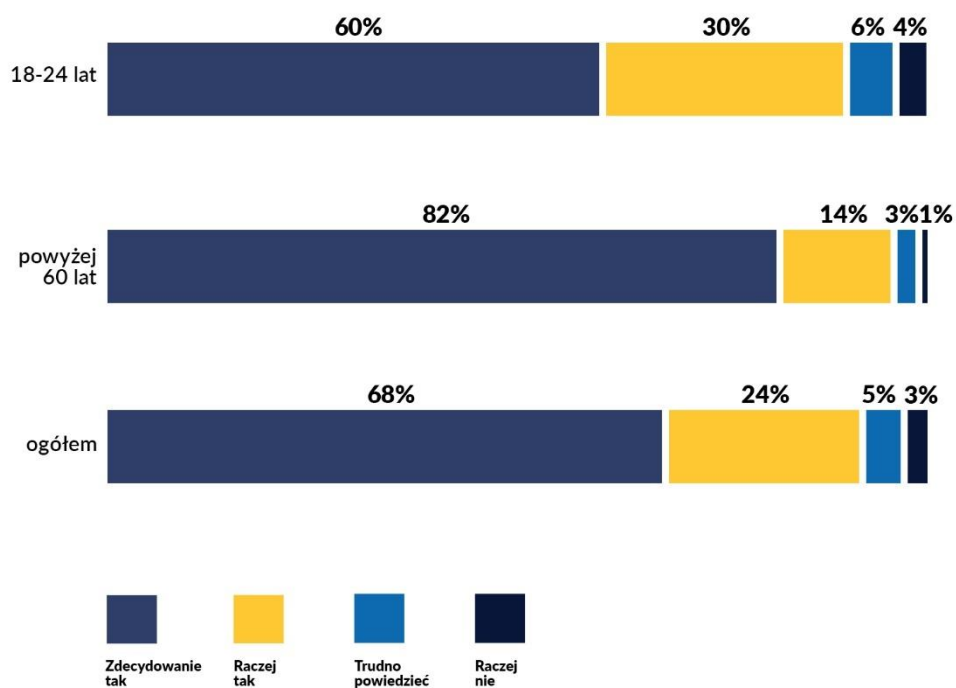
18-24

Płeć/ Poglądy polityczne/ Miejsce zamieszkania	Jak najszybciej	W nieodległej przyszłości	Najpóźniej jak to możliwe	Nigdy	Nie wiem
Kobiety	9%	39%	20%	15%	17%
Mężczyźni	13%	32%	24%	24%	8%
Inne	0%	33%	33%	0%	33%
Prawo i Sprawiedliwość	5%	25%	32%	35%	3%
Koalicja Obywatelska	20%	48%	17%	10%	4%
Sojusz Lewicy Demokratycznej	15%	45%	25%	5%	10%
Konfederacja	9%	25%	22%	42%	3%
Polskie Stronnictwo Ludowe	27%	20%	40%	13%	0%
Wieś	7%	28%	27%	26%	12%
Miasto do 50 tys.	10%	31%	24%	20%	15%
Miasto do 150 tys.	13%	36%	21%	14%	16%
Miasto do 500 tys.	12%	41%	20%	18%	9%
Miasto powyżej 500 tys.	11%	47%	16%	19%	7%

W grupie „18-24” zdecydowanie jak najszybszego przyjęcia przez nasz kraj waluty EURO chce więcej mężczyzn niż kobiet oraz głosujących na Polskie Stronnictwo Ludowe z miast do 150 tys. W nieodległej przyszłości eurowalutą chcieliby w Polsce posługiwać się więcej kobiet, popierających Koalicję Obywatelską z największych polskich miast. Więcej mężczyzn, reprezentujących elektorat Konfederacji, zamieszkujących polską wieś nigdy nie chciałoby, aby złotówkę zastąpiło EURO. Z kolei przesunąć ten proces jak najdalej w czasie chcieliby by w tej grupie ankietowanych częściej mężczyźni, głosujący na Polskie Stronnictwo Ludowe z obszarów wiejskich. Więcej kobiet niż mężczyzn, a także wyborców Sojuszu Lewicy Demokratycznej i zamieszkałych miast do 150 tys. nie przyjęło zdecydowanego stanowiska w tej kwestii.

5. Tożsamość narodowa – europejska

Wykres 23 Czuję się Polką/Polakiem. N=1038

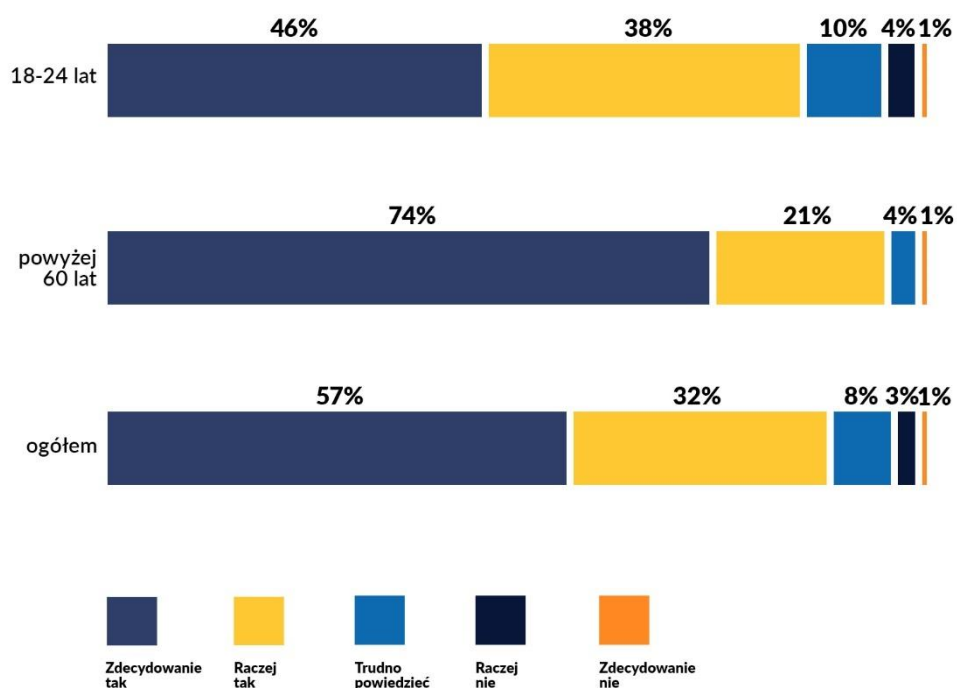
Źródło: opracowanie własne

Wyraźna większość ogółu ankietowanych (68%) zdecydowanie utożsamia się z naszym krajem. Polką/Polakiem raczej czuje się niemal ¼ respondentów i respondentek (24%). Przeciwnego zdania jest 3% badanych.

Więź z Polską odczuwa jeszcze bardziej przygniatająca większość badanych powyżej 60 roku życia. Poczucie bycia Polką/Polakiem wyraża tu 96% respondentów i respondentek. Zaledwie 1% ankietowanych nie utożsamia się raczej z narodowością polską.

Także wśród grupy „18-24” zdecydowanie dominuje poczucie przynależności narodowej (90%), a 4% spośród najmłodszych raczej takiego stanu nie odczuwa.

Wykres 24 Czuję się Europejką/Europejczykiem. N=1038

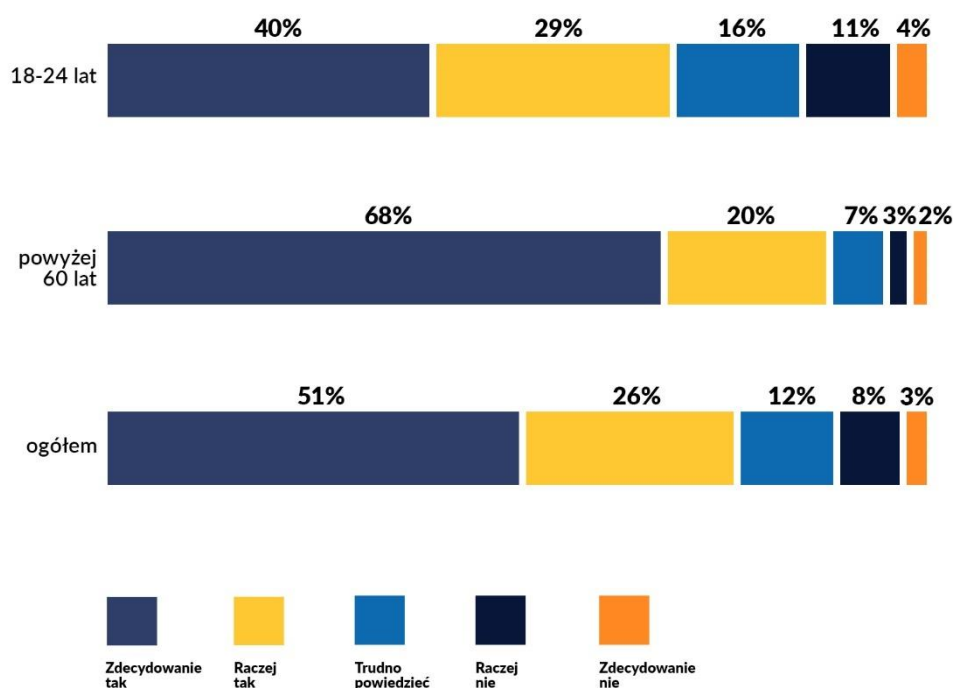
Źródło: opracowanie własne

Wśród ogółu ankietowanych aż 89% czuje się obywatelami i obywatelkami Europy. Takiej przynależności raczej lub zdecydowanie nie odczuwa 4%, a 8% nie ma zdania w tym temacie.

Jeszcze większe poczucie bycia Europejką/Europejczykiem panuje wśród grupy ankietowanych powyżej 60 roku życia. Zdecydowanie lub raczej obywatelami/obywatelkami Europy czuje się 95% z nich. Zaledwie 1% jest przeciwnego zdania.

Także wśród grupy młodych (18-24) dominuje poczucie bycia obywatelem/obywatelką Europy, które deklaruje 84% biorących udział w badaniu. Raczej lub zdecydowanie takiej przynależności nie odczuwa 5% najmłodszych ankietowanych.

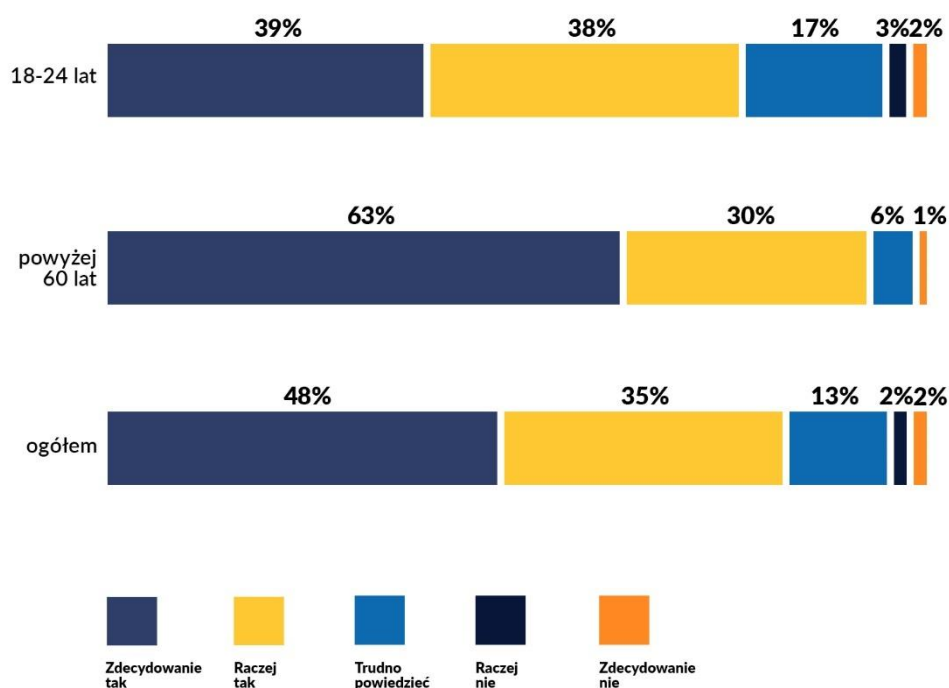
Wykres 25 Jestem dumny/dumna z tego, że jestem Polką/Polakiem.. N=1038

Źródło: opracowanie własne

Zdecydowaną dumę narodową w ogólnej grupie badanych wyraża ponad połowa respondentów i respondentek (51%). Przeciwnego zdania jest 3%. Także w grupie „60+” dominuje zdecydowane poczucie dumy narodowej z którą utożsamia się 68% osób. Dumy tej raczej nie odczuwa 2% ankietowanych. Najmniej dumni z bycia Polką/Polakiem są najmłodsze osoby uczestniczące w badaniu. Zdecydowanie dumnych jest tu 40% z nich. Uczucia tego nie potrafiło jednoznacznie zadeklarować 4% młodych należących do tej grupy badanych.

Wykres 26 Jestem dumny z tego, że jestem Europejką/Europejczykiem. N=1038

Źródło: opracowanie własne

Dumą z bycia Europejką/Europejczykiem zdecydowanie odczuwa 48% badanych. Przeciwnego zdania jest 2% ogólnej grupy respondentów. Jednoznacznej opinii nie potrafiło wyrazić 13% ankietowanych. Jeszcze większe poczucie dumy z bycia Europejką/Europejczykiem wyrażają przedstawiciele grupy z osobami powyżej 60 roku życia. 63% z nich zdecydowanie czuje się obywatelami/obywatelkami Europy. W grupie „18-24” tak zdecydowany narodowy euroentuzjizm odczuwa 39% badanych. Także wśród młodych odsetek osób radykalnie nie odczuwających takiej dumy jest zaledwie 2%.

4. Analiza wyników badań jakościowych

Dyskusja była prowadzona według opracowanego wcześniej scenariusza, opisującego cele każdego etapu badania (czyli jakie informacje chce się uzyskać podczas tego etapu) oraz zawierającego zagadnienia do poruszenia podczas swobodnej dyskusji. Celem dyskusji było pozyskanie materiału jakościowego, pogłębiającego wyniki badań ilościowych i rozwijającego wybrane zagadnienia. Dyskusje były nagrywane w formie audio i video.

W ramach badania przeprowadzono: 2 wywiady zogniskowane z osobami w przedziale wiekowym 18-24 lata oraz 60+, które deklarowały, że są za lub przeciw wprowadzeniu EURO.

Poniższa tabela prezentuje krótką informację o osobach uczestniczących.

Tabela 1 Informacja o osobach uczestniczących w zogniskowanych wywiadach grupowych

Nr	Wiek	Płeć	Wykształcenie	Kod	Nr	Wiek	Płeć	Wykształcenie	Kod
Grupa wiekowa 18-24					Grupa wiekowa 60+				
1	24	K	Średnie (studentka)	K24_1	8	61	M	wyższe	M61_8
2	23	M	Wyższe (licencjat)	M23_2	9	60	K	wyższe	K60_9
3	24	M	Średnie (student)	M24_3	10	62	M	wyższe	M62_10
4	24	K	Wyższe	K24_4	11	61	K	średnie	K61_11
5	23	M	Średnie	M23_5	12	71	K	średnie	K71_12
6	23	M	(student)	M23_6	13	70	K	Wyższe (licencjat)	K70_13
7	24	K	Wyższe	M24_7	14	73	K	wyższe	K73_14
					15	71	K	średnie	K71_15

Źródło: opracowanie własne

W badaniu uczestniczyli zarówno zwolennicy/zwolenniczki, jak i przeciwnicy/przeciwniczki przyjęcia waluty EURO w Polsce. Wywiady odbyły się w formule zdalnej 16 i 28 czerwca 2023 r., w wywiadach udział wzięły osoby rozproszone geograficznie z terenu całego kraju.

Badanie było podzielone na 6 bloków tematycznych: 1. Opinie na temat przyjęcia waluty EURO za granicą, 2. Korzyści i zagrożenia wynikające z przyjęcia EURO w Polsce, 3. Możliwy termin przyjęcia EURO przez Polskę, 4. Opinie na temat adaptacji Polaków do nowej waluty, 5. Źródła poszukiwania wiedzy na temat wejścia do strefy EURO, 6. Propozycje motywu na rewersie EURO w Polsce.

1. Opinie na temat przyjęcia waluty EURO za granicą

W ramach pierwszego bloku tematycznego uczestnicy i uczestniczki dyskutowali na temat podróżowania w krajach stosujących wspólną walutę oraz dzielili się zasłyszczanymi opiniami na temat przyjęcia EURO w innych krajach Unii Europejskiej.

W kontekście podróżowania po krajach Unii Europejskiej młodzi dorośli wskazywali, że różnica waluty nie jest przez nich odczuwalna ze względu na posługiwanie się głównie płatnością za pomocą karty lub aplikacji bankowych umożliwiających korzystne przewalutowania (np. Revolut).

M23_5: Mi się wydaje, że to nie ma takiego dużego znaczenia [że są różne waluty], bo w większości wolimy płacić kartą. Jest dostęp do Revoluta, dostęp do jakiś usług bankowości elektronicznej. Te kursy są naprawdę korzystne, więc to nie ma znaczenia, w jakiej walucie płacimy.

M24_3: Też korzystam z aplikacji tej Revolut i moi znajomi wszyscy też korzystają i rodzina. Nie ma problemu w dzisiejszych czasach, bo w większości miejsc można płacić kartą, jedynie właśnie trzeba jakieś drobne kwoty mieć przewalutowane, jak jest się w małych sklepikach, gdzie nie można płacić kartą. Ale to nie jest zbyt ciężkie. Więc dla mnie wygodne jest płacenie kartą i telefonem i mi to nie przeszkadza, że są różne waluty.

Część badanych wskazywała jednak, że pomimo korzystania z usług płatności bezgotówkowych, wspólna waluta jest wygodniejsza oraz zapewnia oszczędność czasu i zmniejsza koszty związane z ciągłymi przewalutowaniami, szczególnie w sytuacji, w której podróżuje się po różnych krajach strefy EURO.

K24_1: Jest to większa wygoda, z perspektywy mojej, to używam Revoluta, to też nie trzeba, ale moi rodzice też dużo podróżują, więc dla nich to jest bardzo wygodne, że wymienią raz i mogą jeździć do różnych krajów, cały czas z tą sama walutą. Na pewno zdecydowana wygoda.

M23_2: Mimo tych usług bankowych, trochę mogłoby to obniżyć koszty podróży, związane z naszym czasem, który musimy spędzić wyszukując tego typu ofert, czy naszym czasem związanym z chodzeniem do kantoru i pieniędzmi, które musimy na to wydać. Bo kursy może i będą korzystne, ale zawsze jednak w pewien sposób będziemy na nich stratni.

Seniorzy i seniorki również wskazywali na wygodę oraz mniejsze koszty związane z brakiem przewalutowań wynikające z posiadania jednej waluty w całej Europie.

M61_8: Z mojego punktu widzenia waluta EURO jest pozytywnym. Ponieważ część życia spędzam w Hiszpanii, tam mam drugie mieszkanie i korzystam z konta i płacę w EURO i dla mnie, gdyby była jedna waluta to by było ułatwienie. Nie musiałbym mieć dwóch kont bankowych, tylko na bieżąco płatności za media i opłaty stałe bym mógł robić z jednego konta, które miałbym w Polsce, płacić w EURO. Jeśli płacę w EURO z konta polskiego, to automatycznie wchodzi przewalutowania i dodatkowe opłaty za walutę zagraniczną.

Jako minus w kontekście podróżowania wskazywano wysokie ceny w krajach strefy EURO.

K60_9: Wygodnie jest płacić w EURO, ale to są duże kwoty. W tych krajach, gdzie nie ma EURO, np. Albania to tam ceny są porównywalne do nas, a tam gdzie jest EURO, to są ceny czterokrotnie większe. Wygodniej jest, ale to jest duże obciążenie finansowe. Więc dobrze jest mieć jedną walutę, ale jak wszystko ma więcej kosztować, to już bym wolała sobie powymieniać w każdym kraju, żeby mnie było stać, a nie że będąc za granicą muszę oglądać każde EURO, na co mnie stać, czy na kawę z ciasteczkami czy bez ciasteczka. Wygodnie, ale bardzo drogo.

Co ciekawe, zarówno młodzi dorośli, jak i starsi słyszeli prawie wyłącznie negatywne opinie na temat sytuacji krajów, które w ostatnich latach przyjęły EURO.

Niekorzystne oceny wiązały się głównie z argumentem wzrostu cen produktów przy jednoczesnym spadku wartości wynagrodzeń.

M24_3: W krajach innych, które wcześniej przyjęły EURO jak Litwa czy Estonia, to ceny im wzrosły po wprowadzeniu EURO w przeliczeniu, w porównaniu z tym, co kiedyś płacili.

K24_4: Ja też słyszałam właśnie, że wynagrodzenia nie są tak w przeliczeniu do tego EURO adekwatne i faktycznie ludzie są realnie stratni.

M61_8: Jak weszła Chorwacja i kraje nadbałtyckie, to spowodowało to podwyżkę wszystkich artykułów spożywczych. Miejscowi wskazują na to, że podwyżki były. Jest to niekorzystne dla tych osób i mieszkańców, ale korzyści też są. Dla gorzej zarabiających jest to trudne.

K60_9: Nie znam ludzi mieszkających tam i żyjących. Te biedniejsze kraje - nadbałtyckie - które przystępują do EURO, to tam ta stopa życia się ludziom jeszcze obniżyła. Bo są takie kraje kontrastów, gdzie część ludzi żyje dobrze i mają wysokie dochody, a część mniejsze i ci co mieli mniejsze, to jest im jeszcze trudniej żyć. Z mojego punktu widzenia, to widzę, że te kraje, które były biedniejsze i przystąpiły do EURO, to jakoś poziom życia mieszkańców się nie zwiększył.

Jako przyczynę negatywnych konsekwencji wejścia do strefy EURO wskazywano niewystarczająco korzystną sytuację gospodarczą:

K71_15: Słyszałam o Chorwacji. Tam zawsze było drogo, a teraz jak jest EURO, to ten kraj nie jest też przystosowany. Dla mnie kraj, który wchodzi do strefy EURO powinien być w dobrej kondycji gospodarczej. Tylko i wyłącznie. Nie może być różnic takich jak u nas. W Chorwacji też są ogromne różnice między ludźmi żyjącymi w mieście i poza.

Tylko jedna osoba wskazała zastraszoną korzyść z wejścia do strefy EURO przez inne kraje:

M24_3: Ja [z pozytywnych rzeczy] słyszałam tylko o tym, że stopy kredytowe zmały czy coś takiego. Że są tańsze kredyty teraz dla tych ludzi.

Jednocześnie młodzi dorośli pozostawali w dużej mierze zgodni co do braku rzetelnej informacji w mediach na temat przystąpienia do strefy EURO. Wyrażali obawę, że zastraszane negatywne opinie mogą pochodzić z niewiarygodnych źródeł i być efektem dezinformacji.

M23_2: Nie słyszałem zbyt wielu takich informacji, które mógłbym w 100% zaufać. Wydaje mi się, że w takich kwestiach jest dużo dezinformacji. To jest bardzo trudne pytanie. Bardzo ciężko jest zbadać w naukowy sposób wpływ tej zmiany waluty. Wydaje mi się, że to pytanie jest bardzo trudne i ciężko jest na nie dać dobrą, prawdziwą odpowiedź. Bo to zależy po prostu.

M23_5: Słyszałem raczej negatywne opinie, aczkolwiek z źródła nie do końca zaufanego i wiarygodnego. Niepotwierdzone informacje, ale raczej negatywne.

2. Korzyści i zagrożenia wynikające z przyjęcia EURO w Polsce

W ramach drugiego pytania, osoby badane miały za zadanie wypisać 3 zagrożenia i korzyści związane z przyjęciem EURO, następnie przeprowadzona została dyskusja.

2.1. Korzyści i zagrożenia wynikające z przyjęcia EURO w Polsce w grupie młodych dorosłych

Często wymienianym plusem w grupie wiekowej 18-24 była wygoda podróżowania.

M23_5: brak konieczności zakupu gotówki w Kantorze na podróż.

K24_1: Wygoda podróżowania.

Według części osób badanych przyjęcie EURO miałoby być receptą na zahamowanie inflacji i stabilność cen.

K24_4: Na pewno jest brak ryzyka wahań kursów. Być może przełożyłoby się to na tańsze kredyty i zahamowanie inflacji. Miałoby to wpływ na politykę kredytów i stóp procentowych. Byłoby po prostu łatwiej. I te stopy by nie skakały aż tak bardzo jak obecnie.

K24_7: Stabilność cen. Wpływ na wzrost gospodarczy. Dług publiczny by był mniej oprocentowany, byłoby więcej pieniędzy na szkoły i inne wydatki.

M23_6: Wielu analityków twierdzi, że wówczas ceny produktów i usług znacznie by spadły, co wpłynęłoby na wielkość pieniędzy w portfelach Polaków.

Niektórzy respondenci i niektóre respondentki wskazywali jednak na zagrożenia związane z wzrostem cen i spadkiem wartości wynagrodzeń:

M24_3: Na początku wprowadzenie EURO by zwiększyło ceny, ale potem myślę, że ceny by się utrzymywały na bardziej stałym poziomie niż teraz.

M23_5: Ja uważam, że na początku mogłyby wystąpić turbulencje dotyczące cen, dopiero później by się ustabilizowało. Ja byłem na Erasmusie w Grecji i przez kilka miesięcy korzystałem z EURO. I powiem, że przyjeżdżając we wrześniu, a wyjeżdżając w lutym nie zauważyłem drastycznych różnic cen w porównaniu z Polską, gdzie zastałem kompletnie inne ceny.

M23_2: Obecny stan polskiej gospodarki obiektywnie sprawia, że nie jesteśmy w stanie wejść do strefy EURO. Jest olbrzymie ryzyko, że ten początkowy wzrost cen i spadek wynagrodzeń będzie po prostu katastrofalny. (...) Jest to coś, co w obecnej perspektywie niesie więcej zagrożeń niż korzyści, biorąc pod uwagę stan gospodarki. (...) Możliwy spadek realnej wartości wynagrodzeń. To jest chyba to największe zagrożenie, może nawet nie możliwe, co praktycznie pewne, bo to się odbywa w każdym kraju, które wprowadziło EURO. Nawet nie wiem, czy możemy mówić, czy to jest możliwe, skoro to jest prawie pewne.

Wskazywano także na plusy związane z wzmocnieniem stabilności waluty:

M23_5: (...) stabilniejsza sytuacja wewnątrz państwa, bo ta waluta jest bardziej stabilna i mniej podatna na czynniki zewnętrzne. A jak jest podatna, to oddziaływałaby na podobną skalę w tych państwach, które mają taką samą walutę.

M23_2: Wzmocnienie waluty państwowej, bo naszą walutą stałaby się waluta dużo silniejsza niż złoty.

Punktem spornym w grupie młodych dorosłych okazał się temat potencjalnego wzrostu gospodarczego. Część z nich wyrażała nadzieje na wzrost napływu inwestycji zagranicznych ze względu na niższe koszty transakcyjne i łatwiejszą wymianę handlową z pozostałymi krajami UE.

M23_6: Bezpieczniej można byłoby kupować, ale również sprzedawać towary, co wpłynęłoby na poprawę handlową z innymi państwami, które do strefy EURO dołączyły. Obecny paraliż gospodarczy spowodowany brakiem środków z KPO wpływa na niższy popyt gospodarczy, a co za tym idzie, dołączenie mogłoby lekko wpłynąć na owy wzrost gospodarczy, który tak jest potrzebny, by Polska nie miała tak wysokiej inflacji, jak obecnie. Większa ilość inwestycji to mniejsze ryzyko brania kredytów oraz stosunkowo niższe koszty transakcyjne.

K24_4: Ja też bym to rozpatrywała w kontekście szansy, poszerzenia jakiejś sieci kontaktów biznesowych i rozwoju gospodarki. Być może ułatwiłoby to uzyskiwanie kapitału za granicą na jakieś dofinansowania dla państwa też i tak dalej.

M24_3: To żebyśmy mieli EURO, to by stawiało nas w lepszym świetle na arenie międzynarodowej i dzięki temu moglibyśmy pozyskać więcej inwestorów zagranicznych, ponieważ wtedy byłoby to dla nich korzystne inwestowanie w EURO niż inwestowanie w polską walutę.

Jednak niektóre osoby uczestniczące w badaniu wyrażały obawę przed opuszczeniem Polski przez zagranicznych inwestorów, dla których kraj posiadający walutę EURO stałby się zbyt drogi.

M23_5: Uważam, że po wprowadzeniu EURO nie nastąpiłby wzrost gospodarczy. Zaczynając powoli swoje zagrożenia, to uważam, że większość inwestorów zagranicznych opuściłoby Polskę ze względu na to, że jest EURO, które jest droższe i by musieli płacić wyższe wynagrodzenia. I tak jak jest teraz powoli już część firm zagranicznych przenosi swoje usługi nawet do Indii, bo Polska już jest dla nich za droga, więc uważam, że gdyby było EURO jeszcze w Polsce, to już w ogóle inwestorzy by się spakowali i bez żadnych skrupułów nas opuścili. (...) słyszałem, że inwestorzy zastanawiają się jeszcze przy wyborze Polski zastanawiają się nad Rumunią, która obecnie również się rozwija, a jak wiemy w Rumunii nie ma EURO, tylko jest lej, który przelicznikowo jest zbliżony do złotówki. Dlatego wydaje mi się, że inwestorzy jak mogą, to unikają krajów, w których EURO.

K24_7: Myślę, że by było jeszcze gorzej z gospodarką, bo firmy by nie miały korzyści, więc mogłyby się zacząć zamykać. Z drugiej strony różnie może być.

Część respondentów i respondentek wyrażała opinię, że zewnętrzna kontrola nad prowadzonymi działaniami politycznymi przyniosłaby korzyści, wskazując na brak zaufania do decyzji podejmowanych przez obóz aktualnie rządzący.

M23_5: Mi się wydaje, że wtedy byśmy zmuszeni byli korzystać z opinii większej liczby ekspertów, którzy znają się na branży i na rzeczy.

M23_2: I nie byłyby to osoby wybrane z politycznego nadania, tylko jest większa szansa na to, że w większej grupie będzie większa szansa, że będą osoby, które tymi ekspertami są.

K24_1: Jeśli chodzi o takie rzeczy typu, że jeden rząd może być lepszy lub gorszy w tym względzie, to jednak taka zewnętrzna pewnego rodzaju kontrola może właśnie być korzystna. Bo bywa taki rząd, który podejmuje kontrowersyjne decyzje i wtedy by to może miało jakiś pozytywny skutek w takiej sytuacji.

Pojawiały się także głosy ambiwalentne i negatywne, poruszające obawy związane z utratą autonomii i zależnością od innych krajów w sytuacji kryzysu gospodarczego.

M23_2: Mniejszy wpływ ze strony rządu na walutę – zaleta i wada, bo wpływ na walutę może pomóc w kryzysie. To zależy od sytuacji. Ale warto o tym wspomnieć, biorąc pod uwagę, że EURO nie zarządza jeden kraj, który się zmienia co 4 lata czy co ileś tam, tylko EURO jest dużo bardziej stabilne pod względem politycznym

M24_3: Uważam, że mniejszy wpływ rządu na walutę niekoniecznie musi być dobry, bo inne państwa mogą narzucić nam swoje działania, co może być dla nas niekorzystne. Bo będą się kierowały bardziej swoim interesem niż naszym. To zależy też, jaki jest rząd w państwie, bo to wiadomo, że się zmienia. Obecny może nie jest najlepszy i mógłby inaczej postępować, ale może następny będzie bardziej dbał o polską politykę finansową. Więc lepiej, żeby rząd miał jakiś wpływ na to.

K24_4: W jakimś stopniu na pewno Polska straci suwerenność, bo będziemy podlegać pod jakieś międzynarodowe prawo, jeśli chodzi o walutę. Nie będzie tak łatwo żonglować wzrostami i procentami.

M23_5: Moim zdaniem straci autonomię to zbyt duże słowo, po prostu w pewnych kwestiach będziemy musieli podjąć rozmowy, w kwestii polityki ekonomicznej i polityki socjalnej, wydatków z budżetu. Co obecnie uważam, że byłoby korzystne. Nie wiem, jak to będzie wyglądało za pół roku przy zmianie władzy, ale na ten moment uważam to za korzystne. To ograniczenie autonomii byłoby takie, że byłaby kolejna instancja, która by nadzorowała sprawy, które dzieją się w państwie.

Wśród zagrożeń często pojawia się argument wysokich kosztów przystąpienia do strefy EURO oraz skomplikowany proces przyjmowania nowej waluty.

M23_6: Do wad zaliczyłbym dość spore koszty przystąpienia, co również wielu z nas podkreśla, że nie jest pewne, czy rzeczywiście Polsce wyjdzie to na dobre.

K24_1: Na pewno byłby to wysiłek. Byłoby to do zrobienia, nie byłibyśmy pierwszym państwem, które by to wprowadzało, ale no byłoby to pewnie problematyczne i trzeba by było wydać dużo pieniędzy. Cały ten proces szkolenia ludzi i przeprogramowania różnych rzeczy.

M24_3: I koszty i jest to dość uciążliwe, bo trzeba to wszędzie zmienić [ceny]. I na stronach internetowych i w każdym sklepie trzeba wszystko pozmienić, więc to nie jest takie łatwe z dnia na dzień, tylko musi być pewien proces ciągły, to musi się zdarzyć z dużym wyprzedzeniem.

Pod wątpliwość poddano również kwestię, czy rząd sprostałby wyzwaniu wprowadzenia EURO do Polski.

M23_6: To również obecna wojna na Ukrainie, a także niepewność przyszłości powoduje niepokój i strach względem pensji i całokształtu odnośnie działań rządu w sprawie informacji publicznej. Świadomość takiego procesu nie jest prosta - wiele razy słyszymy w rządzie, że wszystko jest zrobione, a skutki KPO odczuwamy od 2 lat. Podobnie, może wydarzyć się w przypadku EURO. Dany minister nie przyzna się do pomyłki, a zawsze będzie zrzucał winę na kogoś innego - więc, uważam, że powinno się powołać rzetelnych ekspertów, by mogli zająć się sprawą.

K24_4: (...) mam obawy przed komunikacją tej decyzji przez rząd. Bo generalnie jakiegokolwiek nowe przepisy wchodzi, to jest z nimi strasznie dużo zamieszania i są problemy. Chociażby sytuacja z ubiegłego roku z tą klasą średnią i ulgami i potem z wycofywaniem i było milion interpretacji przepisów, bo nie były one jakby dokładnie napisane. Później wyszło na to, że część osób straciła realnie wynagrodzenia, a teraz są zawirowania przy rozliczeniu PITów, więc myślę, że to mogłoby być dużym utrudnieniem dla społeczeństwa.

Uczestnicy i uczestniczki mieli podzielone zdania w kwestii konieczności pomocy innym państwom będącym w strefie EURO. Część z nich uważała to za potencjalne zagrożenie i zbędne obciążenie finansowe dla kraju:

M24_3: Zagrożeniem jest to, że jak jest się w strefie EURO, to trzeba pomagać tym państwom, które są w większych problemach. Np. jak Grecja miała kryzys, to inne państwa, które były w strefie

EURO musiały się na nią zrzucić. Dawać jej pożyczki i wtedy Polska by musiała udzielać innym krajom pożyczek, więc to jest na niekorzyść naszą.

K24_7: Moim zdaniem to też nie byłoby korzystne, bo mniej wpłacamy, a więcej bierzemy z tego, co słyszałam. I byłoby niekorzystne, jakbyśmy musieli wpłacać więcej. Jakbyśmy mieli jeszcze innym krajom pomagać, to mogłoby to jeszcze większe kłopoty i obciążenia dla nas wprowadzić.

Jednak pozostałe osoby uczestniczące w badaniu upatrywały w tej zasadzie możliwe korzyści dla Polski, gdyby ta również znalazła się w kryzysie.

K24_4: Z drugiej strony wydaje mi się, że Polska też pewnie korzysta z jakiejś pomocy obecnie, mimo że nie ma EURO. To działa jak taki pakt. Moim zdaniem to by było na korzyść, bo nigdy nie wiadomo, w jakiej sytuacji my się znajdziemy i czy tej pomocy nie będziemy potrzebować.

M23_5: Może to stanowić zagrożenie, ale może w przyszłości ta pomoc by się przydała nam. I wtedy nikt nie pomógł by nam i wszyscy by się odwrócili od nas. To tak można rozumieć w dwojaki sposób.

2.2. Korzyści i zagrożenia wynikające z przyjęcia EURO w Polsce w grupie seniorów

Wśród osób w wieku powyżej 60 roku życia tematem, który zdominował dyskusję, były obawy związane z wzrostem cen oraz spadkiem wartości wynagrodzeń i emerytur. W ich opiniach występował lęk na myśl, że mogliby doświadczyć pogorszenia swojej sytuacji materialnej.

M61_8: Minusy: problem z przelicznikiem, z walutą narodową w stosunku do EURO. Na tym mogą stracić emeryci i renciści. Druga kwestia - jak będą przeliczane emerytury i renty, według jakiego wskaźnika?

M62_10: Może wygodniej jest, gdy jest jedna waluta, ale nie czas na walutę w Polsce. Kraje, które ostatnio przyjęły EURO nie chwalą sobie tego, jest tam drożyzna.

K71_12: Bardzo chętnie bym EURO przyjęła, ale nie dzisiaj, bo też obawiam się drożyzny. Naszego kraju nie stać na to, żebyśmy mieli jedną walutę.

K70_13: Zawsze ceny są zaokrąglane w górę po przelicznikach i boję się tego, jak emeryci dadzą radę, czy osoby o niskich dochodach. Ale każde nowe wydaje nam się trudne do przejścia.

K60_9: Obawiam się, że u nas będzie niekorzystny przelicznik emerytur. Są też kraje, które były w UE, a waluty nie zmieniły, np. Wielka Brytania i się okazuje, że lepiej, że tego nie zrobili. Może my jednak też tej waluty nie zmieniamy. Myślę, że więcej jest minusów. Nastąpi jeszcze większe zubożenie w tej sytuacji, jaką gospodarczą mamy.

Często wymienianą korzyścią związaną z przejściem na EURO były ułatwienia rozliczeń dla osób prowadzących działalność gospodarczą.

K71_12: Ja myślę, że korzyści to dla przedsiębiorców, bo rozliczenia będą łatwiejsze. (...) Będzie płynniej i szybciej. Jedno konto dla ludzi, którzy pracują za granicą.

M61_8: Płatności pomiędzy firmami są prostsze, obsługa konta bankowego prostsza, można wszędzie robić płatności i przelewy idą szybciej.

Pozytywem przyjęcia EURO dla seniorów i senierek były także niższe oprocentowania kredytów.

K60_9: Kredyty i produkty bankowe by były tak jak w tych krajach, co mają EURO i byłoby korzystniej.

K61_11: Przy zaciąganiu pożyczek, będą kredyty tańsze. Gospodarcza korzyść.

Jako plus wprowadzenia EURO przywoływano możliwość podróżowania bez wymiany waluty.

K60_9: Pewnie byłoby wygodniej mieć jedną walutę wyjeżdżając i nie martwić się, ile pieniędzy będę potrzebował w jakimś kraju.

K71_12: Ja myślę, że korzyści to (...) dla turystów, że nie będą wymieniać EURO.

Pojawiła się także opinia dotycząca korzystnego wpływu przyjęcia EURO na inflację w Polsce:

K71_11: Może byśmy nie mieli tak wysokiej inflacji.

Sporadycznie pojawiały się opinie związane z ograniczeniami, jakie wprowadza EURO w trakcie kryzysu gospodarczego.

M62_10: Polska nie powinna przystępować do EURO, bo jesteśmy krajem przyfrontowym, jest krach gospodarczy w Polsce, no i ten krach powoduje to, że zawirowania, które są w Polsce musimy obronić swoją własną walutą. Inne zagrożenie - wzrost cen. Polska radziła sobie, jak była pandemia, radziliśmy sobie, bo mieliśmy własną walutę. Kraje, które miały EURO radziły sobie gorzej. (...) Litwa, Łotwa, Estonia mają EURO, ale inflacja jest większa od polskiej. Nie czas na EURO. Kiedy jesteśmy w takiej sytuacji jak teraz, to przyjęcie EURO nas ogranicza. Stajemy się mniej ważni, bo jak jest krach gospodarczy, to Europa sobie gorzej radzi. My wychodzimy obronną ręką. Rząd patrząc na takie czy inne działania, idzie swoją ścieżką i wychodzimy bardziej obronnie. Gdybyśmy byli teraz w strefie EURO przy takiej gospodarce mniej byśmy znaczyli.

Kwestia utraty suwerenności po przyjęciu waluty EURO okazała się sporna – część respondentów i respondentek wskazywała na swoje obawy związane z zagrożeniem, jakie może stanowić dla Polski polityka Niemiec.

M62_10: Kraje EURO miały narzuconą politykę, jeśli chodzi o wojnę w Ukrainie. Polityka tych krajów była podyktowana wielkomocarstwowością Niemiec. Mając własną walutę wychodzimy obronnie ręką, a patrząc z perspektywy, w Unii dochodzi do wielkich przetasowań. Niemcy chcą narzucić jeden wielki land europejski. Wszyscy mamy być jednym wielkim landem.

K61_11: Niemiecka gospodarka może być dla nas zagrożeniem.

Pozostali uczestnicy i uczestniczki uważali, że przyjęcie EURO nie niesie ryzyka utraty autonomii przez Polskę.

K71_12: To jest populistyczny tekst naszych rządzących, żeby nas troszeczkę od tego odwieść. te kraje nie straciły swojej suwerenności, wszystko zależy od polityki i nastawienia. Jak będzie dobra polityka, to nie stracimy suwerenności.

M61_8: Przyjęcie EURO nie powoduje utraty suwerenności kraju.

Respondenci i respondenci w wieku 60+ byli zgodni co do tego, że waluta nie ma znaczenia dla pozycji Polski na arenie międzynarodowej. Zdecydowanie większa rola przypisywana była decyzjom rządu i stanowi gospodarki.

K71_15: Czy znaczymy więcej czy mniej, to raczej zależy od rządzących, którzy w UE działają, waluta raczej nie powinna aż tak wpływać.

K61_11: Mi się wydaje, że kraje bardziej rozwinięte jak Francja i Niemcy więcej znaczą niż Polska, więc tutaj nie ma znaczenia EURO, tylko gospodarka krajów bardziej rozwiniętych. Waluta raczej nie.

M61_8: Gospodarka jest ważniejsza, a waluta nie ma aż takiego wpływu na znaczenie kraju na renie międzynarodowej. Jeżeli silna jest gospodarka, to te kraje mogą zawsze przewodzić i wywierać wpływ gospodarczo na inne kraje.

Nie przekonujący dla najstarszych badanych wydawał się także argument dotyczący zwiększonego bezpieczeństwa militarnego kraju po przyjęciu EURO. W ich opinii przynależność do NATO jest wystarczającym zabezpieczeniem.

K71_11: W tej chwili nie należymy do strefy EURO, ale należymy do NATO. I to nas broni. A to czy my mamy złotówki czy EURO nie ma znaczenia, uczestnictwo w NATO jest ważniejsze.

K71_15: Kwestia NATO poruszana - jest atutem tego, że jesteśmy bezpieczniejsi, a waluta EURO nie.

Korzyści			Zagrożenia		
Nazwa	Młodzi dorośli	Seniorzy i seniorki	Nazwa	Młodzi dorośli	Seniorzy i seniorki
Wygoda podróżowania	✓	✓	Wzrost cen	✓	✓
Zahamowanie inflacji	✓	✓	Spadek wartości wynagrodzeń i emerytur	✓	✓
Stabilność cen	✓	X	Odływ zagranicznych inwestorów	✓	-
Silna, stabilna waluta	✓	-	Mniejszy wpływ państwa na politykę pieniężną w kryzysie	✓	✓
Tańsze kredyty	✓	✓	Utrata suwerenności	✓	✓
Wzrost gospodarczy	✓	✓	Koszty przyjęcia EURO	✓	-
Mniejszy wpływ rządu na politykę pieniężną	✓	X	Skomplikowana procedura przyjęcia EURO	✓	-
Ułatwienia rozliczeń dla przedsiębiorców	✓	✓	Nieodpowiedzialność rządu przy wprowadzeniu nowej waluty	✓	-
Zwiększona pozycja Polski na arenie międzynarodowej	✓	X	Pomoc finansowa państwom ze strefy EURO	✓	-
Zwiększone bezpieczeństwo militarne Polski	-	X			

Porównanie korzyści i zagrożeń wynikających z przyjęcia EURO w obu grupach wiekowych

Źródło: opracowanie własne

Legenda:

✓	Przynajmniej część OB zgadza się z daną
---	---

	korzyścią/zagrożeniem
X	OB nie zgadzają z daną korzyścią/zagrożeniem
-	Temat nieporuszony przez OB

Korzyści - podsumowanie

Zarówno wśród młodych dorosłych, jak i seniorów/seniorek opinie na temat możliwych zagrożeń i korzyści były zróżnicowane. Wiele tematów wzbudzało ambiwalentne odczucia i opinie. Młodzi dorośli wskazali tyle samo korzyści, co zagrożeń związanych z przyjęciem EURO. Wśród jednoznacznie pozytywnych konsekwencji tego rozwiązania pojawiły się: wygoda podróżowania, zahamowanie inflacji, posiadanie silniejszej i bardziej stabilnej waluty, tańsze kredyty i ułatwienie rozliczeń dla przedsiębiorców. Jednocześnie negatywne skutki przyjęcia EURO dotyczyły początkowego wzrostu cen, wysokich kosztów przyjęcia EURO, skomplikowanej procedury wprowadzenia EURO, której może nie podołać aktualny rząd. Osoby badane w ambiwalentny sposób odnosiły się do konsekwencji związanych z: 1. wzrostem gospodarczym – pojawiały się zarówno nadzieje na rozwój, jak i obawy przed odpływem zagranicznych inwestycji, 2. mniejszym wpływem rządu na politykę pieniężną – z jednej strony wskazywano na korzyści płynące z dodatkowej zewnętrznej kontroli rządu, a z drugiej strony na brak możliwości elastycznego reagowania w kryzysie oraz mniejszą suwerenność, 3. pomocą finansową krajom strefy EURO w kryzysie – osoby badane wskazywały na potencjalnie niekorzystne obciążenie finansowe dla Polski, która musiałaby dołożyć się do wsparcia krajów południowej Europy. Jednocześnie przedstawiano również argument związany z solidarnością i możliwym wsparciem dla Polski, gdyby ta również znalazła się w kryzysowej sytuacji ekonomicznej.

Osoby w wieku 60+ wskazały 5 korzyści i 4 zagrożenia związane z przyjęciem EURO. Wśród jednoznacznie pozytywnych konsekwencji wymieniono wygodę podróżowania i tańsze kredyty. Wśród jednoznacznie negatywnych skutków przywołano mniejszy wpływ państwa na politykę pieniężną w kryzysie oraz wzrost cen przy jednoczesnym spadku wartości emerytur i rent. Ambiwalentny stosunek wzbudziły tematy związane z: 1. suwerennością – zdaniem części osób badanych nie jest ona zagrożona przez zmianę waluty, z kolei inne osoby obawiają się zagrożenia suwerenności płynącej ze strony Niemiec, 2. inflacją i wzrostem gospodarczym – większość osób deklarowała, że widzi korzyści płynące dla gospodarki po przyjęciu EURO, jednak jednocześnie podnosili obawy związane z ubożeniem społeczeństwa, wzrostem cen i w konsekwencji pogłębianiem różnic pomiędzy osobami bogatszymi i uboższymi.

3. Możliwy termin przyjęcia EURO przez Polskę

W ramach trzeciego bloku tematycznego osoby będące przeciwnikami przyjęcia waluty EURO odpowiadały na pytanie, co musiałyby się stać, aby zmieniły zdanie w tej kwestii? Próbowali także oszacować, za ile lat Polska mogłaby wejść do strefy EURO.

Wśród osób w okresie wczesnej dorosłości warunki, które musiałyby zostać spełnione, aby zmienili zdanie w sprawie przyjęcia EURO, obejmowały:

1. Ustabilizowanie sytuacji gospodarczej

M23_2: Wydaje mi się, że w momencie, kiedy nasza gospodarka się ustakuje, unormuje, to takie rozmowy mogłyby się zacząć. W pierwszej kolejności musielibyśmy spełniać warunki, żeby przyjąć EURO. Bo nawet jeśli byśmy bardzo chcieli, to i tak nie możemy. Ale jak gospodarka się uspokoi, unormuje, nie tylko u nas, ale w strefie EURO, bo tam pewne oznaki kryzysu nadal są widoczne, więc to też jest coś, na co warto zwrócić uwagę.

2. Zakończenie wojny w Ukrainie

M24_3: Na pewno nie teraz, to nie jest czas na przyjęcie EURO. Sytuacja światowa musi się ustabilizować, wojna na Ukrainie musi się skończyć, bo cały czas ta sytuacja jest nieprzewidywalna.

3. Przeprowadzenie rzetelnej kampanii informacyjnej

M24_3: Ja bym oczekiwał, żeby było z góry powiedziane, jak to będzie przewalutowane, jakie będą pensje, jakie będą ceny, żeby to było jasne.

K24_1: Musiałyby być przeprowadzona rzetelna edukacja na ten temat, bo jest dużo fake newsów. Ludzie powinni być świadomi na czym polega taki proces.

Seniorzy z kolei wskazywali na konieczność rozwoju gospodarczego oraz zapewnienia takiego przelicznika złotych na EURO, który nie spowodowałby obniżenia stopy życiowej.

M61_8: Siła nabywczą musi być lepsza, renty emerytury muszą być lepsze. Muszą być na poziomie unijnym. Jeżeli mamy przyjąć EURO, to musi być zagwarantowane, tak jak w Hiszpanii czy Włoszech, że kwota minimalna emerytury jest tam 800-900 EURO i to jest minimalna emerytura gwarantowana. I zarobki, żebyśmy zarabiali te 9-10 EURO za godzinę i w przeliczeniu na nasze, to powinno być w okolicach 45-50 zł za godzinę. Musi być rozwój gospodarczy.

K71_15: Gospodarka musi się zrównać z krajami bardziej rozwiniętymi od nas.

K73_14: Musiałyby być gospodarka inna i dobre przeliczenie złotych na EURO.

Uczestnicy badania określili możliwy czas przyjęcia EURO przez Polskę na 5 – 30 lat.

Seniorzy i seniorki podawali wyższe szacunki, wskazując rozpiętość czasową od 10 do 30 lat.

M61_8: Patrząc na wojnę i wszystkie zawirowania obecnie, to 10 - 15 lat.

M62_ nasza gospodarka się rozwija dobrze, ale daleko nam do takich krajów jak Niemcy czy Francja. W tej chwili nie spełniamy przesłanek do przyjęcia EURO. 12-15 lat od czasu, gdybyśmy zaczęli spełniać przesłanki.

Z kolei młodzi dorośli czas, po którym Polska mogłaby dołączyć do strefy EURO, określali na 5 – 15 lat.

K24_4: Jak się ustabilizuje sytuacja z inflacją i stopami procentowymi i wojna na Ukrainie. Wydaje mi się, że nie wcześniej niż 5 lat.

M23_6: Uważam, że dołączenie do strefy EURO nie jest możliwe w przeciągu 10 najbliższych lat. Nie jesteśmy gotowi, a także nasza gospodarka jest w katastrofalnym stanie na ten moment, by udało się przywrócić wszystko to, co wprowadzono za rządów PIS. W moim odczuciu przed rokiem 2015 wyglądało to dużo lepiej, choć płace i poziom życia był zdecydowanie inny.

4. Opinie na temat adaptacji Polaków do nowej waluty

Kolejnym zadaniem osób badanych było wyrażenie opinii na temat tego, czy Polkom i Polakom łatwo byłoby przestawić się na używanie waluty EURO.

Większość osób z młodziej grupy oceniła, że w ich wypadku przestawienie się na EURO nie stanowiło większego problemu, jednak przewidywali trudności wśród reszty społeczeństwa, szczególnie wśród starszego pokolenia.

K24_4: Byłoby dużo narzekań i generowania problemów, bo Polacy lubią w ten sposób, szczególnie starsi. Myślę, że oni są bardziej przywiązani do złotówki niż młodsze pokolenie, które częściej wyjeżdża za granicę czy zamawia ubrania z zagranicznych stron itd. Jeśli o mnie chodzi, to ja bym chętnie przeszła, bo wydaje mi się, że na pewno ta waluta jest silniejsza na rynku i czułabym bliższą więź z zagranicą. To realnie sporo by ułatwiło i wyjeżdżając nie trzeba by było wszystkiego tak przeliczać

M23_5: Myślę, że przyjęcie kryterium wieku byłoby kluczowe. Im starszy człowiek, tym gorzej znosi zmiany. Starsze osoby mogłyby mieć trudności i sentyment, a im młodszy człowiek tym te zmiany wydają się bardziej naturalne i traktuje się to jako szansę, wyzwanie, coś nowego.

Sporadycznie pojawiały się także głosy zwracające uwagę na sentyment, który żywią do polskiej waluty, mogący utrudniać im łatwe przestawienie się.

M23_6: Uważam, że trudno byłoby przestawić się na EURO wśród Polaków. (...) wywoływałoby to dużo narzekania, bo osoby starsze nie chcą i nie lubią przestawiać się na nowości. Myślę jednak, że firmy i ogólnie gospodarka byłaby bliższa przejścia, lecz jestem sentymentalny i wolałbym, abyśmy zostali przy swojej.

Wbrew przewidywaniom młodych dorosłych grupa respondentów w wieku 60+ zgodnie stwierdziła, że nie miałoby trudności z przestawieniem się na nową walutę. Odwoływali się do doświadczeń związanych z denominacją, z którą również musieli sobie poradzić oraz korzystania z płatności bezgotówkowych.

K60_9: Jakoś każdy by sobie poradził, zresztą tych pieniędzy, których fizycznie mamy nie ma dużo. Każdy płaci kartami i by nie było problemu. Tylko, żeby było czym płacić.

K73_14: Mi też byłoby łatwo. Przy denominacji, jak trzeba było te 4 zera odkroić, to za bułkę się płaciło 80 gr, a za okno 2 mln. Musi być ten okres przejściowy. Myślę, że młodym by poszło bardzo łatwo.

5. Źródła poszukiwania wiedzy na temat wejścia do strefy EURO

Najczęściej wskazywane źródła czerpania wiedzy na temat EURO przez młodych dorosłych znajdowały się w Internecie. Przywoływano opiniotwórcze portale internetowe, takie jak: onet, wirtualna polska, ale także internetowe wydania prasy (np. Rzeczpospolita, Forbes) czy portale specjalistyczne o tematyce biznesowej i ekonomicznej. Respondenci i respondentki korzystali także z TikToka, jednakże podkreślali, że może nie być on tak wiarygodny, jak inne źródła.

K24_4: Ja czytam ogólnie wiadomości na stronach typu onet, wirtualna polska. Czasami przewinie się coś na TikToku, wiadomo, że nie jest to wiarygodne źródło informacji, ale są gdzieś tam konta, które o tym mówią.

M23_5: Teraz nie szukam, ale myślę, że gdyby zaczęto wprowadzać, to chętnie korzystałbym z KIKŚ. Gdzie są suche fakty, a nie opinie. (...) Być może jakaś prasa specjalistyczna np. Rzeczpospolita albo Forbes, coś z branży ekonomicznej czy gospodarczej.

Najrzadziej pojawiającym się źródłem czerpania informacji od EURO były programy informacyjne i specjalistyczne w telewizji. Większość respondentów i respondentek nie korzysta z tego rodzaju medium:

M23_5: Ostatnie co, to jakieś debaty w telewizji, gdzie by się wypowiedziały mądre głowy.

K24_4: Ja TV nie oglądam, więc wszystko w Internecie.

Jedyną godną zaufania stacją telewizyjną wśród młodych okazało się TVN24:

M23_6: Najbardziej ufam stacji TVN24 - sprawdziłem informacje i wbrew pozorom są to informacje sprawdzone, dziennikarze znani i starają się, by wszystkie informacje podawane były z dużą starannością. (...) Ewentualnie jakieś debaty medialne, które codziennie pojawiają się w mediach, między 19.30, a 21.

Młodzi dorośli odwoływali się nie tylko do portali i prasy internetowej, ale także do autorytetów, które mogłyby być dla nich wiarygodne, jeśli chodzi o kwestię wprowadzenia EURO. Najczęściej byli to osoby pracujące naukowo na uniwersytetach, a następnie znani dziennikarze i dziennikarki.

M23_5: Z racji tego, że studiuje na Uniwersytecie Ekonomicznym, to być może pociągnąłbym jakiegoś wykładowcę za język.

M23_6: Sprawdzam różne media, czytam, informacje dziennikarzy, np. M. Mielcarek, A. Janiec, itp. Czuję, że sprawdzone osoby są ważne (...). Znam również wielu wykładowców, nie tylko z dziedziny ekonomii czy zarządzania.

Z kolei wśród seniorów i senierek dominującym medium była telewizja – wśród stacji dominował TVN24, ale pojawiły się także osoby wybierające stacje Polsat czy TVP. Większość wskazywała także, że poszukują informacji w Internecie, część wskazywała na konkretne media społecznościowe np. Facebook czy portale, np. wirtualna polska, money.pl.

K73_14: My oglądamy TVN24, ale mamy swój rozum. Poza tym w Internecie. W Googlu.

K61_11: Głównie telewizja i w Internecie, wywiady ekonomistów w wiadomościach. W Polsce, nie raz TVN24, ale rzadziej. Nie mam konkretnych programów.

M61_8: W Internecie np. wirtualna polska, strony specjalistyczne np. money.pl. Tam można też znaleźć informację na temat EURO i tego, jak to wygląda.

K60_9: Telewizja, na Facebooku. Oglądam program "Polacy za granicą".

Co ciekawe, jako wiarygodne źródło informacji na temat EURO respondenci „60+” wskazywali osoby mieszkające za granicą, gdzie EURO zostało już wprowadzone. Jednocześnie podkreślali brak zaufania wobec polityków czy specjalistów wypowiadających się w mediach.

K60_9: Myślę, że najbardziej ufam ludziom, którzy są i żyją tam. A politykom czy ekonomistom, to nie ufam. Faktycznie doświadczenia ludzi.

M61_8: Ludziom, którzy mieszkają za granicą i znają realia, wiedzą, co ile kosztuje.

6. Propozycje motywu na rewersie EURO w Polsce.

Zarówno młodszą i starszą grupę respondentów i respondentek była zgodna co do tego, że na rewersie EURO w Polsce powinien pojawić się orzeł w koronie. W wypowiedziach przewijały się także motywy związane z naturą, mapą Polski czy symbolami ważnych miast.

K24_1: Orzełek byłby podstawową opcją albo mógłby być element natury jakiegoś, jakiegoś góry lub czegośkolwiek, co byłoby specjalne dla Polski.

W grupie seniorów pojawił się także pomysł na powstanie serii okolicznościowych monet EURO z motywem ważnych dla Polski kobiet.

K70_13: Na EURO okolicznościowym - kobiety np. Maria Curie-Skłodowska, Szyborska, Tokarczuk. W Polsce nie ma za dużo symboli kobiecych.

5. Podsumowanie

- Badania ilościowe wyraźnie pokazują duży euroentuzjazm, zwłaszcza wśród respondentów i respondentek z grupy „60+”. 73% kobiet oraz 86% mężczyzn z tej grupy wiekowej jest zwolenniczką/zwolennikiem członkowska Polski w Unii Europejskiej. Dodatkowo pogłębienia integracji chce 52% najstarszych ankietowanych, a uwzględniając także wariant utrzymujący obecny stan współpracy państw członkowskich okazuje się, że 58% ogółu badanych skłania się ku Unii Europejskiej jako wspólnocie równoprawnych, ściśle współpracujących państw. Jednocześnie, tylko kilka procent biorących udział w badaniu widzi przyszłość Polski poza Unią Europejską, a nieco ponad 6% chciałoby wyjść ze Wspólnoty już teraz.
- Dla prawie wszystkich uczestniczących w badaniu waluta EURO nie jest obca, mieli z nią styczność przy różnego rodzaju transakcjach (78%). Być może z tego powodu ponad połowa badanych (55%) deklaruje, że zamiana złotego na EURO nie będzie dla nich stanowiła problemu.
- Obawy części respondentów i respondentek budzi natomiast wizja wzrostu cen po wymianie złotego na EURO. Taki scenariusz w zdecydowanym lub raczej pewnym stopniu przewiduje aż 59% osób w grupie powyżej 60 roku życia oraz 63% wśród najmłodszych ankietowanych.
- Warto zaznaczyć, że spora część młodych osób utożsamia przyjęcie EURO przez Polskę z utratą niezależności w zakresie prowadzenia polityki gospodarczej. Zdecydowanie lub raczej takiego zdania jest 41% ankietowanych w grupie „18-24”. Odmiennie nastroje panują w grupie seniorów i senierek, którzy w 52% takiej korelacji nie widzą.
- Obecność EURO w Polsce według respondentów i respondentek nie spowoduje generalnie utraty suwerenności. Taką opinię wyraża w zdecydowanym lub umiarkowanym stopniu 45% ankietowanych.
- Strefa EURO jest generalnie kojarzona wśród ankietowanych jako „klub” państw, do którego warto przystąpić. Średnio prawie połowa respondentów i respondentek we wszystkich grupach wiekowych sądzi, że gospodarka Polski rozwijałaby się lepiej, a nasz kraj byłby ważniejszy na arenie międzynarodowej, gdyby należał do „eurolandu”.
- Osoby ankietowane nie uznały, aby konflikt za naszą wschodnią granicą stanowił szczególny argument za wejściem Polski do strefy EURO. Takiego zdania jest 42% z nich, a wojna w Ukrainie powinna nas skłonić szybszego przyjęcia eurowaluty według 27% badanych.
- Z uwagi na skomplikowane mechanizmy działania światowej w tym europejskiej gospodarki, ankietowanym trudno było przewidzieć, jak obecność Polski w strefie EURO wpłynie na poszczególne wskaźniki finansowe, takie jak niższe raty kredytów czy inflacja, stąd zdania w tych kwestiach są dość równomiernie podzielone. Warto

jednak wspomnieć, że więcej badanych (48%) w grupie osób powyżej 60 roku życia uważa, że inflacja w naszym kraju byłaby niższa, gdybyśmy złotówkę zastąpili walutą EURO.

- Według ponad połowy (55%) ogółu respondentów nie jesteśmy jeszcze gotowi na przyjęcie EURO. Przeciwnego zdania jest 26% badanych, co w zestawieniu z euroentuzjazmem pokazuje, że ankietowani chcą większej integracji i obecności UE w Polsce, niekoniecznie jednak widzą eurowalutę w swoich portfelach. Wyjątek stanowią mężczyźni z grupy respondentów powyżej 60 roku życia, którzy w 64% chcą aby EURO stało się obowiązującą w naszym kraju walutą jak najszybciej lub w nieodległej przyszłości.
- Wśród ogółu osób biorących udział w badaniu największym poparciem (23%) cieszy się Koalicja Obywatelska, zaraz za nią plasuje się Prawo i Sprawiedliwość (17%). Trzecie miejsce podium zdobywa Sojusz Lewicy Demokratycznej z 9% poparcia. W dalszej kolejności są: Konfederacja 8% oraz Polskie Stronnictwo Ludowe z 5% głosów. Warte podkreślenia jest, że aż ¼ (25%) ogólnej grupy badanych nie brało udziału w wyborach, a 11% ma nie potrafiło wskazać, kogo poparło przy urnie wyborczej.
- Badania dość jasno pokazują zapatrywania na poszczególne aspekty obecności Polski w Unii Europejskiej oraz zastąpienia złotówki walutą EURO w zależności od poparcia dla poszczególnych partii politycznych. Euroentuzjastycy są w zdecydowanym stopniu zwolennicy i zwolenniczki Koalicji Obywatelskiej oraz Sojuszu Lewicy Demokratycznej w opozycji do wyborców i wyborczyń Konfederacji oraz Prawa i Sprawiedliwości, którzy najczęściej wyrażali swoje obawy związane z wyparciem złotówki, inflacją czy niezależnością naszego kraju w przypadku większej integracji w ramach Wspólnoty oraz przyjęcia EURO. Jako ciekawostkę należy w tym miejscu wskazać na eurosceptyczną Konfederację, której ankietowani wyborcy są za członkostwem Polski w Unii Europejskiej aż w 50% przy 20% sprzeciwie, co w przypadku linii programowej tej partii stanowi dość duży dysonans. Także najwięcej głosujących „konfederatów/kofederatek” (90%) w stosunku do zwolenników innych partii posługiwało się banknotami lub monetami EURO, przy czym nie chcą oni wprowadzenia tej waluty w naszym kraju.
- Co ciekawe, wśród ankietowanych większy odsetek stanowią osoby odczuwające dumę z powodu bycia Europejczykami/Europejkami (83%), a dopiero potem Polakami/Polkami (77%), uwzględniając opcję wyboru „zdecydowanie tak” lub „raczej tak”. Obywatelami/obywatelkami Europy nie czuje się zaledwie 4% respondentów i respondentek, co potwierdza silny euroentuzjazm badanych.
- W trakcie badania respondenci i respondentki krytycznie wypowiedzieli się o wprowadzeniu EURO, wskazując zarówno na korzyści, jak i zagrożenia z tym związane. Największe obawy dotyczyły drożyzny oraz spadku wartości wynagrodzeń, emerytur i rent. Lęk ten szczególnie widoczny był w grupie „60+”. Obie grupy miały kontakt prawie wyłącznie z niekorzystnymi opiniami dotyczącymi wprowadzenia EURO w ostatnich latach w krajach nadbałtyckich czy Chorwacji, co mogło potęgować obawy związane z wzrostem cen produktów i spadku

wynagrodzeń. Jednakże pomimo zasłyszanych negatywnych opinii, większość uczestników i uczestniczek twierdziła, że trudności te mogą być przejściowe i widzą także wiele korzyści z przyjęcia EURO. Jako jednoznacznie pozytywne konsekwencje wprowadzenia EURO traktowali wygodę związaną z podróżowaniem i brakiem konieczności wymiany waluty, ułatwienia dla przedsiębiorców prowadzących transakcje z innymi krajami strefy EURO oraz tańsze kredyty. W trakcie dyskusji respondenci i respondentki nie byli zgodni co do konsekwencji, jakie będzie miało wprowadzenie EURO dla spraw związanych, np. z rozwojem gospodarki czy mniejszym wpływem rządu na prowadzenie polityki pieniężnej.

- Osoby uczestniczące w badaniu zgadzają się, że aktualnie Polska nie jest gotowa przyjąć EURO i mogłoby to nastąpić najwcześniej za 5 lat (grupa młodych dorosłych), a najpóźniej za 30 (grupa „60+”). Średnio wskazywany czas, w którym Polska mogłaby przystąpić do strefy EURO, wynosił ok. 15 lat. Zdaniem respondentów i respondentek wejście do strefy EURO powinny poprzedzić znaczny wzrost gospodarczy oraz zakończenie wojny rosyjsko-ukraińskiej.
- Przystawienie się na płatność walutą EURO byłaby łatwa dla większości uczestniczących w badaniu. Wskazywali, że częściej posługują się płatnościami bezgotówkowymi, bywali już w krajach UE, gdzie mieli możliwość posługiwania się EURO, co mogłoby dodatkowo ułatwić przejście na nową walutę. Starsi uczestnicy i uczestniczki odwoływali się do podobnego doświadczenia denominacji, z którym musieli poradzić sobie w przeszłości. Trudności związane z adaptacją do nowej waluty mogłyby wiązać się z sentymentem do polskich złotych, ogólną niechęcią do zmian wśród Polek i Polaków czy przyzwyczajeniami starszego pokolenia.
- Poszukując informacji na tematy związane z wprowadzeniem EURO, młodszy uczestnicy i uczestniczki badania posługują się głównie Internetem – korzystają z opiniotwórczych czy specjalistycznych portali (onet, wirtualna polska), a także prasy w formie elektronicznej (Rzeczpospolita, Forbes), sporadycznie również z mediów społecznościowych (np. TikTok). Wśród starszych respondentów i respondentek dominowała telewizja i stacje telewizyjne: TVN24, Polsat, TVP oraz Internet, gdzie korzystali z podobnych stron co młodzież (np. wirtualna polska, Forbes, media społecznościowe - Facebook). Wśród autorytetów mogących przedstawić wiarygodne opinie na temat EURO znalazły się osoby pracujące naukowo, dziennikarze i dziennikarki (grupa młodsza) oraz osoby żyjące w krajach, w których wprowadzono EURO (grupa starsza).
- Respondenci i respondentki byli zgodni w temacie tego, co powinno znaleźć się na rewersie „polskiej” monety EURO. Jako najbardziej odpowiednią opcję wskazywali orła w koronie.
- Podsumowując, stosunek osób uczestniczących w badaniu do EURO był krytyczny – w trakcie dyskusji pojawiały się zarówno potencjalnie pozytywne, jak i negatywne konsekwencje wprowadzenia waluty EURO. Jednakże pomimo istniejących obaw, większość respondentów i respondentek byłaby gotowa przyjąć EURO pod pewnymi warunkami: polepszenia sytuacji gospodarczej, ustabilizowania sytuacji w

Ukrainie oraz zapewnienia bezpieczeństwa finansowego (braku podwyżek cen czy spadku wynagrodzeń po wprowadzeniu EURO).

6. Spis rysunków

Rysunek 1 Schemat triangulacji zastosowanej w badaniu.....	4
Rysunek 2 Schemat procedury badawczej.....	11

7. Spis wykresów

Wykres 1 Płeć, N=1039	7
Wykres 2 Wiek, N=1039.....	8
Wykres 3 Miejsce zamieszkania, N=1039	9
Wykres 4 Poglądy polityczne (głos oddany w ostatnich wyborach do Sejmu), N=1039.....	9
Wykres 5 Która z tych możliwych wizji przyszłości Polski i Unii Europejskiej najbardziej Ci odpowiada?, N=1039.....	12
Wykres 6 Czy generalnie rzecz biorąc, jesteś zwolennikiem/zwolenniczką czy przeciwnikiem/przeciwniczką członkostwa Polski w Unii Europejskiej? N=1039	15
Wykres 7 Czy kiedykolwiek używałeś/używałaś banknotów lub monet EURO? N=1040	18
Wykres 8 W jakim stopniu, w skali 1-5 czujesz się poinformowany/poinformowana na temat waluty EURO? N=1040	21
Wykres 9 Czy Twoim zdaniem, Polska powinna przyjąć walutę EURO? N=1040.....	24
Wykres 10 Czy wprowadzenie EURO będzie miało pozytywne czy negatywne skutki dla Polski? N=1040.....	27
Wykres 11 Osobiście uważam, że zamiana złotego na EURO nie będzie dla mnie problemem. N=1040.....	30
Wykres 12 Obawiam się, że po wymianie złotego na EURO wzrosną ceny. N=1040	33
Wykres 13 Przyjęcie EURO oznaczać będzie, że Polska straci niezależność w zakresie prowadzenia polityki gospodarczej. N=1040	36
Wykres 14 Przyjęcie EURO oznaczać będzie, że Polska straci swoją suwerenność. N=1040.....	39
Wykres 15 Polska byłaby bezpieczniejsza (militarnie), gdyby należała do strefy EURO. N=1040	42
Wykres 16 Polska byłaby ważniejsza na arenie międzynarodowej, gdyby należała do strefy EURO. N=1040.....	45
Wykres 17 Gospodarka Polski rozwijałaby się lepiej, gdyby nasz kraj należał do strefy EURO. N=1040	48
Wykres 18 Gdybyśmy byli w strefie EURO, mielibyśmy niższą inflację. N=1040	51
Wykres 19 Gdybyśmy byli w strefie EURO, raty kredytów byłyby niższe. N=1040	54
Wykres 20 Wojna w Ukrainie jest argumentem za wejściem Polski do strefy EURO. N=1040	57
Wykres 21 Czy Twoim zdaniem Polska jest gotowa do przyjęcia EURO? N=1040.....	60
Wykres 22 Kiedy chciałbyś/chciałabyś, żeby EURO stało się polską walutą? N=1040.....	63
Wykres 23 Czuję się Polką/Polakiem. N=1038.....	66
Wykres 24 Czuję się Europejką/Europejczykiem. N=1038.....	67
Wykres 25 Jestem dumny/dumna z tego, że jestem Polką/Polakiem.. N=1038	68
Wykres 26 Jestem dumny z tego, że jestem Europejką/Europejczykiem. N=1038	69

8. Zespół

Krzysztof Mączka. Doktor socjologii, pracuje na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Prowadzi badania w obszarze polityk publicznych, zwłaszcza w odniesieniu do partycypacji społecznej i zarządzania środowiskiem przyrodniczym. Uczestniczył w wielu projektach naukowych finansowanych m.in. przez Komisję Europejską, Fundusze Norweskie i Narodowe Centrum Nauki.

Maciej Milewicz. Doktor socjologii UAM, właściciel prywatnej firmy badawczej oraz doradca z obszaru marketingu politycznego. W przeszłości odpowiedzialny za prowadzenie konsultacji społecznych z mieszkańcami. Autor publikacji naukowych z zakresu partycypacji społecznej, socjologii miasta, społeczności lokalnych oraz metodologii badań jakościowych.

Miłosz Hodun. Doktor prawa związany z Uniwersytetem w Reykjavíku. Przewodniczący Fundacji Projekt: Polska i wiceprzewodniczący European Liberal Forum. Autor i redaktor publikacji dotyczących mowy nienawiści i przeciwdziałania radykalnemu nacjonalizmowi i populizmowi.

Klaudia Rodziejczak. Psycholożka i doktorantka w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Realizowała wywiady pogłębione w ramach projektów diagnostycznych i badawczych, pełniła rolę rekruterki oraz moderatora w trakcie zogniskowanych wywiadów grupowych. Uczestniczyła w realizacji projektów badawczych związanych z partycypacją społeczną, diagnozą środowisk lokalnych oraz analizą sytuacji społeczno-politycznej w Polsce.

projekt: **polska**®

Fundacja Projekt: Polska. Fundacja powołana do życia w 2007 r. przez grupę ekspertów i ekspertów, działaczek i działaczy pozarządowych oraz przedsiębiorczyń i przedsiębiorców w celu wsparcia działań na rzecz bardziej nowoczesnej, otwartej i liberalnej Polski. Fundacja jest interdyscyplinarnym think-do-tankiem realizującym swoje cele poprzez badania naukowe, projekty społeczne i kampanie edukacyjno-informacyjne. Fundacja działa jako płaszczyzna współpracy, łącząc wiedzę i doświadczenie profesjonalistów wywodzących się z różnych środowisk i wierzących w progresywną Polskę w silnej Europie.

Partner raportu:

Fundacja Wolności Gospodarczej (FWG) to polska organizacja pozarządowa powstała w 2021 r. Misją FWG jest inwestowanie w najbardziej wartościowe inicjatywy na rzecz wolności gospodarczej i tworzenie przestrzeni współpracy i integracji zwolenników wolnego rynku. Fundacja organizuje konkursy grantowe, wydarzenia i promuje wartości liberalne. Flagowymi projektami FWG są "Biblioteka Wolności" oraz "Kurs na euro" – kampania promująca wprowadzenie waluty euro w Polsce. Założycielem FWG jest Arkadiusz Muś, przedsiębiorca, twórca firmy PRESS GLASS.